

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

DE LA IDEE LA PROFIT:

Cum să înființezi o întreprindere de economie socială în România?

Manual de intervenție

*Proiectul "INTEGRAT - Resurse pentru femeile
și grupurile Roma excluse social",
proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013 "Investește în oameni!"*

Activitatea nr. 3:

Elaborarea unor manuale de intervenție pe baza principiilor economiei sociale

Coordonatori:

Simona Maria STĂNESCU

Diana Maria NEGUȚ

București, România

CNCSIS: cod 045/2006

Editor: Valeriu IOAN-FRANC

Redactor: Paula NEACȘU

Concepție grafică, machetare și tehnoredactare: Luminița LOGIN

Coperta: Nicolae LOGIN

Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin Asociației pentru Dezvoltare și Promovare socio-economică CATALACTICA – București. Reproducerea, fie și parțială și pe orice suport, este interzisă fără acordul prealabil al Asociației, fiind supusă prevederilor legii drepturilor de autor.

ISBN 978-973-618-302-7

Anul apariției 2012

Manual de intervenție

De la idee la profit:

**Cum să înființezi
o întreprindere
de economie socială
în România?**

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	9
LISTA ABREVIERILOR	14
LISTA TABELELOR	15
Capitolul 1. CADRUL ACTUAL AL ECONOMIEI SOCIALE.....	17
1.1. Cadrul european cu impact asupra întreprinderilor de economie socială	17
1.2. Cadrul național cu impact asupra întreprinderilor de economie socială	26
Capitolul 2. DE LA IDEE LA ÎNFIINȚAREA ÎNTREPRINDERII DE ECONOMIE SOCIALĂ	32
2.1. Procedura de înființare a unei societăți cooperative de grad 1	35
2.1.1. Definiție.....	36
2.1.2. Cadrul legislativ	36
2.1.3. Obiect de activitate.....	37
2.1.4. Procesul de înființare/constituire a unei societăți cooperative de grad 1.....	38
2.1.5. Organizarea societății cooperative de gradul 1.....	51
2.1.6. Evidențe fiscale și facilități.....	56
2.1.7. Exemple de societăți cooperative.....	58
2.2. Procedura de înființare a unei cooperative de credit.....	59
2.2.1. Definiție.....	59

2.2.2.	<i>Cadrul legislativ</i>	59
2.2.3.	<i>Obiect de activitate</i>	60
2.2.4.	<i>Procesul de înființare/constituire a unei cooperative de credit</i>	62
2.2.5.	<i>Organizarea cooperativei de credit</i>	73
2.2.6.	<i>Evidențe fiscale și facilități</i>	75
2.2.7.	<i>Exemple de cooperative de credit</i>	76
2.3.	<i>Procedura de înființare a unei asociații</i>	76
2.3.1.	<i>Definiție</i>	76
2.3.2.	<i>Cadrul legislativ</i>	76
2.3.3.	<i>Obiect de activitate</i>	77
2.3.4.	<i>Procesul de înființare/constituire a unei asociații</i>	77
2.3.5.	<i>Organizarea asociației</i>	85
2.3.6.	<i>Evidențe fiscale și facilități</i>	87
2.3.7.	<i>Exemple de asociații</i>	90
2.4.	<i>Procedura de înființare a unei fundații</i>	91
2.4.1.	<i>Definiție</i>	92
2.4.2.	<i>Cadrul legislativ</i>	92
2.4.3.	<i>Obiect de activitate</i>	92
2.4.4.	<i>Procesul de înființare/constituire a unei fundații</i>	93
2.4.5.	<i>Organizarea fundației</i>	100
2.4.6.	<i>Evidențe fiscale și facilități</i>	102
2.4.7.	<i>Exemple de fundații</i>	104
2.5.	<i>Procedura de înființare a unei case de ajutor reciproc a salariaților</i>	106
2.5.1.	<i>Definiție</i>	106
2.5.2.	<i>Cadrul legislativ</i>	106
2.5.3.	<i>Obiect de activitate</i>	107
2.5.4.	<i>Procesul de înființare/constituire a unei case de ajutor reciproc a salariaților ...</i>	107
2.5.5.	<i>Organizarea casei de ajutor reciproc a salariaților</i>	109

2.5.6.	<i>Evidențe fiscale și facilități</i>	109
2.5.7.	<i>Exemple de case de ajutor reciproc ale salariaților</i>	110
2.6.	Procedura de înființare a unei case de ajutor reciproc a pensionarilor.....	110
2.6.1.	<i>Definiție</i>	111
2.6.2.	<i>Cadrul legislativ</i>	111
2.6.3.	<i>Obiect de activitate</i>	111
2.6.4.	<i>Procesul de înființare/constituire a caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor</i>	112
2.6.5.	<i>Organizarea casei de ajutor reciproc a pensionarilor</i>	114
2.6.6.	<i>Evidențe fiscale și facilități</i>	114
2.6.7.	<i>Exemple de case de ajutor reciproc ale pensionarilor</i>	116
Capitolul 3.	ANALIZE COMPARATIVE CU PRIVIRE LA MODUL DE ÎNFIINȚARE A ÎNTREPRINDERILOR DE ECONOMIE SOCIALĂ ÎN ROMÂNIA	117
ANEXE		
Anexa 1.	Model de act constitutiv al unei societăți cooperative.....	123
Anexa 2.	Model de cerere pentru acordarea disponibilității denumirii unei asociații sau fundații	133
Anexa 3.	Model de act constitutiv al unei asociații/fundații	134
Anexa 4.	Model de statut al unei asociații/fundații.....	139
Anexa 5.	Model de cerere de înscriere în vederea dobândirii personalității juridice a unei asociații/fundații	154
Anexa 6.	Programul național multianual (2002-2012) pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului	156
BIBLIOGRAFIE		159

CUVÂNT ÎNAINTE

Cum să înființezi o întreprindere socială în România? Aceasta a fost întrebarea de la care a pornit elaborarea acestui ghid. Pentru a veni în întâmpinarea punerii în practică a inițiativelor antreprenoriale, publicația oferă informații practice preponderent de ordin juridic și exemple concrete de întreprinderi sociale care funcționează la noi în țară.

Volumul de față a fost elaborat în cadrul proiectului „INTEGRAT – Resurse pentru femeile și grupurile roma excluse social”, cofinanțat prin Fondul Social European (FSE) în perioada 2010-2013, prin Programul operațional sectorial Dezvoltarea resurselor umane 2007-2013, axa prioritară 6 „Promovarea incluziunii sociale”, domeniul major de intervenție 6.1 „Dezvoltarea economiei sociale”. Obiectivul general al proiectului este promovarea activă a incluziunii sociale pe piața muncii prin activarea economiei sociale (ES), a femeilor și grupurilor roma, prin dezvoltarea de parteneriate și prin stimularea implicării în viața comunității a persoanelor excluse social din Regiunile de dezvoltare București-Ilfov și Sud-Est.

Proiectul este implementat de un consorțiu coordonat de Asociația pentru Dezvoltare și Promovare socio-economică CATALACTICA în calitate de solicitant principal, în colaborare cu partenerul național Institutul de Cercetare a Calității Vieții (ICCV) din cadrul Academiei Române și partenerul internațional Bolt

International Consulting L. Katsikaris & I. Parcharidis O.E. din Grecia.

Activitățile prevăzute a se desfășura în proiect sunt:

- studiul privind stadiul dezvoltării economiei sociale în Regiunile de dezvoltare București-Ilfov și Sud-Est;
- elaborarea unor manuale de intervenție pe baza principiilor economiei sociale;
- organizarea unui curs în domeniul economiei sociale;
- organizarea unor cursuri de formare și actualizare profesională privind economia socială în cadrul ONG-urilor;
- constituirea unui centru de resurse ale economiei sociale;
- transferul de bune practici;
- campanie de informare și creștere a conștientizării.

Volumul de față a fost realizat prin participarea cercetătorilor din cadrul ICCV, în calitate de partener coresponsabil pentru implementarea activității 3: Elaborarea unor manuale de intervenție pe baza principiilor economiei sociale. Activitatea de documentare și analiză s-a desfășurat în permanentă consultare cu reprezentanții partenerilor proiectului, în special Asociația pentru Dezvoltare și Promovare socio-economică CATALACTICA București, în calitate de solicitant principal responsabil pentru implementarea cu succes a proiectului. Autorii și-au propus ca prezentul volum să reprezinte un instrument util tuturor celor interesați în înființarea unei întreprinderi de economie socială (ES) în România.

Informația este organizată în trei capitole: cadrul actual al economiei sociale la nivel european și național, prezentarea pașilor prin care se trece de la idee la înființarea propriu-zisă a unei întreprinderi de ES și analize comparative cu privire la modul de înființare a întreprinderilor sociale. Scopul acestui demers este prezentarea informațiilor relevante necesare atunci când se înființează o întreprindere socială. În acest sens, anexele includ o serie de informații complementare privind modele de acte standard necesare

în efectuarea procedurii de înființare. Ghidul se dorește un sprijin activ în procesul de punere în practică a unei idei de afaceri și este elaborat astfel încât să poată fi consultat mai ales în diferitele faze inițiale, dar și pe parcursul desfășurării activității.

Obiectivul primului capitol este familiarizarea cu domeniul economiei sociale, atât de des abordat în ultima perioadă, în special în contextul implementării proiectelor cofinanțate prin Fondul Social European. La nivel european, sunt trecute în revistă diverse reglementări comunitare, printre care un loc aparte îl ocupă Rezoluția referitoare la ES adoptată de Parlamentul European în 2009. Din punctul de vedere al întreprinderilor de ES, formele recunoscute la nivel european sunt: cooperativele, organizațiile de ajutor reciproc (mutuale), asociațiile și fundațiile. Analiza europeană prezintă rezultatele analizei entităților de ES reglementate în nouă state europene membre și nonmembre: Austria, Belgia, Franța, Germania, Irlanda, Italia, Luxemburg, Spania, Regatul Unit al Marii Britanii. Analiza europeană include și analiza cadrului legislativ cu impact asupra ES din Belgia, Franța și Spania.

Din punct de vedere juridic, în România nu există un cadru specific legal de reglementare a ES, dar actele normative adoptate (Legea nr. 292/2011 a asistenței sociale) sau dezbătute recent (Proiect de lege privind ES din 2011) subliniază o înțelegere parțială a conceptului de ES față de sensul consacrat la nivel internațional. Ținând cont de principiile de ES recunoscute la nivel european, coroborat cu reglementările legislative de la nivel național, entitățile de ES care pot fi considerate întreprinderi de ES din România sunt, în principal: organizațiile nonprofit, casele de ajutor reciproc ale salariaților și ale pensionarilor, cooperativele de credit și societățile cooperative de gradul 1. Alături de acestea, inițiativele de ES se pot regăsi și sub alte forme juridice.

Din punctul de vedere al procesului de înființare a întreprinderilor de ES, al doilea capitol oferă cititorului interesat informații detaliate privind definiția, cadrul legislativ (general și

auxiliar), obiectul de activitate, procesul de înființare (membrii, capitalul social și constituirea efectivă), organizarea întreprinderilor de ES (adunarea generală, consiliul de administrație, președintele, directorul executiv, cenzorii), evidențe fiscale și facilități și, nu în ultimul rând, exemple. Printre exemplele de bună practică în ceea ce privește antreprenoriatul de la noi din țară prezentate în ghidul de față, se numără și sinteze ale unor modele de bună practică în domeniul economiei sociale, publicate în cadrul uneia dintre culegerile pionier în acest domeniu din România¹.

Ultimul capitol prezintă analize comparative cu privire la modul de înființare a întreprinderilor de ES în România. Sunt identificate punctele comune, dar și diferențele notabile care pot avea un impact semnificativ asupra deciziei de a înființa o întreprindere socială, indiferent de forma ei de organizare juridică.

Scopul de a prezenta elemente juridice specifice procesului de înființare a unei întreprinderi sociale în România reprezintă totodată și principala limitare a studiului. Accentul este pus preponderent pe aspectele juridice. Din această perspectivă, autorii recomandă consultarea unor publicații complementare, în vederea obținerii unor informații privind întocmirea unui plan de afaceri, a etapelor necesare

¹ Drăgoteiu, A.; Marinoiu, A. și Stănescu, S.M. (coordonatori), 2011, *Solidaritatea, o nouă sursă de putere economică – bune practici din economia socială*, publicat în cadrul proiectului POSDRU/14/6.1/S/2 „Economia socială - model inovator pentru promovarea incluziunii active a persoanelor defavorizate”, al cărui beneficiar a fost MMFPS, Departamentul de Servicii Sociale și Incluziune Socială. Proiectul a fost cofinanțat de FSE prin Programul operațional sectorial Dezvoltarea resurselor umane 2007-2013, axa prioritară 6 „Promovarea incluziunii sociale”, domeniul de intervenție 6.1 „Dezvoltarea economiei sociale”. Proiectul a fost derulat în perioada 2008-2011, în parteneriat cu European Network for Social Integration Enterprises, Bernard Brunhes International, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Integra România, Direcția Generală pentru Asistență Socială și Protecția Copilului - sector 1, București, Direcția de Asistență Socială Comunitară Timișoara și Primăria Piatra Neamț.

evaluării și monitorizării lui. Subliniem faptul că informațiile cuprinse în volum susțin inițierea acestui demers de către antreprenori.

Scopul principal al întregului volum este prezentarea detaliată a procesului de înființare a întreprinderilor de ES din România din perspectivă juridică. Precizăm faptul că prezentul ghid conține informații existente la data elaborării acestuia, astfel încât, înaintea etapei de constituire efectivă a dosarului necesar înființării întreprinderii de ES, vă recomandăm să vă adresați autorităților responsabile cu acordarea certificatelor de înființare pentru a obține informații actualizate. Ulterior înființării unei întreprinderi de ES, reprezentanții legali cu responsabilități în domeniu vor urmări respectarea tuturor reglementărilor legale aferente fiecărei întreprinderi în parte. În cadrul unei întreprinderi de ES, ca de altfel în orice altă structură, trebuie respectate toate prevederile referitoare la dreptul muncii, la sănătatea și securitatea în muncă, prevederile financiare și fiscale și nu numai. Înainte de inițierea procesului de înființare a unei întreprinderi de ES, se recomandă elaborarea unor studii și analize comerciale, financiare, de marketing, precum și a factorilor angajați.

Obiectivul prezentului manual este prezentarea informațiilor necesare pentru constituirea întreprinderilor de ES în România. Lucrarea se adresează în principal tuturor celor care doresc să fie implicați în activități de ES în cadrul organizațiilor neguvernamentale, al caselor de ajutor reciproc ale salariaților (CARS) sau al caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor (CARP), al cooperativelor de credit și al societăților cooperative de gradul 1.

Victor NICOLĂESCU
Manager de proiect
Asociația pentru Dezvoltare și
Promovare socio-economică
CATALACTICA

LISTA ABREVIERILOR

BNR	Banca Națională a României
CAEN	Clasificarea activităților din economia națională
CAR	Casa de ajutor reciproc
CARP	Casa de ajutor reciproc a pensionarilor
CARS	Casa de ajutor reciproc a salariaților
ES	Economie socială
FSE	Fondul Social European
HG	Hotărâre de guvern
ICCV	Institutul de Cercetare a Calității Vieții
IFN	Instituție financiară nebancaară
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
MMFPS	Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale
OG	Ordonanță de guvern
ONG	Organizație neguvernamentală
ONRC	Oficiul Național al Registrului Comerțului
ORC	Oficiul Registrului Comerțului
OUG	Ordonanță de urgență a guvernului
SA	Societate pe acțiuni
SRL	Societate cu răspundere limitată
UE	Uniunea Europeană
UNCARS	Uniunea Națională a Caselor de Ajutor Reciproc ale Salariaților din România
VMG	Venit minim garantat

LISTA TABELELOR

Tabelul nr. 1. Forme de organizare a economiei sociale în nouă state europene	21
Tabelul nr. 2. Elemente de analiză a întreprinderilor de economie socială din România	34
Tabelul nr. 3. Setul de documente necesar constituirii unei întreprinderi de economie socială	118

Capitolul 1

CADRUL ACTUAL AL ECONOMIEI SOCIALE

Capitolul prezintă comparativ principalele reglementări cu impact asupra domeniului economiei sociale adoptate la nivel european și la nivel național. Sunt trecute în revistă și principalele entități de ES pe care le denumim generic în carte „întreprinderi de ES”.

1.1. Cadrul european cu impact asupra întreprinderilor de economie socială

În data de 19 februarie 2009, Parlamentul European a adoptat Rezoluția referitoare la ES, „întrucât modelele de ES ar trebui valorificate pentru a atinge obiectivele comune care se vor regăsi în ansamblul politicilor Uniunii Europene în ceea ce privește creșterea economică, ocuparea unui loc de muncă, formarea și serviciile destinate persoanelor”¹. Odată cu adoptarea acestei rezoluții, Parlamentul European a precizat că întreprinderile din domeniul ES sunt de regulă întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) care contribuie la dezvoltarea unui model economic durabil, în cadrul căruia persoanele implicate sunt mai importante decât capitalul.

¹ <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=516212:cs&lang=ro&list=621432:cs,560017:cs,525590:cs,520885:cs,510792:cs,516212:cs,465058:cs,413722:cs,399628:cs,390266:cs,&pos=6&page=1&nbl=52&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=#texte>.

Prezența acestor întreprinderi pe piața unică conduce la obligativitatea respectării dispozițiilor legislative relevante pentru înființarea și funcționarea lor. Întreprinderile de ES enumerate în rezoluție sunt considerate a fi: societățile cooperative, asociațiile, fundațiile, societățile mutuale, întreprinderile și organizațiile sociale, precum și alte forme existente în fiecare stat membru al UE. Conform datelor statistice, întreprinderile de ES reprezentau 10% din ansamblul întreprinderilor europene, respectiv 2 milioane de întreprinderi. Întreprinderile de ES cuprindeau 6% din totalul locurilor de muncă, având un potențial ridicat de a genera și de a menține locuri de muncă stabile, în mare parte datorită naturii și specificității activităților, care nu pot fi delocalizate.

Rezoluția este singurul act legislativ de dată recentă emis la nivelul UE, care are drept obiect reglementarea unor aspecte specifice ES. Conform lit. j), valorile comune respectate de către întreprinderile de ES sunt:

- ▣ supremația democrației, a participării actorilor sociali, a persoanei și a obiectivelor sociale asupra capitalului;
- ▣ apărarea și aplicarea principiului solidarității și responsabilității;
- ▣ comuniunea între interesele membrilor utilizatori și interesul general;
- ▣ controlul democratic exercitat de către membri;
- ▣ adeziunea voluntară și deschisă;
- ▣ autonomia de gestiune și independența față de autoritățile publice;
- ▣ alocarea celei mai mari părți a excedentului pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă și de furnizare de servicii membrilor în conformitate cu interesul general.

Prin adoptarea rezoluției, Parlamentul European a subliniat capacitatea ES de a contracara dezechilibrele de pe piața muncii și

de a juca un rol-cheie în realizarea obiectivelor Strategiei de la Lisabona de creștere durabilă și ocupare deplină a forței de muncă. Comisiei Europene și statelor membre li s-a solicitat integrarea dimensiunii de „economie socială” în elaborarea programelor europene destinate întreprinderilor din domeniul cercetării, al inovării, al finanțării, al dezvoltării regionale și al cooperării pentru dezvoltare, în elaborarea politicilor comunitare și naționale, în susținerea cererii de programe în domeniul ES.

Întreprinderile de ES urmăresc în primul rând bunăstarea membrilor, îndeplinirea interesului membrilor și a celui general. În cazul în care întreprinderea dispune de excedent, acesta este direcționat către obiectivele urmărite de membri sau de comunitate. Statele membre au fost invitate să sprijine organizațiile mici și mijlocii din ES în demersul de dezvoltare durabilă, care include reducerea dependenței de subvenții paralel cu obținerea independenței financiare.

La nivelul Comisiei Europene, Albrecht Mulfinger, șeful departamentului responsabil pentru societăți cooperative și fonduri mutuale din cadrul Direcției Generale pentru Întreprinderi (care are printre obiective promovarea inovației ca mijloc de a genera noi surse de creștere economică și a răspunde nevoilor sociale, încurajarea dezvoltării IMM-urilor și promovarea unei noi culturi antreprenoriale pentru a asigura o piață internă deschisă pentru mărfuri), a subliniat faptul că, în ciuda rolului-cheie jucat de ES în promovarea coeziunii sociale, a dezvoltării locale și în îndeplinirea obiectivelor Strategiei de la Lisabona, beneficiile ES nu sunt corect evaluate și recunoscute de către autoritățile publice sau mediul privat. Mulfinger a subliniat amploarea sectorului ES, care reprezenta în 2006 8% din totalul întreprinderilor și oferea 10% din totalul locurilor de muncă de la nivel european. „Nu este în mod necesar niciun conflict între profit și valoarea socială. Există mulți lideri de

pieță care sunt cooperative, cum ar fi în sectorul laptelui și cărnii în Danemarca, sau bănci cooperatiste, cum sunt în Austria, Franța, Germania și Italia. Patruzeci de companii de asigurare de top din Europa sunt cooperative sau organizații de ajutor reciproc”¹.

În ceea ce privește reglementările incidente ES adoptate la nivel european, în 1992, Comisia Europeană a depus trei propuneri legislative către Consiliu: propunerea pentru Regulamentul Consiliului privind statutul societății cooperative europene, propunerea pentru Regulamentul Consiliului privind statutul mutualelor europene și propunerea pentru Regulamentul Consiliului privind Statutul asociației europene. Regulamentele au fost însoțite și de trei directive similare care impun implicarea angajaților în procesul de decizie al afacerilor lor europene. În 2003, statutul cooperativei europene a fost adoptat. Celelalte două propuneri de regulamente (și directivele anexate) au fost retrase în 2006 de către Comisie, din cauza lipsei de progrese în procesul legislativ.

Un studiu comparativ realizat la nivelul a nouă state europene membre și nonmembre (Austria, Belgia, Franța, Germania, Irlanda, Italia, Luxemburg, Spania, Regatul Unit al Marii Britanii) a evidențiat formele de organizare specifice ES. În concordanță cu formele de ES recunoscute la nivel european, întreprinderile de ES comune celor nouă state membre sunt: asociațiile, fundațiile și cooperativele de consum. În opt din cele nouă state membre s-a constatat reglementarea la nivelul anului 2009 a cooperativelor de credit și în șapte țări din cele nouă analizate funcționează cooperative de producție.

¹ EQUAL, 2006, *Getting Best Value – An EU Colloquium on Social Enterprise and Public Procurement*, p. 1, http://ec.europa.eu/employment_social/equal/data/document/etg2-med-093-procurement.pdf.

Tabelul nr. 1
Forme de organizare a economiei sociale în nouă state europene

Nr.	Formă de organizare	Austria	Belgia	Franța	Germania	Irlanda	Italia	Luxemburg	Spania	Regatul Unit al Marii Britanii
1	Asociație	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2	Fundație	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3	Cooperativă de consum	x*	x	x	x	x	x	x	x	x
4	Cooperativă de credit	x*	x	x	x	x	x	-	x	x
5	Cooperativă de producție	x*	x	x	x	x	x	-	x	-
6	Asociații mutuale	-	x	x	-	x	x	x	x	x
7	Ateliere protejate	x	x	x	-	x	-	x	-	x
8	Organizație de utilitate publică	x	x	-	-	x	-	x	-	x
9	Cooperative sociale	-	x	-	-	-	x	x	-	-

* Aceste forme de organizare există, dar nu sunt considerate a face parte din ES.

Sursa: MMFPS, 2010a, *Raport de cercetare privind economia socială în România din perspectivă europeană comparată*, p. 76-77.

Detaliem în continuare cadrul legislativ pentru trei state membre: Belgia, Franța și Spania.

La nivelul statelor membre, menționăm adoptarea în **Belgia** de către **Guvernul Comunității și al Regiunilor prin Serviciul Public Valon**, la 20 noiembrie 2008, a **Decretului privind economia socială**¹. Acesta are ca obiectiv stimularea ES ca model performant de

¹ <http://www.lne.be/en/ets-aviation/overview-legislation/pubbsver17-1-012.pdf>.

dezvoltare socioeconomică aflat în slujba interesului comunității, a întăririi coeziunii sociale și a promovării dezvoltării durabile. Actul, publicat în Monitorul oficial belgian, definește la primul articol ES.

Revizuirea literaturii de specialitate a permis evidențierea a două tipuri de definiții ale ES: fie prin formele sale specifice de organizare (la nivel european, fiind unanim recunoscute societățile cooperative, casele de ajutor reciproc, asociațiile și fundațiile), fie prin setul de principii specifice de organizare promovate (MMFPS, 2010a, p. 17). Una dintre definițiile care pun laolaltă cele două dimensiuni este cea a Consiliului Valon. Conform acesteia, ES este ansamblul „activităților economice desfășurate de societăți, mai ales cooperative, asociații mutuale și alte asociații în care etica este în concordanță cu următoarele principii: scopul final este mai degrabă în serviciul membrilor sau al colectivității decât al profitului, autonomia gestiunii, procesul de decizie democratică, prioritatea acordată, în procesul de distribuție a veniturilor, persoanelor și muncii față de capital” (MMFPS, 2010a, p. 18).

În cadrul demersurilor recente de promovare a ES la nivel național, **Spania a adoptat Legea nr. 5 a economiei sociale**¹ în martie 2011. Obiectivele legii spaniole includ: constituirea cadrului legal de funcționare pentru entitățile de ES; promovarea, dezvoltarea și acordarea sprijinului entităților de ES și reprezentanților acestora pentru creșterea vizibilității și recunoașterii sectorului. Legea spaniolă nu înlocuiește actele normative privind funcționarea diferitelor întreprinderi de ES, ci a vizat legiferarea conceptului de ES, ca unul de importanță majoră atât la nivelul UE, cât și la nivelul fiecărui stat membru. ES este definită în legea spaniolă ca „ansamblul activităților economice și comerciale desfășurate în sectorul public, în acord cu anumite principii, prin urmărirea scopului colectivității sau al membrilor săi”, respectiv:

▣ proces democratic, transparent și participativ;

¹ <http://www.boe.es/boe/dias/2011/03/30/pdfs/BOE-A-2011-5708.pdf>.

- ▣ accent pus pe atingerea obiectivelor sociale și personale față de obținerea de profit;
- ▣ distribuția profitului în funcție de aportul în muncă și servicii al membrilor și de obiectivul social al entității;
- ▣ promovarea solidarității interne și cu societatea care favorizează dezvoltarea locală, coeziunea socială și sustenabilitatea;
- ▣ independența față de domeniul public.

Conform legii spaniole, entitățile care aparțin tradițional domeniului ES sunt: cooperativele (de consum, de credit și de producție), asociațiile mutuale, fundațiile și asociațiile (MMFPS, 2010a, p. 76). Acestea li se adaugă forme înființate prin acte normative speciale, precum asociațiile lucrative, centrele speciale de angajare, societățile de inserție.

Delegația interministerială a ES din **Franța** a statuat definiția ES inclusă în decretul adoptat în 15 decembrie 1981 ca fiind: „ansamblul cooperativelor, mutualelor și asociațiilor care prin activitățile de producere de bunuri și prestare de servicii nu urmăresc îmbunătățirea individuală, dar urmăresc partajarea și solidaritatea în beneficiul persoanei. Prioritatea este acordată proiectului (afacerii) față de profit”¹. Conform proiectului de lege privind economia socială și solidară lansat în 2011², ES este constituită din ansamblul tuturor activităților economice ale întreprinderilor, efectuate de către persoane juridice de drept privat (art. 2), în conformitate cu urmărirea fie a interesului colectiv al membrilor săi, fie a interesului general economic și social sau a ambelor (art. 4). Similar actelor normative adoptate în Belgia și în

¹ Camera Regională a Economiei Sociale și Solidare, 2007, *La place de l'économie sociale et solidaire dans les territoires du Cher*, p. 8.

² Projet de loi d'économie sociale, France, Collectif des associations citoyennes, <http://www.associations-citoyennes.net/12052011>.

Spania, proiectul francez include principiile respectate de întreprinderile de ES:

- ▣ prioritatea acordată persoanelor și obiectivului social asupra capitalului, care se reflectă într-o organizație nonprofit ca un proces transparent, democratic și participativ (se acordă prioritate aportului în muncă și serviciilor prestate față de contribuțiile lor la capital);
- ▣ direcționarea rezultatelor obținute în activitățile economice spre activitatea desfășurată de membri și, dacă este cazul, spre obiectivul social al întreprinderii;
- ▣ promovarea solidarității interne și în cadrul societății, care să asigure dezvoltarea locală, egalitatea de șanse (egalitatea între sexe), lupta împotriva discriminării de orice fel, coeziunea socială și integrarea grupurilor minoritare de orice fel, crearea de locuri de muncă stabile, de calitate și durabile;
- ▣ independența față de guvern și de capitalul oricărei societăți;
- ▣ transparența financiară.

Întreprinderile de ES din Franța includ: cooperative, societăți mutuale, fundații, sindicate și asociații care desfășoară una sau mai multe activități economice, structuri de integrare prin activitate economică, societăți cooperative în interes colectiv și întreprinderi sociale.

Aspectele comune întâlnite în actele normative adoptate sau inițiate în regiunea valonă din Belgia, în Spania și în Franța sunt: setul unor principii comune aplicabile întreprinderilor de ES, prevederile privind înființarea unui organism cu atribuții în promovarea ES. În acest sens, proiectul din Franța prevede constituirea unui Consiliu Superior al Economiei Sociale și Solidarare (art. 9 din proiectul de lege privind ES). Acesta ar trebui să aibă următoarele atribuții: informarea și colaborarea în dezvoltarea de proiecte legislative pentru întreprinderi de economie socială și solidară; elaborarea de rapoarte solicitate de către Delegația interministerială pentru economie socială și solidară; furnizarea de

informații privind programele de dezvoltare și încurajare a economiei sociale și solidară; elaborarea de studii și rapoarte cu privire la aspectele și problemele din economia socială și solidară; promovarea și respectarea principiilor referitoare la legea economiei sociale și solidară. Legea spaniolă reglementează instituirea Consiliului pentru Promovarea ES (art. 9), cu atribuții în: acordarea consultanței și asistenței în dezvoltarea proiectelor legislative care afectează entitățile ES; elaborarea rapoartelor solicitate de către Ministerul Muncii și Imigrației; elaborarea de studii și rapoarte cu privire la aspectele și problemele care afectează ES; asigurarea promovării și respectării principiilor directoare ale prezentului act.

Conform art. 4 din legea valonă, Consiliul Valon pentru ES este responsabil pentru consilierea guvernului cu privire la ES; avizarea, după caz, cu privire la punerea în aplicare a acțiunilor și proiectelor specifice, în ceea ce privește bugetul, numărul de întreprinderi din sectorul ES. Consiliul elaborează pentru guvern un raport anual de evaluare a implementării decretului cu privire la ES.

Asumarea calității de stat membru a adus cu sine și aderarea la piața unică europeană. Analiza stadiului actual al economiei românești evidențiază faptul că „nivelul de integrare economică a României în viața UE este deosebit de scăzut, iar expunerea economiei românești la exigențele și presiunile concurențiale ale pieței unice europene nu va face decât să zdrobească definitiv și puținii agenți economici care mai există în România” (Stanciu, 2011, p. 56).

Din punct de vedere social, statele membre împărtășesc o serie de valori sociale comune, cunoscute sub numele de modelul social european. Fără a intra în dezbaterile privind argumentele pro și contra unui model social european, acesta prezintă o serie de elemente și valori comune (ex., reglementarea unor drepturi fundamentale în special pentru lucrători, egalitatea dintre bărbați și femei, procesul de consultare și informare, parteneriatul public-privat) și o viziune comună a elementelor directoare strategice ale sistemelor naționale de protecție socială (Stănescu, 2006, p. 101-102).

Plecând de la considerarea UE drept „un laborator al modelului social european”, direcția forurilor reprezentative la nivel comunitar „este orientată mai degrabă spre promovarea unor inițiative comune în domeniul politicii sociale, în contextul unei coordonări deschise, decât spre constituirea unui sistem unic interstatal de politică socială” (idem, p. 102).

Reducerea sărăciei reprezintă una dintre temele centrale de preocupare pentru toate statele membre. Printre cele mai recente documente adoptate la nivel comunitar, menționăm Strategia Lisabona, Strategia Europa 2020, adoptarea Recomandării privind incluziunea activă și a Platformei împotriva sărăciei, în contextul intensificării mecanismelor de implementare la nivel național a metodei deschise de coordonare. „O soluție adecvată României, care să asigure o incluziune activă reală, se referă la promovarea de o manieră concretă și responsabilă a ES în sprijinul celor mai vulnerabile grupuri” (Drăgotoiu și Marinoiu, 2011, p. 75).

Evaluarea experienței în implementarea Strategiei Lisabona a permis reevaluarea capacităților naționale de a îndeplini obiective asumate la nivel comunitar și adoptarea Strategiei Europa 2020. Fără a face referire directă la ES, Strategia Europa 2020 include priorități consonante cu specificitatea întreprinderilor de ES: creștere durabilă și creștere incluzivă (grad ridicat de ocupare și coeziune socială și teritorială). ES poate să își aducă contribuția la atingerea de către statele membre a țintei: „20 de milioane de oameni mai puțin trebuie să fie în risc de sărăcie” (European Commission, 2010, p. 3).

1.2. Cadrul național cu impact asupra întreprinderilor de economie socială

Reglementările cu impact asupra ES la noi în țară se referă la reglementarea organizării și funcționării întreprinderilor de ES și la domeniul ES în sine.

Prezentăm sintetic prima dimensiune, detaliată apoi pe parcursul cărții. A doua parte a acestui subcapitol este dedicată reglementărilor privind ES ca domeniu.

Întreprinderile de ES analizate în ghidul de față sunt întreprinderi tradiționale care există în România încă de la jumătatea secolului al XIX-lea, prima reglementare oficială fiind Codul de comerț din 1887, care conținea prevederi referitoare la funcționarea cooperativei. Ulterior, în 1921, au apărut și primele reglementări privind asociațiile și fundațiile.

Evoluția reglementărilor succesive a fost marcată de contextul politic. Transformările s-au făcut simțite după cel de al Doilea Război Mondial, fiind influențate de modificările ce au permis Partidului Comunist imixtiunea și controlul. Creșterea întreprinderilor de ES din perioada comunistă a fost urmată de o evoluție inversă după 1989. Modificările din perioada postdecembristă au „încercat să clarifice o parte dintre problemele ivite prin trecerea de la economia bazată pe controlul statului la economia de piață, însă inițiativele legislative adoptate nu au fost clare și s-a creat o stare de confuzie atât în ceea ce privește entitățile de ES, cât și în ceea ce privește aplicarea acestei noi legislații de către administrația publică” (Stănilă, 2011, p. 53).

Din perspectiva întreprinderilor de ES, cadrul legislativ este perceput ca eficient, în special de către CAR-uri. Recomandările acestora de îmbunătățire a cadrului normativ actual cu impact asupra întreprinderilor de ES „includ măsuri de sprijin financiar, susținerea din partea factorilor decidenți, includerea în legislație și promovarea domeniului ES” (Stănescu, 2011, p. 68).

În România, nu există un cadru legal specific de reglementare a ES. Unul dintre cele mai recente documente asumate la nivel ministerial de către Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale (MMFPS), „Raport de cercetare privind economia socială în România din perspectivă europeană comparată” (decembrie 2010), oferă o analiză diagnostic a ES la noi în țară. Din perspectiva principiilor de

funcționare recunoscute la nivel european în domeniul ES și a reglementărilor naționale, în România sunt identificate următoarele categorii de persoane juridice specifice ES:

- ▣ asociațiile și fundațiile, înființate conform OG nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații;
- ▣ casele de ajutor reciproc ale salariaților, înființate conform Legii nr. 122/1996 privind regimul juridic al caselor de ajutor reciproc pentru salariați și al uniunilor acestora;
- ▣ casele de ajutor reciproc ale pensionarilor, înființate conform Legii nr. 540/2002 privind casele de ajutor reciproc ale pensionarilor;
- ▣ cooperativele de credit, înființate conform OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului;
- ▣ societățile cooperative de grad 1, înființate conform Legii nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației (MMFPS, 2010a, p. 39).

În noiembrie 2011, MMFPS, reprezentat de Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, a elaborat „Ghidul indicatorilor POSDRU”, în care este menționată o definiție a ES preluată dintr-o variantă intermediară a proiectului de „Lege-cadru privind economia socială”¹. Conform ghidului, ES „se referă la sectorul organizațiilor create prin inițiativa solidară a persoanelor pentru a se genera, în colectiv și într-un mod democratic, activități care promovează interesul colectiv. ES cuprinde ansamblul de persoane juridice de drept privat, care desfășoară activități cu caracter social și economic și care respectă cumulativ următoarele principii:

¹ Variantă elaborată și pusă la dispoziția MMFPS în cadrul proiectului POSDRU/14/6.1/S/2 „Economia socială - model inovator pentru promovarea incluziunii active a persoanelor defavorizate”, al cărui beneficiar a fost MMFPS.

- ☐ prioritate acordată individului și obiectivelor sociale față de obținerea de profit;
- ☐ urmărirea interesului general, a intereselor unei colectivități și/sau a unor interese personale nepatrimoniale;
- ☐ asociere liberă și deschisă, cu excepția cazului fundațiilor care desfășoară activități economice;
- ☐ drept egal de vot al membrilor, independent de aportul de capital sau de valoarea cotizațiilor, cu excepția cazului fundațiilor care desfășoară activități economice;
- ☐ autonomie decizională, prin capacitatea deplină de alegere, de punere în executare și de control al propriilor activități;
- ☐ organizare de sine stătătoare, prin statutul de persoană juridică;
- ☐ independența față de domeniul public, prin calitatea de persoane juridice de drept privat;
- ☐ în cazul distribuirii profitului către membri, realizarea acesteia proporțional cu activitatea lor în cadrul organizației, și nu cu aportul de capital sau valoarea cotizațiilor, cu excepția cazului societăților cooperativede gradul 1 și al cooperativelor de credit” (MMFPS, 2011, p. 23).

Un alt document cu caracter legislativ care conține o definiție a ES este Legea nr. 292/2011 a asistenței sociale¹. ES este definită ca „reprezentând un sector ce cuprinde activități economice care, în subsidiar și cu condiția menținerii performanței economice, includ obiective de tip social” (art. 6, lit. 1). Similar definiției utilizate în „Ghidul indicatorilor POSDRU”, definiția inclusă în Legea nr. 292/2011 urmează direcția abordată la nivel european. Subliniem totuși că ambele definiții prezintă câteva lacune care nu le permit a fi utilizate în delimitarea fără dubii a sectorului ES.

¹ http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck.proiect?idp=12334.

Definiția utilizată în Legea nr. 292/2011 accentuează ponderea economică a sectorului, în timp ce la nivel european există un echilibru între caracterul economic și cel social al ES. Definiția din Legea nr. 292/2011 este laconică, contrară dispozițiilor de tehnică legislativă care impun ca prevederile legislative să conducă la o „stabilitate și eficiență legislativă” (art. 6 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare). Totodată, „Ghidul indicatorilor POSDRU” utilizează definiția similară celei agreate la nivel UE.

Legea asistenței sociale conține la capitolul IV - Măsuri integrate de asistență socială, *Secțiunea 1 - Prevenirea și combaterea sărăciei și riscului de excluziune socială*, art. 53, alin. (4) prevederea conform căreia, „în cadrul acțiunilor multidimensionale ale procesului de incluziune socială, se înscriu și activitățile din domeniul economiei sociale, orientate spre generarea sau asigurarea de locuri de muncă pentru persoanele prevăzute la alin. (1). Organizarea și funcționarea sectorului ES se reglementează prin lege specială”. Constatăm limitarea sectorului de ES la incluziune socială, contrar abordărilor unanim acceptate la nivelul UE, care nu condiționează obligația realizării incluziunii sociale prin ES.

Studiile realizate în ultima perioadă cu privire la domeniul ES în România au propus o serie de definiții ale ES care au contribuit la cristalizarea unei viziuni comune asupra domeniului și a formelor de organizare specifice. Astfel, ES „este tipul de economie care îmbină în mod eficient responsabilitatea individuală cu cea colectivă, în vederea producerii de bunuri și/sau furnizării de servicii, care urmărește dezvoltarea economică și socială a unei comunități și al cărei scop principal este beneficiul social” (Stănescu, coord., 2012, p.13).

Inițierea de către MMFPS în decembrie 2011 a proiectului de lege privind ES a readus în atenția publică necesitatea clarificării conceptuale a acestui domeniu și recunoașterea rolului jucat de entitățile de

ES atât în cadrul economiei și al promovării inițiativelor antreprenoriale, cât și în domeniul particular al asigurării inserției profesionale a unor persoane confruntate cu risc ridicat de excluziune de pe piața muncii. După cum am menționat și în analiza prevederilor referitoare la ES din Legea nr. 292/2011, proiectul de lege privind ES continuă să sublinieze inserția grupurilor vulnerabile pe piața muncii ca element central al ES. Acesta este, fără îndoială, unul dintre elementele constitutive și de maximă importanță ale ES, dar nu putem reduce întregul domeniu al ES la inserția grupurilor vulnerabile pe piața forței de muncă.

Capitolul 2

DE LA IDEE LA ÎNFIINȚAREA ÎNTREPRINDERII DE ECONOMIE SOCIALĂ

Alegerea formei de organizare a unei întreprinderi de ES reprezintă un proces care trebuie inițiat prin identificarea răspunsurilor la următoarele trei întrebări:

- ▣ Ce activitate se dorește a fi desfășurată?
- ▣ Din ce categorie comună fac parte membrii care doresc înființarea întreprinderii?
- ▣ Care este capitalul inițial social de care dispun membrii?

Răspunsul este: o societate cooperativă de grad 1, în cazul în care un număr de cinci persoane interesate dispun de un capital social de 500 lei, doresc înființarea unei întreprinderi de ES, consideră că activitatea pe care doresc să o desfășoare este producția de bunuri meșteșugărești. Răspunsul se menține și în cazul în care fiecare membru deține suprafețe agricole sau dorește fie să își construiască locuințe, fie să protejeze în comun fondul forestier deținut individual, fie să înființeze ferme piscicole.

În cazul în care persoanele interesate să înființeze o întreprindere de ES decid că au nevoie de a-și îndeplini aspirațiile lor comune de ordin economic pentru a se întrajutora exclusiv prin activități specifice instituțiilor de credit, iar aceștia au calitate fie de salariați, fie de pensionari, atunci răspunsul este: o cooperativă de credit.

Dacă un grup de minimum trei persoane doresc înființarea unei întreprinderi de ES prin care vor să urmărească îndeplinirea de activități de interes general sau în interesul unor colectivități ori,

după caz, în interesul lor personal nepatrimonial, fără un caracter economic, atunci răspunsul este: o asociație.

În cazul în care o persoană dispune de un patrimoniu de minimum 70.000 lei și urmărește îndeplinirea de activități de interes general sau în interesul unor colectivități, atunci răspunsul este: o fundație.

Dacă unele persoane - salariați ai unui angajator (persoană publică sau privată) sau ai unor angajatori diferiți - decid să își acorde sprijin și întrajutorare financiară, fără a se adresa unei instituții de creditare, și dispun de un patrimoniu între 700 lei și 70.000 lei, atunci răspunsul este: casa de ajutor reciproc a salariaților (CARS).

Pensionarii, beneficiarii de venit minim garantat (VMG), precum și membrii de familie aflați în întreținerea pensionarilor sau a beneficiarilor de ajutor social, în cazul în care doresc să realizeze activități de întrajutorare mutuală, de asistență socială, de organizare de activități culturale, organizarea de magazine pentru desfacerea de produse alimentare la prețuri de producție și dispun de un patrimoniu între 700 lei și 70.000 lei, atunci răspunsul este: casa de ajutor reciproc a pensionarilor (CARP).

Ulterior obținerii răspunsurilor la aceste întrebări, întreprinzătorul va avea la dispoziție toate instrumentele necesare elaborării unui plan de afaceri. Planul de afaceri reprezintă un instrument util și necesar care trebuie elaborat în etapa inițială, astfel încât să permită conturarea unei prime imagini asupra perspectivelor reale ale întreprinderii de ES (în special pentru societăți cooperativede grad 1, cooperative de credit și CAR-uri). Printre aspectele de urmărit, menționăm: identificarea răspunsurilor cu privire la necesarul de resurse umane și materiale, încadrarea în timp a fiecărei etape a activității desfășurate prin intermediul întreprinderii de ES, elaborarea strategiei ca afacerea să fie profitabilă etc.

După etapele menționate mai sus, persoanele interesate să își organizeze și să își desfășoare activitatea într-o întreprindere de ES vor continua prin parcurgerea fiecărei etape, așa cum sunt ele

descrie în capitolele următoare. Pentru a veni în sprijinul antreprenorilor, pentru fiecare tip de întreprindere de ES sunt menționate definiția, cadrul legislativ general și auxiliar, informații despre obiectul de activitate, despre procesul de înființare propriu-zis (condiții privind membrii, capitalul social, etapele de constituire), organizarea respectivei entități de ES și evidențe fiscale și facilități. Au fost incluse și exemple de întreprinderi de ES.

Prezentăm în continuare procedura de înființare pentru fiecare dintre entitățile de economie socială identificate mai sus, cu mențiunea că ne vom referi la ele în calitatea lor de întreprinderi de economie socială. Schema de analiză abordată pentru fiecare dintre acestea permite tuturor celor interesați să evalueze ansamblul activităților implicate în procesul de înființare efectivă a unei întreprinderi sociale și, pe parcursul acestui proces, să identifice informația necesară parcurgerii cu succes a fiecărei etape. Volumul este elaborat astfel încât să permită identificarea informațiilor necesare ca răspuns la o problemă punctuală și în mod independent de parcurgerea întregii publicații. Informația inclusă în acest capitol se dorește un sprijin activ și punctual pentru înființarea întreprinderilor de economie socială în România.

Tabelul nr. 2
Elemente de analiză a întreprinderilor
de economie socială din România

Nr.	Categoriile de analiză	Subcategoriile
1.	Definiție	
2.	Cadrul legislativ	General
		Auxiliar
3.	Obiectul de activitate	
4.	Procesul de înființare	Membrii
		- drepturile membrilor
		- obligațiile membrilor
		Capitalul social

Nr.	Categoriile de analiză	Subcategoriile
		Constituirea unei societăți cooperative de gradul 1 – obținerea/redactarea documentelor de constituire – depunerea dosarului la Oficiul Registrului Comerțului – obținerea certificatului de înmatriculare
5.	Organizarea întreprinderii de economie socială	Adunarea generală Consiliul de administrație Președintele Directorul executiv Cenzorii
6.	Evidențe fiscale și facilități	
7.	Exemple	

2.1. Procedura de înființare a unei societăți cooperative de grad 1

Conform art. 2 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperativei, cu modificările și completările ulterioare, cooperativa reprezintă un sector specific al economiei care funcționează prin societăți cooperative și alte forme de asociere a acestora la nivel teritorial și național.

Cooperativele de grad 1 reprezintă o alternativă la societățile comerciale înființate conform Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale, cu modificările și completările ulterioare. Dacă, spre exemplu, într-un SRL sau SA, profitul se împarte sub formă de dividende între asociații SRL-ului sau acționarii SA-ului, într-o cooperativă, toți membrii cooperatori au dreptul legal de a primi dividende din profitul anual, proporțional cu participarea la capitalul social. Un alt avantaj al înființării societăților cooperative

de grad 1 față de societățile comerciale este reprezentat și de faptul că membrii din societatea cooperativă urmăresc promovarea intereselor lor economice, sociale, culturale (ex., obținerea de dividende; obținerea de facilități; obținerea de servicii), în timp ce asociații/acționarii din societatea comercială urmăresc realizarea și împărțirea numai de beneficii.

La nivelul anului 2010, erau înregistrate în România 885 de societăți cooperativе meșteșugărești, 1061 de societăți cooperativе de consum, 170 de societăți cooperativе agricole și 12 alte tipuri (MMFPS, 2010b, p. 93-94).

2.1.1. Definiție

Societatea cooperativă de gradul 1 este persoana juridică constituită de persoane fizice, pe baza consimțământului liber exprimat de acestea, în scopul promovării intereselor economice, sociale și culturale ale membrilor cooperatori, fiind deținută în comun și controlată democratic de către membrii săi, în conformitate cu principiile cooperatiste (art. 7 (1) din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației, cu modificările și completările ulterioare). Societatea cooperativă este un agent economic cu capital privat.

2.1.2. Cadrul legislativ

Cadrul legislativ general:

- Legea nr. 1/2005 din 21/02/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației, cu modificările și completările ulterioare.

Cadrul legislativ auxiliar:

- Legea nr. 566/2004 din 09/12/2004, legea cooperației agricole;

- Legea nr. 109/1996 din 10/10/1996 privind organizarea și funcționarea cooperăției de consum și a cooperăției de credit;
- OUG nr. 99/2006 din 06/12/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului.

2.1.3. *Obiect de activitate*

Societățile cooperative de gradul 1 pot desfășura orice activitate prevăzută de codul CAEN, astfel încât ele se pot constitui în una dintre următoarele forme:

- ▣ *societăți cooperative meșteșugărești* - asociații de persoane fizice care desfășoară în comun activități de producție, de comercializare a mărfurilor, de executare de lucrări și prestări de servicii, care contribuie, direct sau indirect, la dezvoltarea activităților meșteșugărești ale membrilor lor cooperatori;
- ▣ *societăți cooperative de consum* - asociații de persoane fizice care desfășoară în comun activități de aprovizionare a membrilor cooperatori și a terților cu produse pe care le cumpără sau le produc și activități de prestări de servicii către membrii lor cooperatori și către terți;
- ▣ *societăți cooperative de valorificare* - asociații de persoane fizice care se constituie în scopul de a valorifica produsele proprii sau achiziționate, prin distribuție directă sau prin prelucrare și distribuție directă;
- ▣ *societăți cooperative agricole* - asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a exploata în comun suprafețele agricole deținute de membrii cooperatori, de a efectua în comun lucrări de îmbunătățiri funciare, de a utiliza în comun mașini și instalații și de a valorifica produsele agricole;

- ▣ *societăți cooperative de locuințe* - asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a construi, cumpăra, conserva, renova și administra locuințe pentru membrii lor cooperatori;
- ▣ *societăți cooperative pescărești* - asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a înființa ferme piscicole și de acvacultură, de a produce, repara, întreține și cumpăra echipamente, utilaje, instalații, ambarcațiuni de pescuit, precum și de a pescui, prelucra și distribui produse piscicole;
- ▣ *societăți cooperative de transporturi* - asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a realiza activități de transport și activități conexe acestora, pentru membrii cooperatori și pentru terți, pentru îmbunătățirea tehnică și economică a activităților de transport desfășurate de membrii cooperatori;
- ▣ *societăți cooperative forestiere* - asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a amenaja, exploata, regenera și proteja fondul forestier deținut de membrii cooperatori, ținând seama de condițiile impuse de regimul silvic;
- ▣ *societăți cooperative de alte forme* (art. 4 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației, cu modificările și completările ulterioare).

2.1.4. *Procesul de înființare/constituire a unei societăți cooperative de grad 1*

În ceea ce privește procesul de înființare, trebuie luați în considerare următorii factori: membrii și capitalul social.

MEMBRII

Numărul minim de membri necesar înființării unei societăți cooperative de grad 1 este de cinci membri cooperatori (numărul se

stabilește prin statut). Orice persoană fizică care a împlinit vârsta de 16 ani poate avea calitatea de membru cooperador.

Drepturile membrilor¹:

- a) să participe la adunările generale, să își exercite dreptul de vot la adoptarea hotărârilor și să propună măsuri pentru îmbunătățirea activității societății cooperative;
- b) să aleagă și să fie aleși în organele de conducere ale societății cooperative;
- c) să beneficieze de facilitățile și serviciile oferite de societatea cooperativă;
- d) să primească dividende din profitul anual, proporțional cu participarea la capitalul social;
- e) să solicite și să primească din partea administratorilor informații privind activitatea economico-financiară a societății cooperative;
- f) să consulte registrul de procese-verbale ale adunărilor generale;
- g) să solicite convocarea adunării generale extraordinare a membrilor cooperadori, conform prevederilor actului constitutiv și conform legii;
- h) să solicite includerea unor noi probleme pe ordinea de zi a adunării generale a membrilor cooperadori;
- i) să atace în justiție hotărârile adunării generale a membrilor cooperadori în condițiile prevăzute de lege;
- j) să se retragă din societatea cooperativă în condițiile prevăzute de actul constitutiv și de lege;
- k) să exercite orice alte drepturi prevăzute de actul constitutiv al societății cooperative și de lege.

¹ Art. 31 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperativei, cu modificările și completările ulterioare.

Obligațiile membrilor:

- a) să verse la termenele stabilite valoarea aportului subscris în societatea cooperativă;
- b) să ducă la îndeplinire hotărârile adunării generale și ale celorlalte organe de conducere ale societății cooperative;
- c) să nu fie în același timp membri cooperatori în societăți cooperative concurente și să nu exercite același comerț sau altul concurent pe cont propriu ori în contul altei persoane;
- d) să respecte valorile și principiile mișcării cooperatiste;
- e) să respecte prevederile actului constitutiv al societății cooperative.

CAPITALUL SOCIAL

Capitalul social necesar înființării unei societăți cooperative de gradul 1 este de minimum 500 lei. Acesta trebuie subscris și vărsat integral la data înființării societății cooperative. Capitalul social al societății cooperative se divide în părți sociale egale, a căror valoare nominală se stabilește prin actul constitutiv și nu poate fi mai mică de 10 lei. Un membru cooperador poate deține părți sociale în limita și în condițiile prevăzute de actul constitutiv, fără a putea depăși 20% din capitalul social. Aporturile în numerar sunt obligatorii la constituirea societăților cooperative. Aporturile în natură sunt admise la societățile cooperative. Membrii cooperadori primesc părți sociale în schimbul aporturilor subscrise (art. 13 (4) din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației, cu modificările și completările ulterioare.)

CONSTITUIREA UNEI SOCIETĂȚI COOPERATIVE DE GRADUL 1

Etapele specifice înființării sunt: obținerea/redactarea documentelor de constituire, depunerea dosarului de constituire la Oficiul Registrului Comerțului și obținerea certificatului de înmatriculare.

Etapa I – obținerea/redactarea documentelor de constituire

Etapa inițială constă în elaborarea/redactarea unor documente fie pe baza informațiilor conținute în prezentul volum, fie cu sprijinul unui notar sau al unui avocat.

1. Obținerea dovezii verificării disponibilității și rezervării **denumirii firmei**¹ și/sau **emblemei**² (original) de la Registrul Comerțului organizat în subordinea Oficiului Național al Registrului Comerțului (ONRC), care funcționează pe lângă fiecare tribunal.

2. Elaborarea **actului constitutiv**³ în calitate de înscris unic care conține contractul de societate și statutul. Actul constitutiv reprezintă manifestarea de voință a membrilor cooperatori de a constitui cooperativa. Prin intermediul lui se stabilesc drepturile și obligațiile părților care se asociază, precum și prevederi cu privire la organizarea și funcționarea societății cooperative.

Actul constitutiv se încheie sub semnătură privată⁴ și se semnează de către toți membrii fondatori. Forma autentică⁵ a actului constitutiv este obligatorie când printre bunurile subscrise ca aport la capitalul social se află un imobil. Toate activitățile care sunt înscrise în actul constitutiv vor fi codificate conform Nomenclatorului CAEN actualizat prin Ordinul nr. 337/2007 al președintelui

¹ A se vedea formularul de la adresa: http://www.onrc.ro/formulare/principale/F1_v2.pdf.

² A se vedea formularul de la adresa: http://www.onrc.ro/formulare/principale/F2_v1.pdf.

³ A se vedea anexa 2 - Model de cerere pentru acordarea disponibilității denumirii unei asociații sau fundații.

⁴ Actul sub semnătură privată este acel document redactat de către părți, fără intervenția vreunui organ al statului, semnat de părți sau de partea de la care emană.

⁵ Semnătura în formă autentică înseamnă că trebuie dată în fața unei autorități careia legea îi dă dreptul de a atesta autenticitatea semnăturii (spre exemplu, notarii).

Institutului Național de Statistică, iar obiectul de activitate se va exprima prin clase CAEN de patru cifre pentru activități. Actul constitutiv conține obligatoriu prevederi referitoare la:

- ▣ numele, prenumele, codul numeric personal, locul, data nașterii, domiciliul, cetățenia membrului cooperador persoană fizică;
- ▣ forma și gradul societății cooperative;
- ▣ denumirea societății cooperative, însoțită de mențiunea „societate cooperativă” și, dacă este cazul, de emblemă;
- ▣ sediul societății cooperative;
- ▣ obiectul de activitate al societății cooperative, cu precizarea domeniului și a activității principale;
- ▣ capitalul social subscris și vărsat, cu menționarea aportului fiecărui membru cooperador, în numerar sau în natură, valoarea aportului în natură și modul evaluării;
- ▣ numărul și valoarea nominală a părților sociale, precum și numărul părților sociale atribuite fiecărui membru cooperador pentru aportul său;
- ▣ durata societății cooperative;
- ▣ numele și prenumele, codul numeric personal, locul și data nașterii, domiciliul și cetățenia administratorilor persoane fizice;
- ▣ numele și prenumele, codul numeric personal, locul și data nașterii, domiciliul și cetățenia cenzorilor;
- ▣ modul de dobândire și de pierdere a calității de membru cooperador;
- ▣ drepturile și obligațiile membrilor cooperadori;
- ▣ modul de convocare a adunării generale a membrilor cooperadori, atribuțiile acestora și condițiile de valabilitate a hotărârilor sale;

- ▣ sedii secundare - sucursale, agenții, reprezentanțe sau alte asemenea unități fără personalitate juridică, atunci când se înființează odată cu societatea cooperativă, sau condițiile pentru înființarea lor ulterioară, dacă se are în vedere o atare înființare;
- ▣ modul de înstrăinare sau transmitere a folosinței clădirilor ori terenurilor aflate în patrimoniul societății cooperative;
- ▣ modul de dizolvare și de lichidare a societății cooperative și destinația activului net.

3. Obținerea documentelor care atestă existența unui sediu al cooperativei, respectiv drepturile de folosință asupra spațiilor cu destinație de **sediu social** și/sau de sedii secundare. Acestea pot fi:

- ▣ extras de carte funciară, în termen de valabilitate la depunere, dar nu mai vechi de 30 de zile (se depune în original);
- ▣ contract de vânzare-cumpărare (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de donație în formă autentică (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ certificat de moștenitor (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ act notarial de ieșire din indiviziune sau de delimitare a proprietății (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ hotărâre judecătorească definitivă privind proprietatea sau folosința/uzufructul (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ hotărâre judecătorească definitivă de ieșire din indiviziune (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ proces-verbal de recepție a construcției (copie certificată de parte sau în copie legalizată);

- ▣ act de adjudecare a imobilului vândut în cadrul executării silite (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de schimb (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de închiriere (înregistrat la Administrația Finanțelor Publice, pentru cel încheiat între persoane fizice și persoane juridice; neînregistrat la Administrația Finanțelor Publice, pentru cel încheiat între persoane juridice; copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de subînchiriere (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de concesiune (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de leasing imobiliar (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de comodat (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de uz (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de uzufruct (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ certificat de rol fiscal/rol agricol în termen de valabilitate (se depune în original);
- ▣ orice alt act juridic care conferă dreptul de folosință, la alegerea solicitantului.¹

4. Constituirea capitalului social prin obținerea dovezilor privind efectuarea vărsămintelor **aporturilor subscribe și/sau vărsate** de către membrii cooperatori la capitalul social (copii), respectiv:

¹ http://www.onrc.ro/romana/formulare_pj.php.

- ▣ pentru *aporturile în numerar*, foaie de vărsământ, ordin de plată sau chitanță CEC;
- ▣ *aporturile în natură* sunt admise și se realizează prin transferarea drepturilor corespunzătoare și prin predarea efectivă către societatea cooperativă a bunurilor aflate în stare de utilizare¹.

5. Obținerea de copii ale **actelor de identitate** ale membrilor fondatori, administratorilor, cenzorilor, persoanelor împuternicite, după caz (copii certificate).

6. Redactarea **declarațiilor date pe proprie răspundere**, după caz, de către fondatori/administratori/cenzori din societatea cooperativă sau persoane fizice reprezentante ale persoanei juridice numite administrator sau cenzor, din care să rezulte că **îndeplinesc condițiile legale pentru deținerea acestor calități** (în original). Din declarația-tip pe propria răspundere (original) semnată de administratori trebuie să rezulte, după caz, că:

- ▣ persoana juridică reprezentată de administrator nu desfășoară, la data prezentării în spațiul destinat sediului, niciuna dintre activitățile ce constituie obiectul de activitate declarat la înmatriculare²;
- ▣ persoana juridică îndeplinește condițiile de funcționare prevăzute de legislația specifică în domeniul sanitar, sanitar-

¹ Pentru aporturile în natură, judecătorul delegat numește, în termen de 5 zile de la înregistrarea cererii, unul sau mai mulți experți din lista experților autorizați, care vor întocmi un raport cu privire la evaluarea aportului în natură. Pentru bunurile mobile noi, va fi luată în considerare valoarea din factură.

² A se vedea formularul de la adresa: http://www.onrc.ro/formulare/declaratie_activitate_art15alin1lita_model1_v4.pdf.

veterinar, al protecției mediului și al protecției muncii pentru activitățile precizate în declarația-tip¹.

7. Redactarea unor **declarații date pe proprie răspundere**², după caz, de către fondatori/administratori/cenzori din societatea cooperativă sau persoane fizice reprezentante ale persoanei juridice numite administrator sau cenzor, din care să rezulte că **acceptă expres mandatul** (original). Declarațiile date pe proprie răspundere de către persoanele care, potrivit legii, au această obligație pot fi făcute în formă autenticată în fața notarului public, în formă atestată de avocat în condițiile Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, cu modificările și completările ulterioare, sau cu darea de dată certă prin serviciile de asistență din cadrul ORC.

8. Obținerea **certificatelor de cazier fiscal** pentru asociații sau reprezentanții legali din societatea cooperativă sau persoanele fizice reprezentante ale persoanei juridice numite administrator. Solici-

¹ A se vedea formularul de la adresa: http://www.onrc.ro/formulare/declaratie_art15alin1litb_model2_v4.pdf

² Declarația va conține: numele, inițiala tatălui și prenumele persoanei care dă declarația pe proprie răspundere; datele de identificare ale persoanei juridice pe care o reprezintă: denumire, număr de ordine în Registrul Comerțului, cod unic de înregistrare/actul de înființare, adresă, telefon, fax, nr. și data contractului de reprezentare, perioada de valabilitate; domiciliul: țara, județul, localitatea, stradă, nr., bloc, scară, etaj, ap., sector, cod poștal, telefon, fax; stare civilă, sex, cetățenie, data și locul nașterii, localitate, județ/țară; actul de identitate (tip, serie, nr., CNP/NIF), emitentul, data emiterii; calitatea pentru care declară că îndeplinește condițiile legale (asociat unic, fondator, administrator, împuternicit, reprezentant, cenzor, auditor (cu precizarea, dacă este cazul, a puterilor conferite – președinte, director general etc.)); cooperativa la care va deține calitatea respectivă, sediul acesteia, județul/sectorul; acceptarea expresă a mandatului de administrator/membru al directoratului sau a însărcinării de cenzor/auditor.

tarea certificatului de cazier fiscal se face prin completarea formularului de cerere-tip „Cerere de eliberare a certificatului de cazier fiscal”, pus la dispoziția contribuabilului în mod gratuit de către organul fiscal competent, personal sau prin împuternicit pe bază de procură în fața notarului sau împuternicire avocațială. Cererea de solicitare a certificatului de cazier fiscal va fi însoțită de depunerea următoarelor acte pentru persoanele fizice române cu domiciliul în România: actul de identitate, copie după actul de identitate și chitanța cu care s-a achitat taxa extrajudiciară de timbru. Conform art. 9 (3) din Ordonanța nr. 75/2001 din 30/08/2001 privind organizarea și funcționarea cazierului fiscal, certificatul de cazier fiscal este valabil 30 de zile de la data emiterii și numai în scopul în care a fost eliberat. Eliberarea certificatului de cazier fiscal se face de îndată, în prezența contribuabilului sau a reprezentantului acestuia. Pentru eliberarea certificatului de cazier fiscal sau pentru transmiterea electronică a informațiilor din cazierul fiscal se percepe o taxă în sumă de 20 lei pentru fiecare persoană.

9. Specimenele de semnătură ale administratorului unic sau ale administratorilor (original) care se pot da în fața judecătorului delegat¹ sau în fața unui notar public.

10. Obținerea certificatului eliberat de cenzori în care se va menționa de către cenzori că s-a realizat depunerea garanției de către administratori (original sau copie certificată). Administratorii sunt obligați să depună, în termen de 30 de zile de la alegerea lor, o garanție bănească ce nu poate fi mai mică decât valoarea a zece părți sociale (art. 48 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției, cu modificările și completările ulterioare). Pentru nedepunerea garanției în termenul legal stabilit, administratorul în

¹ A se vedea formularul de la adresa: <http://www.onrc.ro/formulare/principale/anexa7.pdf>.

cauză va fi revocat din funcție. Garanția rămâne în contul societății cooperative și nu poate fi restituită decât după eliberarea administratorului din funcție, dar nu mai devreme de data la care adunarea generală a aprobat situația financiară anuală a ultimului exercițiu financiar în care administratorul a îndeplinit această funcție și i-a dat descărcarea.

11. Obținerea dovezilor privind plata taxelor/tarifelor legale: taxele de registru și tariful de publicare în Monitorul oficial, Partea a VII-a. Taxele legale pot fi achitate în numerar sau cu card bancar la casierile ORC, precum și cu mandat poștal, ordin de plată etc.

12. Completarea formularului cerere de înregistrare¹ (original), disponibil la ORC, în raza teritorială de domiciliu.

13. Documente suplimentare (dacă e cazul, în urma solicitărilor făcute de ORC):

- ▣ alte avize prealabile prevăzute de legile speciale (original);
- ▣ împuternicire specială (în formă autentică) avocațială sau delegație pentru persoanele desemnate să îndeplinească formalitățile legale de depunere a dosarului (original).

NOTĂ:

- ▣ Copiile de pe actele doveditoare vor fi certificate pentru conformitate cu originalele, sub semnătură, cu menționarea în clar a numelui de către persoanele care, potrivit legii, pot întocmi și semna cererea.

¹ A se vedea formularul de la adresa: http://www.onrc.ro/formulare/cerere_inregistrare_pj_web_v7_ROM.pdf

- ▣ Redactarea actelor, obținerea autentificării sau, după caz, darea de dată certă, acordarea de îndrumări pentru completarea corectă a cererii de înregistrare pot fi efectuate, contra cost, prin serviciile de asistență din cadrul Oficiului Registrului Comerțului de pe lângă tribunal.
- ▣ Dacă s-a optat pentru transmiterea documentelor care atestă înregistrarea în Registrul Comerțului prin poștă, se percepe un tarif aprobat prin ordin al ministrului justiției. Înscrierile a căror înregistrare, menționare sau publicare se solicită la ORC vor fi tehnoredactate de către solicitant în limba română, vor fi lizibile, fără ștersături sau adăugări, sub sancțiunea respingerii acestora.

Formularele se distribuie la sediul ORC sau se pot prelua de pe internet (www.registrulcomertului.ro/www.onrc.ro).

Etapa a II-a pentru constituirea unei societăți cooperative de gradul 1: depunerea dosarului la Oficiul Registrului Comerțului

Cererea de înregistrare, înscrierile prevăzute de lege și dovezile privind plata taxelor și tarifelor legale (respectiv documentele menționate la etapa I de mai sus), îndosariate (în dosar cu șină) și numerotate pe fiecare pagină, se depun de către solicitant la *Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă tribunalul în a cărui rază teritorială își va avea sediul societatea cooperativă*, direct, prin poștă, cu scrisoare cu valoare declarată și confirmare de primire, sau prin mijloace electronice. Cererea transmisă în formă electronică va avea încorporată, atașată sau logic asociată semnătura electronică extinsă. Registrul Comerțului este reprezentat la nivel local de cele 42 de oficii teritoriale, organizate în subordinea Oficiului Național al Registrului Comerțului, care funcționează pe lângă fiecare tribunal.

Adresele tuturor oficiilor teritoriale ale ONRC sunt disponibile la adresa de internet: <http://www.onrc.ro/romana/retea.php>.

Oricare dintre membrii fondatori, administratori sau persoanele împuternicite de aceștia va solicita, **în termen de 15 zile de la data semnării actului constitutiv**, înmatricularea societății cooperative în Registrul Comerțului în a cărei rază teritorială își va avea sediul societatea cooperativă, în vederea obținerii certificatului unic de înregistrare, prin încheierea judecătorului delegat.

Etapa a III-a: obținerea certificatului de înmatriculare a societății cooperative

Soluționarea cererii de înregistrare (depusă conform etapelor I și II descrise mai sus) revine în competența directorului Oficiului Registrului Comerțului de pe lângă tribunal și/sau persoanei sau persoanelor desemnate care poate/pot dispune administrarea și a altor acte doveditoare decât cele enumerate. În cazul în care există aporturi în natură la capitalul social, judecătorul delegat numește, în termen de **5 zile** de la înregistrarea cererii, unul sau mai mulți experți din lista experților autorizați. Aceștia vor întocmi un raport cuprinzând descrierea și modul de evaluare a fiecărui bun aportat și vor evidenția dacă valoarea acestuia corespunde numărului și valorii părților sociale acordate în schimb, precum și alte elemente indicate de judecătorul delegat. Pentru bunurile mobile noi, va fi luată în considerare valoarea din factură.

Raportul va fi depus în termen de **15 zile** la Oficiul Registrului Comerțului și va putea fi examinat de creditorii personali ai asociaților sau de alte persoane. La cererea și pe cheltuiala acestora, li se pot elibera copii integrale sau parțiale de pe raport.

După verificarea îndeplinirii condițiilor, **judecătorul delegat va dispune, prin încheiere, înmatricularea societății cooperative în**

*Registrul Comerțului și publicarea în Monitorul oficial al României,
Partea a VII-a.*

NOTĂ:

- ▣ Societatea cooperativă este persoană juridică de la data înmatriculării în Registrul Comerțului.
- ▣ Societățile cooperative nu se pot reorganiza sau transforma în societăți comerciale constituite potrivit dispozițiilor Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, ori în asociații familiale conform prevederilor legislației privind autorizarea persoanelor fizice și asociațiilor familiale care desfășoară activități economice în mod independent.

2.1.5. Organizarea societății cooperative de gradul 1

Organele societății cooperative cu atribuții de conducere sunt: adunarea generală, consiliul de administrație, președintele societății cooperative, directorul executiv și cenzorii. Prezentăm sintetic în continuare fiecare dintre aceste organe.

**ADUNAREA GENERALĂ A SOCIETĂȚII
COOPERATIVE DE GRADUL 1¹**

Adunarea generală este alcătuită din totalitatea membrilor cooperatori. Adunările generale sunt ordinare și extraordinare. Adunarea generală se convoacă² de către consiliul de administrație

¹ Capitolul III - Organizarea societății cooperative, secțiunea 1 - Adunarea generală din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperativei, cu modificările și completările ulterioare.

² Convocarea se face fie prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, fie prin semnarea convocatorului de către fiecare membru cooperativ și publicarea cu cel puțin 15 zile înainte de data adunării

sau de administratorul unic, după caz. Adunarea generală ordinară se întrunește cel puțin o dată pe an, în cel mult 4 luni de la încheierea exercițiului financiar. Adunarea generală extraordinară se întrunește ori de câte ori este necesar să se ia o hotărâre privind:

- a) majorarea valorii nominale a părților sociale;
- b) schimbarea formei societății cooperative;
- c) schimbarea sediului societății cooperative;
- d) majorarea capitalului social;
- e) reducerea capitalului social;
- f) fuziunea cu alte societăți cooperative sau divizarea societății cooperative;
- g) înființarea sau desființarea uneia sau mai multor unități ale societății cooperative;
- h) ipotecarea, gajarea, după caz, transmiterea în folosință sau înstrăinarea imobilizărilor corporale aparținând societății cooperative;
- i) dizolvarea anticipată a societății cooperative;
- j) încheierea de contracte de asociere între societatea cooperativă și alte persoane juridice ori persoane fizice sau participarea societății cooperative la capitalul social al altor persoane juridice;
- k) emisiunea de obligațiuni cooperatiste;
- l) aprobarea înscrierii unor noi membri cooperatori;
- m) orice altă modificare a actului constitutiv sau a oricărei hotărâri pentru care este cerută aprobarea adunării generale extraordinare (art. 41 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației, cu modificările și completările ulterioare).

generale în unul dintre ziarele de largă răspândire din localitatea în care se află sediul societății cooperative sau din cea mai apropiată localitate (art. 34, alin. (4) din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației, cu modificările și completările ulterioare).

Consiliul de administrație sau administratorul unic, după caz, este obligat să convoace adunarea generală la cererea a cel puțin unei zecimi din numărul total al membrilor cooperatori, a cenzorilor sau în situația în care constată că, în urma unor pierderi, activul net, determinat ca diferență între totalul activelor și datoriile societății cooperative, reprezintă mai puțin de jumătate din valoarea capitalului social ori că numărul membrilor cooperatori s-a redus sub minimul legal.

La prima convocare, adunarea generală ordinară este legal constituită în prezența a jumătate plus unu din numărul membrilor cooperatori și poate lua hotărâri valabile cu majoritatea voturilor membrilor cooperatori prezenți, iar adunarea generală extraordinară este legal constituită în prezența a trei pătrimi din numărul membrilor cooperatori și poate lua hotărâri valabile cu majoritatea voturilor membrilor cooperatori prezenți.

În societatea cooperativă de gradul 1, fiecare membru cooperator are dreptul la un singur vot, oricare ar fi numărul părților sociale pe care le deține.

Un membru cooperator poate fi reprezentat în adunările generale numai prin alt membru cooperator, în conformitate cu prevederile actului constitutiv. În cazul societăților cooperative care au mai mult de 200 de membri cooperatori, prin actul constitutiv se poate stabili ca membrii cooperatori să fie reprezentați în adunarea generală, pe bază de normă de reprezentare, de către alți membri cooperatori mandatați în acest sens.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE AL SOCIETĂȚII COOPERATIVE DE GRADUL 1¹

Administrarea și gestionarea societății cooperative de gradul 1 sunt asigurate de către administratorul unic sau de consiliul de administrație, alcătuit dintr-un număr impar de membri, aleși prin vot secret pe o perioadă de patru ani, stabiliți prin actul constitutiv, în funcție de complexitatea activității societății cooperative și de numărul de membri cooperatori. Primii administratori sunt numiți prin actul constitutiv de către membrii fondatori. Numărul membrilor consiliului de administrație nu poate fi mai mare de 11. Numirea și înlocuirea administratorilor se fac exclusiv de către adunarea generală. Pentru activitatea depusă, membrii consiliului de administrație sau administratorul unic, după caz, sunt remunerați cu o indemnizație fixă, stabilită de către adunarea generală, în afara drepturilor ce decurg din calitatea de membru cooperador. În societatea cooperativă de gradul 1 pot fi administratori numai persoanele care au calitatea de membru cooperador. Membrii consiliului de administrație nu pot fi asociați, acționari, administratori, directori executivi sau cenzori în societăți comerciale care au același obiect de activitate cu cel al societății cooperative. Administratorii sunt obligați să ia parte la toate adunările generale ale societății cooperative, la ședințele consiliilor de administrație și ale organelor de conducere similare acestora.

PREȘEDINTELE SOCIETĂȚII COOPERATIVE DE GRADUL 1²

Președintele societății cooperative de gradul 1 este de drept președintele consiliului de administrație sau administratorul unic,

¹ Capitolul III - Organizarea societății cooperative, secțiunea a 2-a - Consiliul de administrație - Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperativei, cu modificările și completările ulterioare.

² Capitolul III - Organizarea societății cooperative, secțiunea a 3-a - Președintele societății cooperative - Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperativei, cu modificările și completările ulterioare.

după caz. Președintele asigură conducerea activității curente a societății cooperative, îndeplinirea hotărârilor adunării generale și a deciziilor consiliului de administrație. Președintele este ales dintre acei membri cooperatori care au calități manageriale și experiență în domeniu. Președintele reprezintă societatea cooperativă în relațiile cu terții, în limita atribuțiilor stabilite prin contractul de administrare și prin actul constitutiv.

DIRECTORUL EXECUTIV AL SOCIETĂȚII COOPERATIVE DE GRADUL 1¹

Conducerea societății cooperative, cu aprobarea adunării generale a membrilor cooperatori, se poate încredința unui director executiv, pe baza unui contract de management semnat de către acesta și societatea cooperativă, în care sunt prevăzute criteriile de performanță ale directorului pe o perioadă agreată; directorul executiv poate să nu fie membru cooperativ. Directorul executiv este numit de consiliul de administrație în urma unui concurs, în condițiile prevăzute în actul constitutiv. Administratorii nu pot avea funcția de director executiv.

CENZORII SOCIETĂȚII COOPERATIVE DE GRADUL 1²

Adunarea generală a membrilor cooperatori ai societății cooperative alege **trei cenzori** și tot atâția supleanți, dacă prin actul constitutiv nu se prevede un număr mai mare. Numărul cenzorilor trebuie să fie impar. În cazul în care societatea cooperativă are până la 50 de membri cooperatori, adunarea generală alege numai *un*

¹ Capitolul III - Organizarea societății cooperative, secțiunea a 4-a – Directorul executiv - Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației, cu modificările și completările ulterioare.

² Capitolul III - Organizarea societății cooperative, secțiunea a 5-a - Cenzorii - Legea 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației, cu modificările și completările ulterioare.

cenzor și un supleant. Cenzorii sunt aleși de către adunarea generală pentru un mandat de *trei exerciții financiare*. În condițiile legii, cel puțin un cenzor trebuie să fie *expert contabil* sau *contabil autorizat*. Mandatul cenzorilor intră în vigoare de la alegerea lor de către adunarea generală. Aceștia vor continua să își îndeplinească mandatul până în momentul în care vor fi aleși noii cenzori, chiar dacă s-a încheiat perioada pentru care au fost aleși.

2.1.6. Evidențe fiscale și facilități

Conform art. 68 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției, cu modificările și completările ulterioare, în afară de evidențele prevăzute de lege, societatea cooperativă trebuie să întocmească și să păstreze următoarele registre:

- ▣ Registrul membrilor cooperatori, în care sunt menționați toți membrii cooperatori cu datele de identificare;
- ▣ Registrul ședințelor adunării generale a membrilor cooperatori, în care sunt menționate toate ședințele, data organizării acestora, locul, subiectele discutate, numele participanților și deciziile adoptate;
- ▣ Registrul ședințelor consiliului de administrație, în care sunt menționate toate ședințele, data organizării acestora, locul, subiectele discutate, numele participanților și deciziile adoptate;
- ▣ Registrul constatărilor făcute de cenzori în exercitarea mandatului lor, în care sunt completate toate constatările, data acestora, măsurile luate;
- ▣ Registrul de aporturi în natură la capitalul social al societății cooperative, în care sunt menționate datele de identificare ale aporturilor, data la care au fost aduse, precum și datele de identificare ale celui care le-a adus;
- ▣ Registrul părților sociale, care conține numărul părților sociale, valoarea acestora și datele de identificare ale fiecărui membru deținător;

- Registrul obligațiunilor cooperatiste, care conține informații cu privire la obligațiunile deținute de societatea cooperativă.

Toate registrele trebuie numerotate, sigilate și semnate de președintele societății cooperative. Registrul membrilor cooperatori, registrul părților sociale și registrul obligațiunilor cooperatiste se pot ține manual sau în sistem computerizat. Administratorii sunt obligați ca, în termen de 15 zile de la data aprobării de către adunarea generală, să depună o copie de pe situația financiară anuală la direcțiile generale ale finanțelor publice județene, respectiv a municipiului București, anexând raportul lor, raportul cenzorilor și procesul-verbal al adunării generale.

Autoritățile publice trebuie să faciliteze accesul societăților cooperative și al formelor lor asociative la serviciile de consultanță, pentru ameliorarea performanțelor lor economice și a capacității de a crea locuri de muncă și de a genera venituri.¹

Societățile cooperative de gradul 1 beneficiază de toate măsurile promovate de statul român pentru societățile comerciale înființate în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale.²

Guvernul, ministerele și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum și autoritățile publice locale trebuie să încurajeze creșterea ponderii întreprinderilor mici și

¹ Art. 106 (3) din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației, cu modificările și completările ulterioare.

² Art. 108 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației, cu modificările și completările ulterioare.

mijlocii¹ (inclusiv cooperative) în valoarea contractelor de achiziții publice de bunuri materiale, lucrări și servicii, urmărind ca această pondere să atingă un nivel comparabil cu contribuția acestora la realizarea produsului intern brut².

Societățile cooperative beneficiază de reduceri cu 50% pentru criteriile legate de cifra de afaceri, de garanția pentru participare și de garanția de bună execuție cerute în achizițiile publice de produse, lucrări și servicii. Societățile cooperative pot beneficia de asistență tehnică pentru facilitarea accesului la servicii de formare de specialitate în domeniul achizițiilor publice. Societățile cooperative beneficiază de servicii electronice de informare referitoare la cererile de oferte prezentate în sistem electronic de către ofertanți.

2.1.7. Exemple de societăți cooperative

Formalizarea activității de troc dintre țărani a condus la înființarea în anul 2006 a Societății Cooperative BIOCOOP (www.biocoop.ro) din Sibiu. Dorința membrilor de a proteja micul producător reprezentat de țăranul român și de a continua „tradițiile și metodele țărănești de obținere a produselor” s-a întâlnit în mod fericit cu dorința cumpărătorilor de a-și hrăni copiii și familiile în mod sănătos. Magazinul de comercializare a produselor este situat în centrul istoric al orașului Sibiu și oferă cumpărătorilor întâlniri

¹ Art. 2 din Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii: „prin întreprindere se înțelege orice formă de organizare a unei activități economice și autorizată potrivit legilor în vigoare să facă acte și fapte de comerț, în scopul obținerii de profit, în condiții de concurență, respectiv: societăți comerciale, societăți cooperative, persoane fizice care desfășoară activități economice în mod independent și asociații familiale autorizate potrivit dispozițiilor legale în vigoare.”

² A se vedea anexa 5 - Model de cerere de înscriere în vederea dobândirii personalității juridice a unei asociații/fundații.

regulate cu producătorii membri cooperatori (Drăgotoiu, Marinoiu, Stănescu (coord.), 2011, p. 16-17).

2.2. Procedura de înființare a unei cooperative de credit

Cooperativele de credit reprezintă instituții financiare nebankare (IFN), alternativă la sistemul de credit desfășurat de băncile comerciale, având drept principal avantaj întrajutorarea membrilor cooperatori. Spre deosebire de băncile comerciale, cooperativele de credit au avantajul că fiecare membru are dreptul la un vot, indiferent de părțile sociale deținute. Cooperativele de credit se constituie prin asocierea liberă a persoanelor fizice, fără niciun fel de discriminare pe criteriile de naționalitate, origine etnică, limbă, religie, apartenență politică, avere, condiție socială, rasă sau sex.

În 2009, în România funcționau 51 de cooperative de credit (ale salariaților și ale pensionarilor) (MMFPS, 2010b, p. 93-94).

2.2.1. Definiție

Cooperativa de credit este instituția de credit constituită ca o asociație autonomă de persoane fizice unite voluntar în scopul îndeplinirii nevoilor și aspirațiilor lor comune de ordin economic, social și cultural, a cărei activitate se desfășoară, cu precădere, pe principiul întrajutorării membrilor cooperatori (art. 334, lit. a) din OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, cu modificările și completările ulterioare).

2.2.2. Cadrul legislativ

 Cadrul legislativ general:

- OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, cu modificările și completările ulterioare.
- ▣ Cadrul legislativ auxiliar:
 - Norma emisă de Banca Națională a României (BNR) nr. 6/2003 privind fuziunea și divizarea cooperativelor de credit, M. of. 447 din 24 iun. 2003;
 - Circulara emisă de BNR nr. 35/2002 privind aplicarea reglementărilor emise de Banca Națională a României în domeniul sistemelor de plăți și organizațiilor cooperatiste de credit, M. of. 685 din 17 sep. 2002;
 - Norma emisă de BNR nr. 7/2002 privind transferurile de fonduri în cadrul unei rețele cooperatiste de credit, M. of. 452 din 27 iun. 2002.

2.2.3. *Obiect de activitate*

Conform art. 340 din OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, cu modificările și completările ulterioare, cooperativele de credit pot desfășura, în limita autorizației acordate, următoarele activități:

- a) atragere de depozite și de alte fonduri rambursabile;
- b) acordare de credite, incluzând, printre altele: credite de consum, credite ipotecare, factoring cu sau fără regres, finanțarea tranzacțiilor comerciale, inclusiv forfetare;
- c) servicii de plată așa cum sunt definite la art. 8 din OUG nr. 113/2009 privind serviciile de plată;
- d) emiterea și administrarea altor mijloace de plată, cum ar fi cecuri, cambii și bilete la ordin, în măsura în care nu se încadrează la lit. c) de mai sus;
- e) emitere de garanții și asumare de angajamente;
- f) tranzacționare în cont propriu și/sau pe contul clienților, în condițiile legii, cu valută, valori mobiliare și alte instrumente financiare transferabile;

- g) servicii de consultanță cu privire la structura capitalului, strategia de afaceri și alte aspecte legate de afaceri comerciale, servicii legate de fuziuni și achiziții și prestarea altor servicii de consultanță;
- h) închiriere de casete de siguranță;
- i) emiteri de monedă electronică;
- j) orice alte activități sau servicii, în măsura în care acestea se circumscriu domeniului financiar, cu respectarea prevederilor legale speciale care reglementează respectivele activități, dacă este cazul;
- k) atragerea de depozite sau alte fonduri rambursabile de la membrii acestora, precum și de la persoane fizice, juridice ori alte entități, care domiciliază, au reședința sau locul de muncă, respectiv au sediul social și desfășoară activitate în raza teritorială de operare a cooperativei de credit.

Cooperativele de credit acordă credite cu prioritate membrilor, dar și persoanelor fizice, persoanelor juridice ori altor entități fără personalitate juridică ce domiciliază, au reședința sau locul de muncă, respectiv au sediul social și desfășoară activitatea în raza teritorială de operare a cooperativei de credit, la un nivel care să nu poate depăși 25% din activele cooperativei de credit.

Cooperativele de credit pot să deruleze credite, în numele și pe contul statului, din surse puse la dispoziție, destinate membrilor acestora sau persoanelor fizice, persoanelor juridice ori altor entități fără personalitate juridică (ce domiciliază, au reședința sau locul de muncă, respectiv au sediul social și desfășoară activitate în raza teritorială de operare a cooperativei de credit) și/sau destinate finanțării unor proiecte de dezvoltare/reabilitare a activităților economice și sociale din raza teritorială de operare a cooperativei de credit.

2.2.4. Procesul de înființare/constituire a unei cooperative de credit

MEMBRII

Numărul de membri fondatori este de minimum 1.000 de membri. *Excepție:* În cazul în care actul constitutiv-cadru¹ prevede posibilitatea constituirii unei cooperative de credit cu un număr minim de 100 de membri cooperatori fondatori, aceștia vor subscrie și vor vărsa, în total, cel puțin 1.000 de părți sociale. Poate fi membru cooperador orice persoană fizică care are capacitate deplină de exercițiu, are domiciliul/reședința/locul de muncă în raza teritorială de operare a cooperativei de credit, a semnat sau a acceptat, după caz, actul constitutiv al acesteia și a subscris și a vărsat cel puțin numărul minim de părți sociale care este stabilit prin actul constitutiv-cadru. Fiecare membru cooperador are dreptul la un singur vot, indiferent de numărul de părți sociale deținute.

CAPITALUL SOCIAL

BNR poate stabili un nivel minim al capitalului inițial pentru cooperativele de credit. Nivelul minim al capitalului agregat al unei rețele cooperatiste² și elementele care intră în calculul acestuia se stabilesc de BNR prin reglementări. Acesta nu poate fi mai mic decât echivalentul în lei a 5 milioane euro.

¹ Art. 334, lit. d) din OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, cu modificările și completările ulterioare: „act constitutiv-cadru” - îndrumarul cu caracter obligatoriu privind înființarea, organizarea și funcționarea cooperativelor de credit afiliate la o casă centrală, elaborat de aceasta și aprobat de BNR, care cuprinde prevederile minime pentru întocmirea actelor constitutive ale cooperativelor de credit afiliate, precum și regulamentul de organizare și funcționare a rețelei.

² Art. 333, lit. f) din OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, cu modificările și completările ulterioare: „rețea cooperatistă” - ansamblul format din casa centrală și cooperativele de credit afiliate la aceasta.

CONSTITUIREA UNEI COOPERATIVE DE CREDIT

Organizațiile cooperatiste de credit, persoane juridice române, se pot organiza și pot funcționa doar sub forma **cooperativelor de credit** și a **casei centrale** la care acestea sunt afiliate.

Casa centrală a cooperativelor de credit (numită în continuare casa centrală) este o instituție de credit constituită prin *asocierea de cooperative de credit*, în scopul gestionării intereselor lor comune, al urmăririi centralizate a respectării dispozițiilor legale și a reglementărilor-cadru aplicabile tuturor cooperativelor de credit afiliate, prin exercitarea supravegherii și a controlului administrativ, tehnic și financiar asupra organizării și funcționării acestora.

Afilierea la o casă centrală – o cooperativă de credit subscrisă și varsă la capitalul social al unei case centrale cel puțin numărul de părți sociale stabilit în actul constitutiv al casei centrale și se subordonează acesteia și condițiilor de afiliere stabilite de casa centrală.

Afilierea la o casă centrală este obligatorie. Condițiile și procedura de afiliere se stabilesc prin actul constitutiv al casei centrale¹.

Etapele specifice constituirii unei cooperative de credit sunt: obținerea documentelor de înființare, depunerea dosarului la Oficiul Registrului Comerțului și obținerea certificatului de înmatriculare a societății cooperative.

¹ Art. 336, alin. (2) din OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, cu modificările și completările ulterioare: „rețea cooperatistă” - ansamblul format din casa centrală și cooperativele de credit afiliate la aceasta.

Etapa I în constituirea unei cooperative de credit: obținerea/redactarea următoarelor documente

1. Completarea **cererii de înregistrare**¹ disponibile la Oficiile Registrului Comerțului (original).

2. Obținerea dovezii verificării disponibilității și rezervării prin completarea formularului **denumire firmă**² și/sau **emblemă**³ (original) obținut de la Registrul Comerțului;

3. Elaborarea și redactarea documentului **act constitutiv**⁴ (este un înscris unic care conține contractul de societate și statut). Actul constitutiv se încheie sub semnătură privată și se semnează de către toți membrii fondatori. Forma autentică a actului constitutiv este obligatorie când printre bunurile subscrise ca aport la capitalul social se află un imobil. Toate activitățile înscrise în actul constitutiv vor fi codificate conform Nomenclatorului CAEN actualizat prin Ordinul nr. 337/2007 al președintelui Institutului Național de Statistică, iar obiectul de activitate se va exprima prin clase CAEN de patru cifre pentru activități. Actul constitutiv conține obligatoriu prevederi referitoare la:

- a) numele, prenumele, codul numeric personal, locul, data nașterii, domiciliul, cetățenia membrului cooperatorm persoană fizică;
- b) forma cooperativei;

¹ A se vedea formularul de la adresa: http://www.onrc.ro/formulare/ce-rere_inregistrare_pj_web_v7_ROM.pdf.

² A se vedea formularul de la adresa: http://www.onrc.ro/formulare/principale/F1_v2.pdf.

³ A se vedea formularul de la adresa: http://www.onrc.ro/formulare/principale/F2_v1.pdf.

⁴ A se vedea anexa 1 - Model de act constitutiv al unei societăți cooperative.

- c) denumirea cooperativei, însoțită de mențiunea „cooperativă de credit” sau „bancă cooperatistă” și numele localității în care are sediul social și, dacă este cazul, emblema;
- d) sediul cooperativei de credit;
- e) obiectul de activitate al cooperativei, cu precizarea domeniului și a activității principale;
- f) raza teritorială de operare a cooperativei de credit;
- g) capitalul social subscris și vărsat, cu menționarea aportului fiecărui membru cooperador, în numerar sau în natură, valoarea aportului în natură și modul evaluării;
- h) numărul și valoarea nominală a părților sociale, precum și numărul părților sociale atribuite fiecărui membru cooperador pentru aportul său;
- i) durata cooperativei;
- j) numele și prenumele, codul numeric personal, locul și data nașterii, domiciliul și cetățenia administratorilor persoane fizice;
- k) numele și prenumele, codul numeric personal, locul și data nașterii, domiciliul și cetățenia cenzorilor;
- l) condițiile și procedura de înscriere în cooperativă, inclusiv, dacă este cazul, taxa de înscriere, precum și modalitatea de soluționare a eventualelor plângeri față de refuzul de înscriere în cooperativă;
- m) condițiile și procedura de încetare a calității de membru cooperador, inclusiv în cazul retragerii, excluderii, decesului, și stabilirea modalităților de stingere a obligațiilor reciproce dintre cooperativa de credit și membrul cooperador sau succesorii acestuia;
- n) drepturile și obligațiile membrilor cooperatori;
- o) modul de convocare a adunării generale a membrilor cooperatori, atribuțiile acesteia și condițiile de valabilitate a hotărârilor sale;

- p) sedii secundare - sucursale, agenții, reprezentanțe sau alte asemenea unități fără personalitate juridică, atunci când se înființează odată cu cooperativa, sau condițiile pentru înființarea lor ulterioară, dacă se are în vedere o atare înființare;
- q) modul de înstrăinare sau transmitere a folosinței clădirilor ori terenurilor aflate în patrimoniul societății cooperative;
- r) modul de dizolvare și de lichidare a societății cooperative și destinația activului net.

4. Obținerea autorizației de constituire a cooperativei de credit emise de casa centrală la care aceasta urmează să se afilieze sau, după caz, autorizația colectivă de constituire a rețelei acordată de BNR (copie). În vederea autorizării unei instituții de credit persoană juridică română, BNR trebuie să fie informată cu privire la *identitatea acționarilor sau a membrilor* persoane fizice sau juridice care urmează să dețină direct sau indirect participații calificate la instituția de credit și cu privire la *valoarea acestor participații*. BNR acordă autorizație numai dacă este încredințată că, din perspectiva necesității asigurării unui management prudent și sănătos al instituției de credit, calitatea persoanelor respective este adecvată.

5. Obținerea dovezilor privind efectuarea vărsămintelor **aporturilor subscribe și/sau vărsate** de către membrii cooperatori la capitalul social (copii), respectiv:

- ☐ pentru aporturile în numerar, foaie de vărsământ, ordin de plată sau chitanță CEC;
- ☐ pentru aporturile în natură subscribe la capitalul social: titlul de proprietate (facturi, titluri de proprietate asupra bunurilor imobile, inclusiv certificatul de sarcini al acestor bunuri), dacă este cazul, raportul de evaluare a bunurilor întocmit de persoanele autorizate în condițiile legii.

6. Redactarea unor **declarații date pe proprie răspundere**¹, după caz, de către fondatori/administratori/cenzori din societatea cooperativă sau persoane fizice reprezentante ale persoanei juridice numite administrator sau cenzor, din care să rezulte că îndeplinesc condițiile legale pentru deținerea acestor calități (original). Declarațiile date pe proprie răspundere de către persoanele care, potrivit legii, au această obligație pot fi făcute în formă autenticată în fața notarului public, în formă atestată de avocat în condițiile Legii nr. 51/1995 modificate, sau cu darea de dată certă prin serviciile de asistență din cadrul ORC.

7. Elaborarea documentului privind **acceptarea expresă a mandatului** de administrator/membru al directoratului ori a însărcinării de cenzor/auditor de către persoanele care au fost numite prin actul constitutiv (original).

8. Obținerea **specimenelor de semnătură** ale persoanelor împuternicite (original) care se pot da în fața judecătorului delegat² sau în fața unui notar public.

¹ Declarația va conține: numele, inițiala tatălui și prenumele persoanei care dă declarația pe proprie răspundere; datele de identificare ale persoanei juridice pe care o reprezintă: denumire, număr de ordine în Registrul Comerțului, cod unic de înregistrare/actul de înființare, adresă, telefon, fax, nr. și data contractului de reprezentare, perioada de valabilitate; domiciliul: țara, județul, localitatea, stradă, nr., bloc, scară, etaj, ap., sector, cod poștal, telefon, fax; stare civilă, sex, cetățenie, data și locul nașterii, localitate, județ/țară; actul de identitate (tip, serie, nr., CNP/NIF), emitentul, data emiterii; calitatea pentru care declară că îndeplinește condițiile legale (asociat unic, fondator, administrator, împuternicit, reprezentant, cenzor, auditor (cu precizarea, dacă este cazul, a puterilor conferite – președinte, director general etc.)); cooperativa la care va deține calitatea respectivă, sediul acesteia, județul/sectorul; acceptarea expresă a mandatului de administrator/membru al directoratului sau a însărcinării de cenzor/auditor.

² A se vedea formularul de la adresa: <http://www.onrc.ro/formulare/principale/anexa7.pdf>.

9. Obținerea de copii certificate pentru **actele de identitate** ale fondatorilor, administratorilor, directorilor, membrilor consiliului de supraveghere, membrilor directoratului, cenzorilor, auditorilor persoane fizice.

10. Obținerea documentului cu privire la **aprobarea prealabilă pentru conducători** emisă de casa centrală sau, după caz, de BNR (copie).

11. Obținerea **certificatelor de cazier fiscal**¹ pentru reprezentanții legali ai organizației cooperatiste care au domiciliul/reședința/sediul în România sau pentru persoanele fizice sau juridice străine care au această calitate și sunt înregistrate fiscal în România sau, după caz, declarația autentică pe propria răspundere a persoanei fizice cetățean străin în nume propriu sau ca reprezentant al persoanei juridice străine care nu este înregistrată fiscal în România, din care să rezulte că nu are datorii fiscale, în original și, după caz, traducerea realizată de un traducător autorizat a cărui semnătură să fie legalizată de un notar public. Certificatul de cazier fiscal este valabil 30 de zile de la data emiterii și numai în scopul în care a fost eliberat (art. 9 (3) din Ordonanța nr. 75/2001 din 30/08/2001 privind organizarea și funcționarea cazierului fiscal). Eliberarea certificatului de cazier fiscal se face de îndată, în prezența contribuabilului sau a reprezentantului acestuia. Pentru eliberarea certificatului de cazier fiscal sau pentru transmiterea electronică a informațiilor din cazierul fiscal se percepe o taxă în sumă de 20 lei pentru fiecare persoană.

¹ Solicitarea certificatului de cazier fiscal se face prin completarea formularului de cerere-tip "Cerere de eliberare a certificatului de cazier fiscal", pus la dispoziția contribuabilului în mod gratuit de către organul fiscal competent, personal sau prin împuternicit pe bază de procură notificată sau împuternicire avocațială. Cererea de solicitare a certificatului de cazier fiscal va fi însoțită de următoarele acte pentru persoanele fizice române cu domiciliul în România: actul de identitate, copie după actul de identitate și chitanța cu care s-a achitat taxa extrajudiciară de timbru.

12. Obținerea copiilor pentru **actele de înregistrare ale cooperativeelor** de credit persoane juridice fondatoare ale caselor centrale (copii).

13. Obținerea copiilor pentru **actul de înregistrare a fondatorilor persoane juridice** (copie certificată), hotărârea organului statutar al acestora privind participarea la constituirea organizației cooperatiste, precum și mandatul persoanei care a semnat actul constitutiv în numele și pe seama fondatorului persoană juridică (original), în cazul caselor centrale ale cooperativeelor de credit.

14. Obținerea documentelor care atestă drepturile de folosință asupra spațiilor cu destinație de **sediu social** și/sau de sedii secundare. Acestea pot fi:

- ▣ extras de carte funciară, în termen de valabilitate la depunere, dar nu mai vechi de 30 de zile (se depune în original);
- ▣ contract de vânzare-cumpărare (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de donație în formă autentică (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ certificat de moștenitor (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ act notarial de ieșire din indiviziune sau de delimitare a proprietății (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ hotărâre judecătorească definitivă privind proprietatea sau folosința/uzufructul (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ hotărâre judecătorească definitivă de ieșire din indiviziune (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ proces-verbal de recepție a construcției (copie certificată de parte sau în copie legalizată);

- ▣ act de adjudecare a imobilului vândut în cadrul executării silite (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de schimb (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de închiriere (înregistrat la Administrația Finanțelor Publice, pentru cel încheiat între persoane fizice și persoane juridice; neînregistrat la Administrația Finanțelor Publice, pentru cel încheiat între persoane juridice; copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de subînchiriere (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de concesiune (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de leasing imobiliar (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de comodat (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de uz (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de uzufruct (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ certificat de rol fiscal/rol agricol în termen de valabilitate (se depune în original);
- ▣ orice alt act juridic care conferă dreptul de folosință, la alegerea solicitantului.

15. Dacă este cazul, se obține **avizul privind schimbarea destinației imobilelor**¹ colective cu regim de locuință, prevăzut de Legea nr. 230/2007 (completat pe formular-tip, original).

¹ A se vedea formularul de la adresa: http://www.onrc.ro/formulare/formular_asoc_proprietari.pdf.

16. Redactarea declarațiilor date pe propria răspundere, după caz, de către fondatori/administratori/cenzori din societatea cooperativă sau persoane fizice reprezentante ale persoanei juridice numite administrator sau cenzor, din care să rezulte că îndeplinesc condițiile legale pentru deținerea acestor calități (în original). Declarația-tip pe propria răspundere (original), semnată de administratori, din care să rezulte, după caz, că:

- ▣ persoana juridică reprezentată prin administrator nu desfășoară, la data prezentării în spațiul destinat sediului, niciuna dintre activitățile ce constituie obiectul de activitate declarat la înmatriculare¹;
- ▣ persoana juridică îndeplinește condițiile de funcționare prevăzute de legislația specifică în domeniul sanitar, sanitar-veterinar, al protecției mediului și al protecției muncii pentru activitățile precizate în declarația-tip².

17. Obținerea documentului cu privire la dovada deciziei de asociere (original) și/sau *actele constitutive* ale cooperativelor de credit implicate (copii certificate), în cazul caselor centrale ale cooperativelor de credit.

18. Dacă este cazul, se realizează împuternicire specială (în formă autentică) avocațială sau delegație pentru persoanele desemnate să îndeplinească formalitățile legale (original).

19. Obținerea dovezilor privind plata taxelor/tarifelor legale: taxele de registru și tariful de publicare în Monitorul oficial, Partea a

¹ A se vedea formularul de la adresa: http://www.onrc.ro/formulare/declaratie_activitate_art15alin1lita_model1_v4.pdf.

² A se vedea formularul de la adresa: http://www.onrc.ro/formulare/declaratie_art15alin1litb_model2_v4.pdf.

VII-a. Taxele legale pot fi achitate în numerar sau cu card bancar la casieriile ORC, precum și cu mandat poștal, ordin de plată etc.

NOTĂ:

Redactarea actelor, obținerea autentificării sau, după caz, darea de dată certă, acordarea de îndrumări pentru completarea corectă a cererii de înregistrare pot fi efectuate, contra cost, prin serviciile de asistență din cadrul Oficiului Registrului Comerțului de pe lângă tribunal.

Înscrisurile a căror înregistrare, menționare sau publicare se solicită la ORC vor fi tehnoredactate de către solicitant în limba română, vor fi lizibile, fără ștersături sau adăugări, sub sancțiunea respingerii acestora.

Formularele se distribuie la sediul ORC sau se pot prelua de pe internet (www.registrulcomertului.ro/www.onrc.ro).

**Etapa a II-a de înființare a unei cooperative de credit:
depunerea dosarului la Oficiul Registrului Comerțului**

Cererea de înregistrare a unei cooperative de credit, înscrisurile prevăzute de lege și dovezile privind plata taxelor și tarifelor legale (respectiv documentele menționate la etapa I de mai sus), îndosariate (în dosar cu șină) și numerotate, se depun de către solicitant la Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă tribunalul în a cărui rază teritorială își va avea sediul societatea cooperativă, direct, prin poștă, cu scrisoare cu valoare declarată și confirmare de primire, sau prin mijloace electronice. Cererea transmisă în formă electronică va avea încorporată, atașată sau logic asociată semnătura electronică extinsă. Oricare dintre membrii fondatori, administratori sau persoanele împuternicite de aceștia va solicita, *în termen de 15*

zile de la data semnării actului constitutiv, înmatricularea societății cooperative în Registrul Comerțului în a cărei rază teritorială își va avea sediul societatea cooperativă, în vederea obținerii certificatului unic de înregistrare, prin încheiere a judecătorului delegat.

**Etapa a III-a de înființare a unei cooperative de credit:
obținerea certificatului de înmatriculare a societății cooperative**

Soluționarea cererii revine în competența directorului Oficiului Registrului Comerțului de pe lângă tribunal și/sau persoanei sau persoanelor desemnate care poate/pot dispune administrarea și a altor acte doveditoare decât cele enumerate. După verificarea îndeplinirii condițiilor, judecătorul delegat va dispune, prin încheiere, înmatricularea societății cooperative în Registrul Comerțului și publicarea în Monitorul oficial al României, Partea a VII-a.

2.2.5. Organizarea cooperativei de credit

ADUNAREA GENERALĂ A COOPERATIVEI DE CREDIT

Adunarea generală este alcătuită din totalitatea membrilor operatori. Adunările generale sunt ordinare și extraordinare. Adunarea generală a unei organizații cooperatiste de credit se întrunește și pentru a desemna din rândul membrilor consiliului de administrație sau, după caz, ai directoratului reprezentanții cooperativei de credit în adunarea generală a casei centrale. Fiecare cooperativă de credit afiliată are dreptul la un număr de voturi în adunarea generală a casei centrale egal cu numărul persoanelor evidențiate în registrul membrilor operatori la sfârșitul lunii precedente datei ținerii adunării generale.

În situația în care cooperativa de credit se află în stare de insolvență, adunarea generală a casei centrale hotărăște cu privire la patrimoniul cooperativei de credit a cărei autorizație a fost retrasă,

acesta putând fi repartizat organizațiilor cooperatiste de credit din cadrul rețelei cooperatiste.

Exercițiul atribuțiilor privind modificarea obiectului de activitate, mutarea sediului social, înființarea sau desființarea de sucursale și, după caz, desemnarea reprezentanților în adunarea generală a casei centrale poate fi delegat de către adunarea generală a organizației cooperatiste de credit consiliului de administrație sau, după caz, directoratului, în condițiile prevăzute de actul constitutiv.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE AL COOPERATIVEI DE CREDIT

Consiliul de administrație sau, după caz, consiliul de supraveghere al casei centrale este format din membrii aleși de adunarea generală din rândul persoanelor propuse de reprezentanții cooperativelor de credit afiliate. Deosebit de alte incompatibilități și interdicții prevăzute de lege, o persoană nu poate exercita concomitent responsabilități de administrare și/sau conducere la casa centrală și la o cooperativă de credit. Conform art. 108, alin. (1) din din OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, cu modificările și completările ulterioare, membrii consiliului de administrație și directorii sau, după caz, membrii consiliului de supraveghere și ai directoratului, precum și persoanele desemnate să asigure conducerea structurilor care privesc activitățile de administrare și control al riscurilor, audit intern, conformitate, trezorerie, creditare, precum și orice alte activități care pot expune instituția de credit unor riscuri semnificative trebuie să dispună de o bună reputație și experiență adecvată naturii, extinderii și complexității activității instituției de credit și responsabilităților încredințate și trebuie să își desfășoare activitatea în conformitate cu regulile unei practici bancare prudente și sănătoase.

Membrii consiliului de administrație sau, după caz, ai consiliului de supraveghere trebuie să dispună, la nivel colectiv, de calificare și

competență adecvate pentru a fi în măsură să se pronunțe în deplină cunoștință de cauză cu privire la toate aspectele legate de activitatea desfășurată de instituția de credit, asupra cărora trebuie să decidă potrivit competențelor lor. Remunerația lunară acordată membrilor consiliului de administrație sau, după caz, ai consiliului de supraveghere al unei organizații cooperatiste de credit pentru activitatea desfășurată, stabilită în actul constitutiv sau prin hotărâre a adunării generale, *nu poate depăși 20% din remunerația brută a directorului general/directorului sau, după caz, a președintelui directoratului.*

2.2.6. Evidențe fiscale și facilități

Cooperativele de credit sunt obligate să prezinte casei centrale la care sunt afiliate situațiile lor financiare anuale, precum și alte date și informații cerute de casa centrală, la termenele stabilite prin reglementările-cadru emise de casa centrală.

Auditorul financiar al cooperativei de credit este supus aprobării prealabile a casei centrale, cu excepția primului auditor financiar al unei cooperative de credit care se constituie și se autorizează simultan cu casa centrală. Informările făcute de auditorul financiar al unei cooperative de credit se transmit casei centrale, care le notifică BNR.

Participanții eligibili cu care BNR desfășoară operațiuni de piață monetară și cărora le acordă facilități permanente sunt băncile, băncile de credit ipotecar, casele centrale ale cooperativele de credit etc., care îndeplinesc următoarele criterii de eligibilitate: în cazul băncilor, al băncilor de credit ipotecar, al caselor centrale ale cooperativele de credit și al caselor de economii pentru domeniul locativ persoane juridice române, constituirea de rezerve minime obligatorii și încadrarea în prevederile reglementărilor BNR privind indicatorii de solvabilitate.¹

¹ Art. 2(1) din Regulamentul nr. 7 din 11 oct. 2006, Monitorul oficial, Partea I, nr. 861 din 20 oct. 2006, pentru modificarea și completarea Regula-

2.2.7. Exemple de cooperative de credit

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP include 17 agenții Creditcoop în județele Arad, Argeș, Bacău, Bihor, Botoșani, Brașov, Cluj, Constanța, Hunedoara, Iași, Maramureș, Prahova, Timiș, Vrancea și municipiul București și 47 de bănci cooperatiste.¹

2.3. Procedura de înființare a unei asociații

Asociațiile reprezintă formele juridice care pot fi înființate atunci când persoanele doresc realizarea unor activități de interes general sau în interesul unei colectivități ori, după caz, în interesul lor personal nepatrimonial.

În România, conform Registrului Național al ONG², sunt înregistrate 55.842 de asociații.

2.3.1. Definiție

Asociația este subiectul de drept constituit de trei sau mai multe persoane care, pe baza unei înțelegeri, pun în comun și fără drept de restituire contribuția materială, cunoștințele sau aportul lor în muncă pentru realizarea unor activități în interes general, al unor colectivități sau, după caz, în interesul lor personal nepatrimonial (art. 4 din OG nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații).

2.3.2. Cadrul legislativ

 Cadrul legislativ general:

tului Băncii Naționale a României nr. 1/2000 privind operațiunile de piață monetară efectuate de BNR și facilitățile de creditare și de depozit acordate de aceasta băncilor, cu modificările și completările ulterioare.

¹ <http://www.creditcoop.ro/>.

² <http://www.just.ro/MeniuStanga/PersonnelInformation/tabid/91/Default.aspx>.

- OG nr. 26/2000 din 30/01/2000 cu privire la asociații și fundații, cu completările și modificările ulterioare.

2.3.3. *Obiect de activitate*

Asociațiile au ca obiect de activitate activități de interes general sau în interesul unor colectivități ori, după caz, în interesul personal nepatrimonial al persoanelor asociate. Obiectul principal de activitate nu este de natură economică. Activitățile principale ce urmează a fi desfășurate pot fi de interes general, local, de grup sau personal, dar fără conținut economic. Asociațiile pot desfășura și activități economice, dar cu caracter secundar, pentru obținerea unor venituri suplimentare destinate realizării scopului principal declarat.

2.3.4. *Procesul de înființare/constituire a unei asociații*

MEMBRII

Numărul minim de membri este de trei persoane. Conform art. 38 și art. 43 (1), lit. a) din Codul civil al României, persoanele fizice care nu au împlinit vârsta de 14 ani nu au capacitate de exercițiu, astfel, nu pot avea nemijlocit calitatea de membri ai asociației. Întrucât nu au capacitate de exercițiu, nici persoanele puse sub interdicție¹ nu pot avea nemijlocit calitatea de asociat (art. 43 (1), lit. b) din Codul civil al României).

PATRIMONIUL

Patrimoniul este echivalent cu valoarea unui salariu minim brut pe economie (700 lei pentru 2012, 670 lei pentru 2011).

¹ Conform Codului civil, art. 43 (1), lit.b), nu au capacitate de exercițiu interzișii judecătorești, respectiv aceste persoane nu au aptitudinea de a încheia singure acte juridice civile.

CONSTITUIRE

Oricare dintre membrii asociații, pe bază de împuternicire, poate formula o cerere de înscriere a asociației în *Registrul Asociațiilor și Fundațiilor*, aflat la grefa judecătoriei în a cărei circumscripție teritorială urmează să-și aibă sediul.

Etapa I în înființarea unei asociații: obținerea/redactarea următoarelor documente

1. Obținerea dovezii verificării disponibilității și rezervării **denumirii** pentru asociație (original), printr-o cerere ¹ depusă la Ministerul Justiției, împreună cu dovada plății unei taxe de 5 lei. Este interzisă utilizarea în denumirea asociației a unor sintagme sau cuvinte susceptibile să creeze confuzie cu denumirea unor autorități sau instituții publice de interes național ori local. Prin sintagme sau cuvinte susceptibile să creeze confuzie cu denumirea unor autorități sau instituții publice de interes național sau local se înțelege includerea în denumirea asociației a unor termeni precum: „comisariat”, „inspectorat”, „gardă”, „academie”, „autoritate”, „consiliu”, „agenție” sau derivatele acestora. Înscrierea unei asociații folosind în denumirea sa cuvintele „național” sau „român” ori derivatele acestora se realizează numai cu acordul prealabil al Secretariatului General al Guvernului. De la Ministerul Justiției se va obține un document numit „Disponibilitate de denumire”. Dovada disponibilității de denumire este valabilă 3 luni de la data eliberării.

2. Întocmirea și autentificarea/atestarea² **actului constitutiv** și a **statutului asociației**. *Actul constitutiv*³ cuprinde, sub sancțiunea

¹ A se vedea anexa 2 - Model de cerere pentru acordarea disponibilității denumirii unei asociații sau fundații.

² Actul constitutiv și statutul trebuie autentificate (de notar) sau atestate (de avocat).

³ A se vedea anexa 3 - Model de act constitutiv al unei asociații/fundații.

nulității absolute (art. 6 (2) din OG nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații):

- a) datele de identificare a membrilor asociații: numele sau denumirea și, după caz, domiciliul sau sediul acestora;
- b) exprimarea voinței de asociere și precizarea scopului propus;
- c) denumirea asociației;
- d) sediul asociației;
- e) durata de funcționare a asociației - pe termen determinat, cu indicarea expresă a termenului, sau, după caz, pe termen nedeterminat;
- f) patrimoniul inițial al asociației; *activul patrimonial, în valoare de cel puțin un salariu minim brut pe economie, la data constituirii asociației, este alcătuit din aportul în natură și/sau în bani al asociaților. În cazul aportului în natură, forma autentică a actului constitutiv și a statutului este obligatorie;*
- g) componența nominală a celor dintâi organe de conducere, administrare și control ale asociației;
- h) persoana sau, după caz, persoanele împuternicite să desfășoare procedura de dobândire a personalității juridice;
- i) semnăturile membrilor asociați.

Statutul¹ cuprinde, sub sancțiunea nulității absolute:

- a) datele de identificare a membrilor asociații: numele sau denumirea și, după caz, domiciliul sau sediul acestora;
- b) exprimarea voinței de asociere și precizarea scopului propus;
- c) denumirea asociației;
- d) sediul asociației;

¹ A se vedea anexa 4 - Model de statut al unei asociații/fundații.

- e) durata de funcționare a asociației - pe termen determinat, cu indicarea expresă a termenului, sau, după caz, pe termen nedeterminat;
- f) patrimoniul inițial al asociației; activul patrimonial, în valoare de cel puțin un salariu minim brut pe economie, la data constituirii asociației, este alcătuit din aportul în natură și/sau în bani al asociaților. În cazul aportului în natură, forma autentică a actului constitutiv și a statutului este obligatorie;
- g) semnăturile membrilor asociați.
- h) precizarea scopului și a obiectivelor asociației;
- i) modul de dobândire și de pierdere a calității de asociat;
- j) drepturile și obligațiile asociaților;
- k) categoriile de resurse patrimoniale ale asociației;
- l) atribuțiile organelor de conducere, administrare și control ale asociației;
- m) destinația bunurilor, în cazul dizolvării asociației.

NOTĂ:

- ☐ Modificarea actului constitutiv sau a statutului asociației se face prin înscrierea modificării în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor aflat la grefa judecătorei în a cărei circumscripție teritorială își are sediul asociația.
- ☐ Cererea de înscriere a modificării va fi însoțită de hotărârea adunării generale, iar în cazul modificării sediului, de hotărârea consiliului director.
- ☐ Despre schimbarea sediului se va face mențiune, dacă este cazul, atât în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor aflat la grefa judecătorei vechiului sediu, cât și în cel aflat la grefa judecătorei noului sediu. În acest scop, o copie a încheierii prin care s-a dispus schimbarea sediului va fi comunicată

din oficiu judecătorei în circumscripția căreia asociația urmează să-și aibă noul sediu.

- ▣ La sesizarea instanței, cererea de înscriere a modificării va fi însoțită de:
 - încheierea instanței prin care s-a dispus înscrierea organizației în registrul special (copie);
 - hotărârea adunării generale prin care a fost modificat actul constitutiv/statutul (original și copie);
 - noul statut modificat (în caz de modificări) (original și copie);
 - contractul de închiriere/comodat pentru noul sediu (în cazul schimbării sediului) și actul de proprietate al imobilului în care a fost închiriat spațiul pentru noul sediu (copie);
 - cazierul fiscal pentru noii membri (original);
 - dovada achitării taxei de timbru și a timbrului judiciar.

3. Obținerea documentelor care atestă drepturile de folosință asupra spațiilor cu destinație de **sediu social** și/sau de sedii secundare. Acestea pot fi:

- ▣ extras de carte funciară, în termen de valabilitate la depunere, dar nu mai vechi de 30 de zile (se depune în original);
- ▣ contract de vânzare-cumpărare (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de închiriere (înregistrat la Administrația Finanțelor Publice, pentru cel încheiat între persoane fizice și persoane juridice; neînregistrat la Administrația Finanțelor Publice, pentru cel încheiat între persoane juridice; copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de subînchiriere (copie certificată de parte sau în copie legalizată);

- ▣ contract de comodat (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ orice alt act juridic care conferă dreptul de folosință, la alegerea solicitantului.

4. Obținerea dovezilor privind **constituirea patrimoniului** de către membrii asociați (copii), respectiv:

- ▣ Se va deschide un cont la bancă, având destinația specifică de constituire a patrimoniului organizației, în care se va vărsa o sumă de cel puțin 700 lei.
- ▣ Pentru deschiderea contului, banca va solicita dovada disponibilității de denumire și copii de pe actul constitutiv și statut.
- ▣ Banca va elibera un extras de cont, care face dovada patrimoniului.

5. Obținerea **certificatelor de cazier fiscal**¹ pentru fiecare asociat sau membru fondator:

- ▣ Certificatul de cazier fiscal este valabil 30 de zile de la data emiterii și numai în scopul în care a fost eliberat (art. 9 (3) din Ordonanța nr. 75/2001 din 30/08/2001 privind organizarea și funcționarea cazierului fiscal).
- ▣ Eliberarea certificatului de cazier fiscal se face de îndată, în prezența contribuabilului sau a reprezentantului acestuia.

¹ Solicitarea certificatului de cazier fiscal se face prin completarea formularului de cerere-tip "Cerere de eliberare a certificatului de cazier fiscal", pus la dispoziția contribuabilului în mod gratuit de către organul fiscal competent, personal sau prin împuternicit pe bază de procură notificată sau împuternicire avocațială. Cererea de solicitare a certificatului de cazier fiscal va fi însoțită de următoarele acte pentru persoanele fizice române cu domiciliul în România: actul de identitate, copie după actul de identitate și chitanța cu care s-a achitat taxa extrajudiciară de timbru.

- ▣ Pentru eliberarea certificatului de cazier fiscal sau pentru transmiterea electronică a informațiilor din cazierul fiscal se percepe o taxă în sumă de 20 lei pentru fiecare persoană.

6. Completarea unei **cereri de înscriere în vederea dobândirii personalității juridice**¹ adresate judecătoriei în a cărei rază teritorială își are sediul asociația.

7. Obținerea dovezilor privind **plata taxelor/tarifelor legale**: taxa de timbru și timbrul judiciar.

Etapa a II-a în înființarea unei asociații: depunerea dosarului la Registrul Asociațiilor și Fundațiilor de la judecătoria în a cărei rază teritorială își are sediul

Toate documentele menționate la etapa I de mai sus vor fi depuse la Registrul Asociațiilor și Fundațiilor de la judecătoria în a cărei rază teritorială își are sediul asociația. În termen de *3 zile de la depunerea dosarului*, judecătorul dispune înscrierea asociației. Încheierea civilă de înființare se legalizează la judecătorie (taxă de timbru și timbru judiciar pentru fiecare exemplar). Se solicită și certificatul de înscriere în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor (aflat la grefa judecătoriei). În cazul în care cerințele legale pentru constituirea asociației nu sunt îndeplinite, judecătorul, la expirarea termenului de 3 zile de la depunerea cererii, îl va cita în camera de consiliu pe reprezentantul asociației, punându-i în vedere, în scris, să remedieze neregularitățile constatate. După ce neregularitățile sunt înlăturate, judecătorul va lua act despre aceasta prin încheiere, dispunând înscrierea asociației în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor.

¹ A se vedea anexa 5 - Model de cerere de înscriere în vederea dobândirii personalității juridice a unei asociații/fundații.

Adresele judecătoriilor din țară se găsesc la adresa de internet
<http://portal.just.ro/>

Etapa a III-a în înființarea unei asociații: obținerea certificatului de înmatriculare a asociației

Certificatul de înscriere va cuprinde:

- ▣ denumirea asociației;
- ▣ sediul acesteia;
- ▣ durata de funcționare;
- ▣ numărul și data înscrierii în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor;
- ▣ certificatul se eliberează în 10 zile de la depunere.

NOTĂ:

Pentru obținerea **certificatului de înregistrare fiscală**, se vor **depune următoarele documente** la Administrația Finanțelor Publice în a cărei rază teritorială își are sediul organizația, respectiv:

- ▣ două formulare-tip completate¹;
- ▣ copia actului constitutiv;
- ▣ copia statutului;
- ▣ copia hotărârii judecătorești de înființare;
- ▣ copia certificatelor de înscriere în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor;
- ▣ un timbru fiscal.

¹ A se vedea formularele de la adresa: <http://www.anaf.ro/public/wps/portal/ANAF/AsistentaContribuabili/formulare>.

2.3.5. Organizarea asociației

Organele asociației sunt: adunarea generală, consiliul director și cenzorul sau, după caz, comisia de cenzori.

ADUNAREA GENERALĂ A ASOCIAȚIEI

Adunarea generală este **organul de conducere** alcătuit din *totalitatea asociaților*.

Competența adunării generale cuprinde:

- a) stabilirea strategiei și a obiectivelor generale ale asociației;
- b) aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli și a bilanțului contabil;
- c) alegerea și revocarea membrilor consiliului director;
- d) alegerea și revocarea cenzorului sau, după caz, a membrilor comisiei de cenzori;
- e) înființarea de filiale;
- f) modificarea actului constitutiv și a statutului;
- g) dizolvarea și lichidarea asociației, precum și stabilirea destinației bunurilor rămase după lichidare;
- h) orice alte atribuții prevăzute în lege sau în statut.

Adunarea generală se întrunește cel puțin o dată pe an și are drept de control permanent asupra consiliului director și a cenzorului sau, după caz, a comisiei de cenzori. Regulile privind organizarea și funcționarea adunării generale se stabilesc prin statut. Hotărârile luate de adunarea generală în limitele legii, ale actului constitutiv și ale statutului sunt obligatorii chiar și pentru membrii asociați care nu au luat parte la adunarea generală sau au votat împotriva. Hotărârile adunării generale contrare legii, actului constitutiv sau dispozițiilor cuprinse în statut pot fi atacate în justiție de către oricare dintre membrii asociați care nu au luat parte la adunarea generală sau care au votat împotriva și au cerut să se

insereze aceasta în procesul-verbal de ședință, în termen de 15 zile de la data când au luat cunoștință despre hotărâre sau de la data când a avut loc ședința, după caz.

CONSILIUL DIRECTOR AL ASOCIAȚIEI

Consiliul director asigură punerea în executare a hotărârilor adunării generale și poate fi alcătuit și din persoane din afara asociației, în limita a cel mult o pătrime din componența sa.

În exercitarea competenței sale, consiliul director:

- a) prezintă adunării generale raportul de activitate pe perioada anterioară, executarea bugetului de venituri și cheltuieli, bilanțul contabil, proiectul bugetului de venituri și cheltuieli și proiectul programelor asociației;
- b) încheie acte juridice în numele și pe seama asociației;
- c) aprobă organigrama și politica de personal ale asociației, dacă prin statut nu se prevede altfel;
- d) îndeplinește orice alte atribuții prevăzute în statut sau stabilite de adunarea generală.

Regulile generale privind organizarea și funcționarea consiliului director se stabilesc prin statut. Consiliul director își poate elabora un regulament intern de funcționare. Nu poate fi membru al consiliului director, iar dacă era, pierde această calitate orice persoană care ocupă o funcție de conducere în cadrul unei instituții publice, dacă asociația respectivă are ca scop sprijinirea activității acelei instituții publice.

CENZORUL/COMISIA DE CENZORI A ASOCIAȚIEI

Actul constitutiv poate prevedea numirea unui cenzor sau a unei comisii de cenzori. Dacă numărul asociaților este mai mare de 15, numirea unui cenzor este obligatorie. Acesta poate fi o persoană din afara asociației. În cazul în care asociația nu are obligația numirii unui cenzor, fiecare dintre asociați care nu este membru al

consiliului director poate exercita dreptul de control. Pentru asociațiile cu mai mult de 100 de membri înscriși până la data întrunirii ultimei adunări generale, controlul financiar intern se exercită de către o comisie de cenzori. Comisia de cenzori este alcătuită dintr-un număr impar de membri. Membrii consiliului director nu pot fi cenzori. Cel puțin unul dintre cenzori trebuie să fie contabil autorizat sau expert contabil, în condițiile legii.

Regulile generale de organizare și funcționare a comisiei de cenzori:

- ▣ se aprobă de adunarea generală. Comisia de cenzori își poate elabora un regulament intern de funcționare;
- ▣ în realizarea competenței sale, cenzorul sau, după caz, comisia de cenzori:
 - verifică modul în care este administrat patrimoniul asociației;
 - întocmește rapoarte și le prezintă adunării generale;
 - poate participa la ședințele consiliului director, fără drept de vot;
 - îndeplinește orice alte atribuții prevăzute în statut sau stabilite de adunarea generală.

2.3.6. Evidențe fiscale și facilități

Asociațiile recunoscute ca fiind de utilitate publică

O asociație poate fi recunoscută de Guvernul României ca fiind de utilitate publică. Recunoașterea unei asociații de utilitate publică se face prin hotărâre a guvernului. În acest scop, asociația interesată adresează o cerere Secretariatului General al Guvernului, care o înaintează, în termen de 15 zile, ministerului sau organului de specialitate al administrației publice centrale în a cărui sferă de competență își desfășoară activitatea. Recunoașterea utilității

publice se face pe durată nedeterminată. În cazul în care asociația nu mai îndeplinește una sau mai multe dintre condițiile care au stat la baza recunoașterii utilității publice, guvernul, la propunerea autorității administrative competente sau a Ministerului Justiției, va retrage actul de recunoaștere.

Condițiile pentru recunoașterea unei asociații ca fiind de utilitate publică sunt:

- a) activitatea acesteia se desfășoară în interes general sau al unor colectivități, după caz;
- b) funcționează de cel puțin trei ani;
- c) prezintă un raport de activitate din care să rezulte desfășurarea unei activități anterioare semnificative, prin derularea unor programe ori proiecte specifice scopului său, însoțit de situațiile financiare anuale și de bugetele de venituri și cheltuieli pe ultimii trei ani anteriori datei depunerii cererii privind recunoașterea statutului de utilitate publică;
- d) valoarea activului patrimonial pe fiecare dintre cei trei ani anteriori în parte este cel puțin egală cu valoarea patrimoniului inițial.

Excepție: Guvernul României, prin organul său de specialitate, poate, la propunerea autorității administrative competente, să acorde o dispensă de la îndeplinirea condițiilor prevăzute la lit. a) și b), dacă:

- a) asociația solicitantă a rezultat din fuziunea a două sau mai multe asociații ori fundații preexistente și
- b) fiecare dintre asociațiile sau fundațiile preexistente ar fi îndeplinit cele două condiții, dacă ar fi formulat solicitarea în mod independent.

Recunoașterea utilității publice conferă organizației următoarele drepturi și obligații:

Drepturile recunoașterii ca utilitate publică:

- ▣ dreptul de a i se atribui în folosință gratuită bunurile proprietate publică;
- ▣ dreptul de a menționa în toate documentele pe care le întocmește că asociația este recunoscută ca fiind de utilitate publică.

Obligațiile recunoașterii ca utilitate publică:

- ▣ obligația de a menține cel puțin nivelul activității și performanțele care au determinat recunoașterea;
- ▣ obligația de a comunica autorității administrative competente orice modificări ale actului constitutiv și ale statutului, precum și rapoartele de activitate și situațiile financiare anuale; autoritatea administrativă are obligația să asigure consultarea acestor documente de către orice persoană interesată;
- ▣ obligația de a publica, în extras, în termen de trei luni de la încheierea anului calendaristic, rapoartele de activitate și situațiile financiare anuale în Monitorul oficial al României, Partea a IV-a, precum și în Registrul Național al Persoanelor Juridice fără Scop Patrimonial. Modelul extrasului situațiilor financiare se aprobă prin ordin al ministrului finanțelor publice.

Evidențe fiscale ale asociației

În evidențele contabile ale asociației se vor înregistra separat bunurile achiziționate sau edificate din bani publici. În cazul dizolvării asociației recunoscute ca fiind de utilitate publică, bunurile provenite din resurse bugetare și rămase în urma lichidării se vor repartiza, prin hotărâre a guvernului, către alte asociații cu scop similar sau către instituții publice cu același obiect de activitate.

Veniturile asociațiilor includ¹:

- ▣ cotizațiile membrilor;
- ▣ dobânzile și dividendele rezultate din plasarea sumelor disponibile, în condiții legale;
- ▣ dividendele societăților comerciale înființate de asociații;
- ▣ venituri realizate din activități economice directe;
- ▣ donații, sponsorizări sau legate;
- ▣ resurse obținute de la bugetul de stat sau de la bugetele locale;
- ▣ alte venituri prevăzute de lege.

Facilități

Autoritățile administrației publice locale vor sprijini asociațiile prin:

- ▣ punerea la dispoziția acestora, în funcție de posibilități, a unor *spații pentru sedii*;
- ▣ atribuirea, în funcție de posibilități, a unor *terenuri în scopul ridicării de construcții* necesare desfășurării activității lor.

Autoritățile administrației publice locale întocmesc *liste de prioritate* pentru atribuirea imobilelor (listele de prioritate se realizează pe baza unor proceduri de evaluare, cuprinzând în mod explicit criteriile folosite). Autoritățile publice sunt obligate să pună la dispoziția asociațiilor informațiile de interes public.

2.3.7. Exemple de asociații

Asociația „Speranța” pentru ocrotirea bolnavilor cu SIDA din Constanța (www.asperanta.ro) funcționează de peste 20 de ani pentru pregătirea profesională a tinerilor „HIV seropozitivi, mulți

¹ Art. 46 din Ordonanța nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare.

dintre ei orfani sau abandonati, proveniti din 12 case de tip familial infiintate in anii '90" si sprijinirea inserției lor pe piața muncii (Drăgotoiu, Marinoiu și Stănescu (coord.), 2011, p. 26). Succesul nu a întârziat să apară în microferma înființată în cadrul asociației, tinerii obținând deprinderi de autogospodărire, grădinărit și cultivarea florilor, dar și de îngrijire a animalelor.

Asociația „Touched” România (www.touchedromania.org) din București reprezintă un real sprijin pentru tinerele mame aflate în risc crescut de abandon al copiilor mici. În Centrul Maternal „Casa Agar”, femeile beneficiază de „condiții de locuit și de muncă, educație parentală și medico-sanitară, consiliere, terapie ocupațională prin artă, orientare școlară și profesională, cursuri de formare acreditate CNFPA, sprijin pentru integrarea profesională și socială pe o perioadă până la maximum doi ani, un program de postrezidență (reintegrare și sprijin) după ieșirea din CM, un grup de suport și un program de mentorare pentru mame” (Drăgotoiu, Marinoiu și Stănescu (coord.), 2011, p. 28).

2.4. Procedura de înființare a unei fundații

Fundațiile, asemenea asociațiilor, pot fi înființate atunci când membri fondatori urmăresc desfășurarea de activități de interes general sau în interesul unor colectivități ori, după caz, în interesul lor personal nepatrimonial, o diferență importantă fiind procesul de vot. Astfel, dacă la asociații există adunarea generală care va decide în cele mai importante aspecte, inclusiv alegerea și revocarea membrilor consiliului director, la fundație nu există membri, ci doar fondator(i). Fundația nu are adunare generală așa cum o întâlnim la asociații, ci doar consiliu director desemnat de fondatori.

În România, conform Registrului Național al ONG¹, sunt înregistrate 17.449 de fundații.

¹ <http://www.just.ro/MeniuStanga/PersonnelInformation/tabid/91/Default.aspx>.

Persoanele fizice și persoanele juridice ce urmăresc desfășurarea unor activități de interes general sau în interesul unor colectivități ori, după caz, în interesul lor personal nepatrimonial pot constitui asociații ori fundații în condițiile Ordonanței nr. 26/2000 din 30/01/2000 cu privire la asociații și fundații, cu completările și modificările ulterioare.

2.4.1. Definiție

Fundația este subiectul de drept înființat de una sau mai multe persoane care, pe baza unui act juridic între vii ori pentru cauză de moarte, constituie un patrimoniu afectat, în mod permanent și irevocabil, realizării unui scop de interes general sau, după caz, al unor colectivități (art. 15 (1) din OG nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare).

2.4.2. Cadrul legislativ

▣ Cadrul legislativ general:

- Ordonanța de Guvern nr. 26/2000 din 30/01/2000 cu privire la asociații și fundații, cu completările și modificările ulterioare.

2.4.3. Obiect de activitate

Activități de interes general sau în interesul unor colectivități. Obiectul principal de activitate nu este de natură economică. Activitățile principale ce urmează a fi desfășurate pot fi de interes general, local, de grup sau personal, dar fără conținut economic. Fundațiile pot desfășura și activități economice, dar cu caracter secundar, pentru obținerea unor venituri suplimentare destinate realizării scopului principal declarat.

2.4.4. Procesul de înființare/constituire a unei fundații

MEMBRII

Numărul minim de membri este de o persoană. Persoanele fizice care nu au împlinit vârsta de 14 ani nu au capacitate de exercițiu, astfel, nu pot avea nemijlocit calitatea de membri ai fundației¹ (art. 38 și art. 43 (1), lit. a) din Codul civil al României).

PATRIMONIUL

Trebuie să includă bunuri în natură sau în numerar, a căror valoare totală să fie de cel puțin 100 de ori salariul minim brut pe economie², la data constituirii fundației, respectiv de 70.000 lei pentru anul 2012. Excepție: în cazul fundațiilor al căror scop exclusiv, sub sancțiunea dizolvării pe cale judecătorească, este efectuarea operațiunilor de colectare de fonduri care să fie puse la dispoziția altor asociații sau fundații, în vederea realizării de programe de către acestea din urmă, patrimoniul inițial poate avea o valoare totală de cel puțin 20 de ori salariul minim brut pe economie, respectiv 14.000 lei pentru anul 2012.

CONSTITUIRE

Oricare dintre fondatori, pe bază de împuternicire, poate formula o cerere de înscriere a fundației în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor aflat la grefa judecătoriei în a cărei circumscripție teritorială urmează să-și aibă sediul fundația.

¹ Conform Codului civil, art. 43 (1), lit. b), nu au capacitate de exercițiu interzișii judecătorești, respectiv aceste persoane nu au aptitudinea de a încheia singure acte juridice civile.

² Valoarea unui salariu minim brut pe economie pentru 2012 este de 700 lei.

Etapa I în înființarea unei fundații: obținerea/redactarea următoarelor documente

1. Obținerea dovezii verificării disponibilității și rezervării **denumirii** pentru fundație (original), printr-o cerere¹ depusă la Ministerul Justiției, împreună cu dovada plății unei taxe de 5 lei.

- ▣ Se va obține un document numit „Disponibilitate de denumire”.
- ▣ Dovada disponibilității de denumire este valabilă 3 luni de la data eliberării.

2. Întocmirea și autentificarea/atestarea² **actului constitutiv** și a **statutului fundației**. **Actul constitutiv**³ cuprinde, sub sancțiunea nulității absolute⁴:

- ▣ datele de identificare a fondatorului sau, după caz, a fondatorilor: numele sau denumirea și, după caz, domiciliul sau sediul acestora;
- ▣ scopul fundației;
- ▣ denumirea fundației;
- ▣ sediul fundației;
- ▣ durata de funcționare a fundației - pe termen determinat, cu indicarea expresă a termenului, sau, după caz, pe termen nedeterminat;
- ▣ patrimoniul inițial al fundației;
- ▣ componența nominală a celor dintâi organe de conducere, administrare și control ale fundației ori regulile pentru desemnarea membrilor acestor organe;

¹ A se vedea anexa 2.

² Actul constitutiv și statutul trebuie autentificate (de notar) sau atestate (de avocat).

³ A se vedea anexa 3 - Model de act constitutiv al unei asociații/fundații.

⁴ Art. 6 (2) din OG nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații.

- ▣ persoana sau persoanele împuternicite să desfășoare procedura de dobândire a personalității juridice;
- ▣ semnăturile fondatorului sau, după caz, ale fondatorilor.

*Statutul*¹ cuprinde, sub sancțiunea nulității absolute:

- a) datele de identificare a fondatorului sau, după caz, a fondatorilor: numele sau denumirea și, după caz, domiciliul sau sediul acestora;
- b) scopul fundației;
- c) denumirea fundației;
- d) sediul fundației;
- e) durata de funcționare a fundației - pe termen determinat, cu indicarea expresă a termenului, sau, după caz, pe termen nedeterminat;
- f) patrimoniul inițial al fundației;
- g) semnăturile fondatorului sau, după caz, ale fondatorilor;
- h) explicitarea scopului și a obiectivelor fundației;
- i) categoriile de resurse patrimoniale ale fundației;
- j) atribuțiile organelor de conducere, administrare și control ale fundației;
- k) procedura de desemnare și de modificare a componenței organelor de conducere, administrare și control, pe parcursul existenței fundației;
- l) destinația bunurilor, în cazul dizolvării fundației.

NOTĂ

În cazul fundației, actul constitutiv și statutul trebuie autentificate (de notar), sub sancțiunea nulității absolute. Modificarea

¹ A se vedea anexa 4 - Model de statut al unei asociații/fundații.

actului constitutiv sau a statutului se face prin înscrierea modificării în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor aflat la grefa judecătoreiei în a cărei circumscripție teritorială își are sediul fundația. Despre schimbarea sediului se va face mențiune, dacă este cazul, atât în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor aflat la grefa judecătoreiei vechiului sediu, cât și în cel aflat la grefa judecătoreiei noului sediu. În acest scop, o copie a încheierii prin care s-a dispus schimbarea sediului va fi comunicată din oficiu judecătoreiei în circumscripția căreia asociația urmează să-și aibă noul sediu.

La sesizarea instanței, cererea de înscriere a modificării va fi însoțită de:

- ▣ încheierea instanței prin care s-a dispus înscrierea organizației în registrul special (copie);
- ▣ hotărârea consiliului director prin care a fost modificat actul constitutiv/statutul (original și copie);
- ▣ noul statut modificat (în caz de modificări) (original și copie);
- ▣ contractul de închiriere/comodat pentru noul sediu (în cazul schimbării sediului) și actul de proprietate al imobilului în care a fost închiriat spațiul pentru noul sediu (copie);
- ▣ cazierul fiscal pentru noii membri (original);
- ▣ dovada achitării taxei de timbru și a timbrului judiciar.

3. Obținerea documentelor care atestă drepturile de folosință asupra spațiilor cu destinație de **sediu social** și/sau de sedii secundare. Acestea pot fi:

- ▣ extras de carte funciară, în termen de valabilitate la depunere, dar nu mai vechi de 30 de zile (se depune în original);
- ▣ contract de vânzare-cumpărare (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de închiriere (înregistrat la Administrația Finanelor Publice, pentru cel încheiat între persoane fizice și

persoane juridice; neînregistrat la Administrația Finanțelor Publice, pentru cel încheiat între persoane juridice; copie certificată de parte sau în copie legalizată);

- ▣ contract de subînchiriere (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ contract de comodat (copie certificată de parte sau în copie legalizată);
- ▣ orice alt act juridic care conferă dreptul de folosință, la alegerea solicitantului.

4. Obținerea dovezilor privind constituirea **patrimoniului** de către fondatori (copii), respectiv:

- ▣ Se va deschide un cont la bancă, având destinația specifică de constituire a patrimoniului organizației, în care se va vărsa o sumă de cel puțin 70.000 lei.
- ▣ Pentru deschiderea contului, banca va solicita dovada disponibilității de denumire și copii de pe actul constitutiv și statut.
- ▣ Banca va elibera un extras de cont, care face dovada patrimoniului.

5. Obținerea **certificatelor de cazier fiscal**¹ pentru fiecare membru fondator:

¹ Solicitarea certificatului de cazier fiscal se face prin completarea formularului de cerere-tip „Cerere de eliberare a certificatului de cazier fiscal”, pus la dispoziția contribuabilului în mod gratuit de către organul fiscal competent, personal sau prin împuternicit pe bază de procură notificată sau împuternicire avocațială. Cererea de solicitare a certificatului de cazier fiscal va fi însoțită de următoarele acte pentru persoanele fizice române cu domiciliul în România: actul de identitate, copie după actul de identitate și chitanța cu care s-a achitat taxa extrajudiciară de timbru.

Conform art. 9 (3) din Ordonanța nr. 75/2001 din 30/08/2001 privind organizarea și funcționarea cazierului fiscal, certificatul de cazier fiscal este valabil 30 de zile de la data emiterii și numai în scopul în care a fost eliberat. Eliberarea certificatului de cazier fiscal se face de îndată, în prezența contribuabilului sau a reprezentantului acestuia. Pentru eliberarea certificatului de cazier fiscal sau pentru transmiterea electronică a informațiilor din cazierul fiscal se percepe o taxă în sumă de 20 lei pentru fiecare persoană.

6. Completarea unei cereri de înscriere în vederea dobândirii personalității juridice¹ adresate judecătoriei în a cărei rază teritorială își are sediul fundația.

7. Obținerea dovezilor privind plata taxelor/tarifelor legale: taxa de timbru și timbrul judiciar.

Etapa a II-a în înființarea unei fundații: depunerea dosarului la Registrul Asociațiilor și Fundațiilor de la judecătoria în a cărei rază teritorială își are sediul fundația

Toate documentele menționate la etapa I de mai sus vor fi depuse la Registrul Asociațiilor și Fundațiilor de la judecătoria în a cărei rază teritorială își are sediul fundația.

- ☐ În termen de 3 zile de la depunerea dosarului, judecătorul dispune înscrierea fundației.
- ☐ Încheierea civilă de înființare se legalizează la judecătorie (taxă de timbru și timbru judiciar pentru fiecare exemplar).
- ☐ Se solicită și certificatul de înscriere în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor (aflat la grefa judecătoriei).

¹ A se vedea anexa 5 - Model de cerere de înscriere în vederea dobândirii personalității juridice a unei asociații/fundații.

- În cazul în care cerințele legale pentru constituirea fundației nu sunt îndeplinite, judecătorul, la expirarea termenului de 3 zile de la depunerea cererii, îl va cita în camera de consiliu pe reprezentantul fundației, punându-i în vedere, în scris, să remedieze neregularitățile constatate.
- După ce neregularitățile sunt înlăturate, judecătorul va lua act despre aceasta prin încheiere, dispunând înscrierea fundației în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor.

Adresele judecătoriilor din țară se găsesc la adresa de internet <http://portal.just.ro/>.

Etapa a III-a în înființarea unei fundații: obținerea certificatului de înmatriculare a fundației

Certificatul de înscriere va cuprinde:

- denumirea fundației;
- sediul acesteia;
- durata de funcționare;
- numărul și data înscrierii în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor;
- certificatul se eliberează în 10 zile de la depunere.

NOTĂ:

Pentru obținerea **certificatului de înregistrare fiscală**, se vor depune următoarele documente la Administrația Finanțelor Publice în a cărei rază teritorială își are sediul organizația, respectiv:

- două formulare-tip completate¹;

¹ A se vedea formularele de la adresa: <http://www.anaf.ro/public/wps/portal/ANAF/AsistentaContribuabili/formulare>.

- ▣ copia actului constitutiv;
- ▣ copia statutului;
- ▣ copia hotărârii judecătorești de înființare;
- ▣ copia certificatelor de înscriere în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor;
- ▣ un timbru fiscal.

2.4.5. Organizarea fundației

Organele de conducere ale fundației sunt: consiliul director și cenzorul sau, după caz, comisia de cenzori.

CONSILIUL DIRECTOR AL FUNDAȚIEI

Consiliul director este organul de conducere și de administrare al fundației. Consiliul director se compune din cel puțin trei membri desemnați de fondator sau, după caz, de fondatori, la momentul constituirii fundației. Consiliul director asigură realizarea scopului și obiectivelor fundației. Regulile generale privind organizarea și funcționarea consiliului director se stabilesc prin statut. Consiliul director își poate elabora un regulament intern de funcționare. Atribuțiile consiliului director cuprind:

- a) stabilirea strategiei generale și a programelor fundației;
- b) aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli și a bilanțului contabil;
- c) alegerea și revocarea cenzorului sau, după caz, a membrilor comisiei de cenzori;
- d) înființarea de filiale;
- e) încheierea de acte juridice, în numele și pe seama fundației;
- f) executarea bugetului de venituri și cheltuieli;
- g) aprobarea organigramei și a strategiei de personal ale fundației;

- h) modificarea statutului fundației;
- i) îndeplinirea oricăror alte atribuții prevăzute în lege sau în statut.

Schimbarea *scopului fundației* se face numai de către fondator sau de majoritatea fondatorilor în viață. Dacă niciunul dintre fondatori nu mai este în viață, schimbarea scopului fundației se face numai cu întrunirea votului a patru cincimi din numărul membrilor consiliului director. În toate cazurile, schimbarea scopului fundației se poate face numai dacă acesta a fost realizat în totalitate sau în parte ori dacă acesta nu mai poate fi îndeplinit.

CENZORUL/COMISIA DE CENZORI A FUNDAȚIEI

Actul constitutiv poate prevedea numirea unui cenzor sau a unei comisii de cenzori. Dacă numărul fondatorilor este mai mare de 15, numirea unui cenzor este obligatorie. Acesta poate fi o persoană din afara fundației. În cazul în care fundația nu are obligația numirii unui cenzor, fiecare dintre asociați care nu este membru al consiliului director poate exercita dreptul de control.

Comisia de cenzori este alcătuită dintr-un număr impar de membri. Membrii consiliului director nu pot fi cenzori. Cel puțin unul dintre cenzori trebuie să fie contabil autorizat sau expert contabil, în condițiile legii. În realizarea competenței sale, cenzorul sau, după caz, comisia de cenzori:

- a) verifică modul în care este administrat patrimoniul asociației;
- b) întocmește rapoarte și le prezintă adunării generale;
- c) poate participa la ședințele consiliului director, fără drept de vot;
- d) îndeplinește orice alte atribuții prevăzute în statut sau stabilite de adunarea generală.

2.4.6. Evidențe fiscale și facilități

Fundațiile recunoscute ca fiind de utilitate publică

O fundație poate fi recunoscută de Guvernul României ca fiind de utilitate publică. Recunoașterea unei fundații de utilitate publică se face prin hotărâre a guvernului. În acest scop, fundația interesată adresează o cerere Secretariatului General al Guvernului, care o înaintează, în termen de 15 zile, ministerului sau organului de specialitate al administrației publice centrale în a cărei sferă de competență își desfășoară activitatea. Recunoașterea utilității publice se face pe durată nedeterminată. În cazul în care fundația nu mai îndeplinește una sau mai multe dintre condițiile care au stat la baza recunoașterii utilității publice, guvernul, la propunerea autorității administrative competente sau a Ministerului Justiției, va retrage actul de recunoaștere. Condițiile pentru obținerea statutului de fundație de utilitate publică sunt:

- a) activitatea acesteia se desfășoară în interes general sau al unor colectivități, după caz;
- b) funcționează de cel puțin trei ani;
- c) prezintă un raport de activitate din care să rezulte desfășurarea unei activități anterioare semnificative, prin derularea unor programe ori proiecte specifice scopului său, însoțit de situațiile financiare anuale și de bugetele de venituri și cheltuieli pe ultimii trei ani anteriori datei depunerii cererii privind recunoașterea statutului de utilitate publică;
- d) valoarea activului patrimonial pe fiecare dintre cei trei ani anteriori în parte este cel puțin egală cu valoarea patrimoniului inițial.

Excepție: Guvernul României, prin organul său de specialitate, poate, la propunerea autorității administrative competente, să acorde o dispensă de la îndeplinirea condițiilor prevăzute la lit. a) și b) de mai sus, dacă:

- ▣ fundația solicitantă a rezultat din fuziunea a două sau mai multe asociații ori fundații preexistente și
- ▣ fiecare dintre asociațiile sau fundațiile preexistente ar fi îndeplinit cele două condiții, dacă ar fi formulat solicitarea în mod independent.

Recunoașterea utilității publice conferă organizației următoarele drepturi și obligații:

Drepturile fundației recunoscute ca utilitate publică:

- ▣ dreptul de a i se atribui în folosință gratuită bunurile proprietate publică;
- ▣ dreptul de a menționa în toate documentele pe care le întocmește că fundația este recunoscută ca fiind de utilitate publică.

Obligațiile fundației recunoscute ca utilitate publică:

- ▣ obligația de a menține cel puțin nivelul activității și performanțele care au determinat recunoașterea;
- ▣ obligația de a comunica autorității administrative competente orice modificări ale actului constitutiv și ale statutului, precum și rapoartele de activitate și situațiile financiare anuale; autoritatea administrativă are obligația să asigure consultarea acestor documente de către orice persoană interesată;
- ▣ obligația de a publica, în extras, în termen de 3 luni de la încheierea anului calendaristic, rapoartele de activitate și situațiile financiare anuale în Monitorul oficial al României, Partea a IV-a, precum și în Registrul Național al Persoanelor Juridice fără Scop Patrimonial. Modelul extrasului situațiilor financiare se aprobă prin ordin al ministrului finanțelor publice.

Evidențe fiscale

- ▣ În evidențele contabile ale fundației se vor înregistra separat bunurile achiziționate sau edificate din bani publici.
- ▣ În cazul dizolvării fundației recunoscute ca fiind de utilitate publică, bunurile provenite din resurse bugetare și rămase în urma lichidării se vor repartiza, prin hotărâre a guvernului, către alte asociații cu scop similar sau către instituții publice cu același obiect de activitate.

Veniturile fundațiilor se obțin din dobânzile și dividendele rezultate din plasarea sumelor disponibile în condiții legale sau din alte surse prevăzute de lege.

Facilități

Conform art. 49 din OG nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare, autoritățile administrației publice locale vor sprijini fundațiile prin: punerea la dispoziția acestora, în funcție de posibilități, a unor *spații pentru sedii* sau prin atribuirea, în funcție de posibilități, a unor *terenuri în scopul ridicării de construcții* necesare desfășurării activității lor. Autoritățile administrației publice locale întocmesc *liste de prioritate* pentru atribuirea imobilelor (listele de prioritate se realizează pe baza unor proceduri de evaluare, cuprinzând în mod explicit criteriile folosite). Autoritățile publice sunt obligate să pună la dispoziția fundațiilor informațiile de interes public.

2.4.7. Exemple de fundații

Parteneriatul public-privat și credința că fiecare om merită o șansă reprezintă elementele de succes ale inițiativei de ES implementate de Fundația Caritabilă „Orizonturi” (www.orizonturi.org) din Câmpulung Moldovenesc. Fundația se ocupă de gospodărirea

serelor părăsite ale orașului primite în drept de folosire gratuită pentru cinci ani, prin hotărârea din 2009 a Consiliului Local al Orașului Câmpulung Moldovenesc. Întreprinderea de ES are ca obiect de activitate „dezvoltarea activităților de legumicultură, floricultură și întreținerea spațiilor verzi ale orașului prin integrarea socioprofesională a persoanelor cu tulburări psihice compensate medical. Activitățile se desfășoară cu pacienții compensați medical ai spitalului de psihiatrie din localitate, dar și cu voluntari din comunitate” (Drăgotoiu, Marinoiu și Stănescu (coord.), 2011, p. 11). Comparativ cu evoluțiile constatate de-a lungul timpului, pacienții compensați care au lucrat la sere nu au mai recidivat.

Variatele activități desfășurate în cadrul întreprinderii de ES din satul Bacova se bucură de sprijinul Federației Caritas din Dieceza Timișoara (www.federatia-caritas.ro). Deschiderea fermei în satul Bacova a permis reprezentanților grupurilor vulnerabile (majoritatea persoane fără adăpost provenite din azilul de noapte „Pater Jordan” din Timișoara) să aibă o casă, un loc de muncă și să își poată asigura traiul de zi cu zi. Printre activitățile desfășurate, menționăm: morăritul, grădinăritul, creșterea animalelor, atelier de tâmplărie, lăcătușerie și întreținere mecanică, cultivarea grâului și porumbului (Drăgotoiu, Marinoiu și Stănescu (coord.), 2011, p. 18-19).

Inițiativa de ES a Fundației „Cartea Călătoare” (www.fcc.ro) din Focșani are un impact pozitiv asupra persoanelor cu deficiențe de vedere. Alternativa oferită de fundație tradiționalului sistem de citire în braille este sistemul audio Daisy. Utilizând acest model inovator și modern de sorginte americană, Fundația „Cartea Călătoare” „produce și distribuie cărți în sistem audio Daisy și comercializează echipamente pentru ascultare numite generic cititoare Daisy¹” (Drăgotoiu, Marinoiu și Stănescu, 2011, p. 31). Prin parteneriatul public-privat, fundația are la dispoziție un spațiu de

¹ Echipamentele sunt realizate de compania Humanware, asociația fiind distribuitorul în România.

găzduire a unui studio profesionist de înregistrări în incinta bibliotecii pentru copii și tineret „Duiliu Zamfirescu”. Totodată, distribuția cărților și echipamentelor Daisy se face în instituții ale învățământului de stat și în bibliotecile din diferite orașe ale țării.

2.5. Procedura de înființare a unei case de ajutor reciproc a salariaților

Casele de ajutor reciproc ale salariaților (CARS) sunt întreprinderi de ES care pot fi înființate cu scopul sprijinirii și oferirii de ajutor financiar exclusiv membrilor lor, iar printre avantajele oferite ar fi dobânzile relativ mici comparativ cu cele oferite de alte instituții de creditare, însă au și un dezavantaj, în sensul că sumele împrumutate sunt plafonate.

La nivelul anului 2010, erau înregistrate în registrele BNR un număr de 2997 de CAR-uri (ale salariaților și ale pensionarilor) (MMFPS, 2010b, p. 93-94).

2.5.1. Definiție

CARS-urile sunt asociații fără scop patrimonial, organizate pe baza liberului consimțământ al salariaților, în vederea sprijinirii și întrajutorării financiare a membrilor lor (art. 1 (1) din Legea nr. 122/1996 privind regimul juridic al caselor de ajutor reciproc ale salariaților și al uniunilor acestora, cu modificările și completările ulterioare).

2.5.2. Cadrul legislativ

▣ Cadrul legislativ general:

- Legea nr. 122/1996 privind regimul juridic al caselor de ajutor reciproc ale salariaților și al uniunilor acestora, cu modificările și completările ulterioare.

▣ Cadrul legislativ auxiliar:

- Ordonanța de Guvern nr. 26/2000 din 30/01/2000 cu privire la asociații și fundații, cu completările și modificările ulterioare;
- Legea nr. 93/2009 din 08/04/2009 privind instituțiile financiare nebancare, cu completările și modificările ulterioare.

2.5.3. *Obiect de activitate*

Obiectul de activitate al caselor de ajutor reciproc ale salariaților îl constituie acordarea de împrumuturi cu dobândă către membrii acestora. **Dobânda la împrumuturi** se reîntoarce la fondul social al membrilor, după deducerea cheltuielilor statutare (art. 2 (1) din Legea nr. 122/1996 privind regimul juridic al caselor de ajutor reciproc ale salariaților și al uniunilor acestora, cu modificările și completările ulterioare). Se acordă **împrumuturi numai membrilor**, pe baza unor contracte de împrumut în formă scrisă, din care să rezulte clar toți termenii și condițiile de acordare prevăzute în statut. **Contractul de împrumut** este titlu executoriu, respectiv este un înscris care permite pornirea executării silite în vederea realizării drepturilor recunoscute casei prin respectivul contract.

2.5.4. *Procesul de înființare/constituire a unei case de ajutor reciproc a salariaților*

MEMBRII

Membrii sunt persoane fizice salariate. Numărul minim de membri pentru CARS înființată sub forma unei asociații este de trei (persoane fizice sau juridice, române sau străine), iar sub forma unei fundații, numărul minim se reduce la unul. CARS își desfășoară activitatea exclusiv cu membrii acestora. Persoanele fizice care nu au

împlinit vârsta de 14 ani nu au capacitate de exercițiu, astfel, nu pot avea nemijlocit calitatea de membri ai asociației (art. 38 și art. 43 (1), lit. a) din Codul civil al României). Întrucât nu au capacitate de exercițiu, nici persoanele puse sub interdicție nu pot avea nemijlocit calitatea de asociat (art. 43 (1), lit. b) din Codul civil al României).

PATRIMONIUL este echivalent cu valoarea unui salariu minim brut pe economie (700 lei pentru 2012) în cazul CARS organizată ca asociație sau de 100 de ori valoarea unui salariu minim brut pe economie (70.000 lei pentru 2012) în cazul CARS organizată ca fundație.

CONSTITUIRE

CARS-urile se pot înființa conform prevederilor referitoare la asociații și fundații prezentate anterior în volum.

Adresa judecătoriilor din țară se găsește la adresa de internet <http://portal.just.ro/>.

Conform art. 4 (1) din Legea nr. 122/1996 privind regimul juridic al caselor de ajutor reciproc ale salariaților și al uniunilor acestora, cu modificările și completările ulterioare, CARS-urile se pot înființa de către salariați sau alte persoane care obțin *venituri de natură salarială*, prin asociere, în unitățile în care aceștia își desfășoară activitatea sau la nivel teritorial. CARS-urile se pot asocia în *uniuni teritoriale* afiliate la **Uniunea Națională a Caselor de Ajutor Reciproc ale Salariaților din România (UNCARS)**, în scopul reprezentării la nivel național și internațional.

CARS-urile nu pot fi afiliate în același timp la două sau mai multe uniuni teritoriale ale caselor de ajutor reciproc ale salariaților.

Statutul CARS-urilor trebuie să asigure că fondurile lor, rezervele și lichiditățile sunt suficiente pentru a asigura *echilibrul structurii financiare și aplicarea regulilor de previziune și de risc* în acordarea împrumuturilor. Conține prevederi cu privire la *modul de asociere, de organizare și funcționare* a caselor de ajutor reciproc ale salariaților.

2.5.5. Organizarea casei de ajutor reciproc a salariaților

Se realizează conform prevederilor referitoare la asociații și fundații prezentate în capitolele anterioare.

2.5.6. Evidențe fiscale și facilități

Casele de ajutor reciproc ale salariaților au obligația de a prezenta anual *situațiile financiare* uniunilor teritoriale județene, UNCARS, precum și direcțiilor generale ale finanțelor publice județene și a municipiului București. UNCARS primește, verifică și centralizează *situațiile financiare anuale* ale caselor de ajutor reciproc ale salariaților și ale uniunilor teritoriale ale acestora, în vederea depunerii la Ministerul Finanțelor Publice. UNCARS și uniunile teritoriale supraveghează activitatea caselor de ajutor reciproc ale salariaților. Controlul activităților desfășurate de casele de ajutor reciproc se efectuează de către Ministerul Finanțelor Publice, în condițiile legii.

Actele și operațiunile caselor de ajutor reciproc ale salariaților făcute în legătură cu obiectul de activitate al acestora sunt scutite de orice impozite și taxe.

Fondurile utilizate în cadrul CARS pot fi constituite din fondul social al membrilor, format prin contribuțiile acumulate ale acestora, dobânzile anuale, fondurile proprii ale casei de ajutor reciproc sau

mijloacele bănești obținute de la uniunea teritorială județeană sau de la Uniunea Națională.

2.5.7. Exemple de case de ajutor reciproc ale salariaților

Înființată în 1949, Casa de Ajutor Reciproc RATB IFN (www.carratb.ro) este de ani de zile pe locul întâi în topul celor mai eficiente CARS-uri din cadrul Uniunii Naționale a Caselor de Ajutor Reciproc ale Salariaților din România. Elementele inovatoare constau în „folosirea sistemelor moderne: internet banking, ATM, POS sau gestiune on-line a contului personal la CAR” (Drăgotoiu, Marinoiu, Stănescu (coord.), 2011, p. 43-44).

Înființată în 1926, Casa de Ajutor Reciproc a Salariaților Învățăământ Fălticeni IFN (www.carfalticeni.ro) „a diversificat tipurile de împrumuturi acordate: împrumuturi pentru tineri până în 35 de ani, împrumuturi în limita fondului și în perspectivă sau împrumuturi speciale de sărbători” (Drăgotoiu, Marinoiu, Stănescu (coord.), 2011, p. 45). Totodată, „asigură suportul financiar pentru acoperirea promptă a unor nevoi curente ale membrilor, precum dezvoltarea gospodăriei sau asigurarea costurilor pentru studiile copiilor” (idem, p. 46).

2.6. Procedura de înființare a unei case de ajutor reciproc a pensionarilor

Casele de ajutor reciproc ale pensionarilor (CARP) reprezintă o alternativă la scăderea încrederii în sistemul bancar și în sistemul creditelor de consum, fiind mai ușor accesabile de către pensionari și nu numai. CARP-urile cad sub incidența reglementărilor legale cu privire la instituțiile financiare nebankare (IFN-uri). La nivelul anului 2010, erau înregistrate în documentele BNR un număr de 2997 de CAR-uri (ale salariaților și ale pensionarilor) (MMFPS, 2010b, p. 93-94).

2.6.1. Definiție

CARP-urile sunt organizații cu caracter civic, persoane juridice de drept privat cu caracter nepatrimonial, neguvernamentale, apolitice, cu scop de caritate, de întrajutorare mutuală și de asistență socială (art. 1 din Legea nr. 540/2002 privind casele de ajutor reciproc ale pensionarilor).

2.6.2. Cadrul legislativ

▣ Cadrul legislativ general:

- Legea nr. 540/2002 privind casele de ajutor reciproc ale pensionarilor, cu modificările și completările ulterioare.

▣ Cadrul legislativ auxiliar:

- Ordonanța de Guvern nr. 26/2000 din 30/01/2000 cu privire la asociații și fundații, cu completările și modificările ulterioare;
- Legea nr. 93/2009 din 08/04/2009 privind instituțiile financiare nebancare, cu completările și modificările ulterioare.

2.6.3. Obiect de activitate

Scopul principal este sprijinirea membrilor lor prin acordarea de împrumuturi rambursabile, ajutoare nerambursabile și ajutoare pentru acoperirea cheltuielilor cu înmormântarea foștilor membri. Conform art. 8 din Legea nr. 540/2002 privind casele de ajutor reciproc ale pensionarilor, cu modificările și completările ulterioare, alte activități și servicii decât cele enunțate prin scopul principal pot fi:

- a) organizarea de activități culturale, artistice, turistice și de agrement;
- b) prestarea de servicii, contra unei plăți reduse, pentru membrii caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor și

- membrii de familie aflați în întreținerea acestora, folosind munca unor pensionari, membri ai casei respective;
- c) organizarea de magazine pentru desfacerea de produse alimentare la prețuri de producție, administrarea de case de odihnă și tratament, organizarea de centre pentru repararea de obiecte electrocasnice, îmbrăcăminte, încălțăminte;
 - d) efectuarea de servicii funerare pentru membrii decedați ai caselor de ajutor reciproc, confecționarea de sicrie și asigurarea transportului;
 - e) alte acțiuni și forme de asistență socială.

2.6.4. Procesul de înființare/constituire a caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor

MEMBRII

Înscrierea se realizează prin plata unei taxe de înscriere în sumă fixă sau în cotă procentuală din valoarea pensiei sau a ajutorului social, stabilită prin statutul fiecărei case. Membrii sunt *pensionarii* (indiferent de sistemul de asigurări sociale căruia îi aparțin), *beneficiarii de ajutor social*, *membrii de familie* - soț, soție, precum și copiii majori incapabili de muncă, aflați în întreținerea pensionarilor sau a beneficiarilor de ajutor social membri ai aceluși CARP. Numărul minim de membri pentru CARP înființată sub forma unei asociații este de trei (persoane fizice sau juridice, române sau străine), iar sub forma unei fundații, numărul minim se reduce la unul. Persoanele fizice care nu au împlinit vârsta de 14 ani nu au capacitate de exercițiu, astfel, nu pot avea nemijlocit calitatea de membri ai asociației. Întrucât nu au capacitate de exercițiu, nici persoanele puse sub interdicție nu pot avea nemijlocit calitatea de asociat (art. 43 (1), lit. b) din Codul civil al României).

Obligații:

Membrii au obligația de a plăti *cotizații lunare*, precum și *contribuții lunare*, al căror quantum procentual sau în sume fixe se stabilește de consiliul director al casei respective, în limitele și în condițiile stabilite prin statut.

Drepturi:

La încetarea calității de membru al casei de ajutor reciproc a pensionarilor, indiferent de motive, sumele depuse cu titlu de cotizații lunare se restituie titularului sau urmașilor săi, după caz.

Contribuția pentru fondul de ajutor de deces se restituie urmașilor membrului care a decedat.

PATRIMONIUL este echivalent cu valoarea unui salariu minim brut pe economie (700 lei pentru 2012) în cazul CARP organizată ca asociație sau de 100 de ori valoarea unui salariu minim brut pe economie (70.000 lei pentru 2012) în cazul CARP organizată ca fundație.

CONSTITUIRE

CARP-urile se pot înființa conform prevederilor referitoare la asociații și fundații prezentate anterior în volum. CARP-urile se constituie, de regulă, pe zone teritoriale. CARP-urile se pot constitui în asociații centrale din același profil.

Adresa judecătoriilor din țară se găsește la adresa de internet <http://portal.just.ro/>.

Statutul CARP-urilor trebuie să asigure că fondurile lor, rezervele și lichiditățile sunt suficiente pentru a asigura *echilibrul structurii financiare și aplicarea regulilor de previziune și de risc* în

acordarea împrumuturilor. Conține prevederi cu privire la *modul de asociere, de organizare și funcționare* a caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor.

2.6.5. Organizarea casei de ajutor reciproc a pensionarilor

Se realizează conform prevederilor referitoare la asociații și fundații prezentate anterior în volum.

2.6.6. Evidențe fiscale și facilități

Veniturile CARP-urilor sunt:

- ▣ taxe de înscriere;
- ▣ cotizații și contribuții lunare ale membrilor;
- ▣ dobânzi provenite din plasarea sumelor disponibile în condiții legale;
- ▣ venituri realizate din prestări de servicii;
- ▣ dobânzi la sumele împrumutate;
- ▣ venituri din organizarea manifestărilor culturale, artistice și de agrement;
- ▣ donații și sponsorizări;
- ▣ alte venituri prevăzute de lege.

Fondurile constituite din venituri:

- a) fonduri pentru împrumuturi;
- b) fonduri pentru acordarea de ajutoare nerambursabile;
- c) fonduri pentru activități culturale, artistice, turistice și de agrement;
- d) fonduri pentru investiții;

- e) fonduri pentru subvenționarea produselor alimentare de bază, stabilite de consiliul director, pentru vânzarea către membrii caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor prin magazinele proprii și de tip economat;
- f) fonduri pentru cheltuieli generale.

Utilizarea fondurilor se face cu aprobarea consiliului director pentru:

- a) cumpărarea de spații;
- b) amenajarea și dotarea acestora pentru desfășurarea activităților specifice caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor, inclusiv a magazinelor proprii și de tip economat și a unităților de tratament balnear și de odihnă;
- c) achiziționarea unor mijloace de transport auto, în condițiile dispozițiilor legale în vigoare.

Dobânda ce se percepe pentru împrumuturile acordate membrilor caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor se stabilește de consiliul director.

Consiliul director stabilește quantumul anual al **cotelor de tratament ce se rambursează** membrilor caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor și volumul cheltuielilor de efectuat pentru activitatea sanitară și de sănătate. **Contractul de împrumut** constituie titlu executoriu, respectiv este un înscris care permite pornirea executării silite în vederea realizării drepturilor recunoscute casei prin respectivul contract.

Facilități acordate CARP-urilor

Consiliile județene și locale și Consiliul General al Municipiului București vor sprijini funcționarea caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor prin închirierea spațiilor necesare, în funcție de posibilități, pentru desfășurarea activităților acestora și prin diminuarea cu 75% a tarifelor de închiriere. Casele de pensii județene și locale, la solicitarea CARP-urilor, vor sprijini recuperarea împru-

muturilor acordate unor pensionari rău-platnici, prin înființarea de popriri asupra veniturilor din pensii ale acestora, până la lichidarea debitului, în anumite condiții.

2.6.7. Exemple de case de ajutor reciproc ale pensionarilor

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Omenia” (www.carp-omenia.ro) din București oferă nu doar împrumuturi celor neeligibili pentru bănci sau membrilor cu venituri reduse, dar și o serie de activități și servicii menite să asigure îmbunătățirea calității vieții și promovarea incluziunii sociale a celor vulnerabili. Membrii asociației sunt „pensionari la limită de vârstă, pe caz de boală, pentru incapacitate de muncă, cu dizabilități, cu pensii de urmaș sau fără venituri. Totul se desfășoară cu implicarea persoanelor aflate în risc social din cauza veniturilor reduse sau a problemelor medicale cronice, în folosul lor și al altor persoane defavorizate din București și zonele limitrofe” (Drăgotiu, Marinoiu și Stănescu (coord.), 2011, p. 24). Întreprinderea de ES a creat „peste 60 de locuri de muncă pentru persoanele cu vârsta mai mare de 50 de ani sau pensionari cu venituri reduse și implicarea a peste 80 de voluntari” (idem, p. 25).

Capitolul 3

ANALIZE COMPARATIVE CU PRIVIRE LA MODUL DE ÎNFIINȚARE A ÎNTREPRINDERILOR DE ECONOMIE SOCIALĂ ÎN ROMÂNIA

Analiza comparativă a principalelor etape necesar a fi parcurse în procesul de înființare a unei întreprinderi de ES conform legislației în vigoare în România ne-a permis identificarea unor elemente comune din punctul de vedere al documentelor necesare în procedura de înființare, al obiectului de activitate, al membrilor, al capitalului social și al patrimoniului. Informațiile detaliate sunt disponibile în capitolul anterior și câteva modele sunt incluse ca informație complementară în anexele volumului.

În funcție de adresabilitate, **documentele pentru înființare** pot fi clasificate în trei categorii:

- ▣ documente doveditoare ale resurselor materiale și financiare (sediul, patrimoniu sau vărsământ);
- ▣ documente referitoare la resursele umane (declarații că pot deține calitățile necesare sau că au acceptat expres mandatul);
- ▣ documente strict administrative (cereri, dovada plății taxelor etc.).

Prezentăm în continuare o imagine detaliată a tuturor actelor necesare, cu mențiunea denumirii specifice a documentului prezentat în

volum în cadrul secțiunii dedicate fiecărei întreprinderi de ES în parte. Nu am inclus în tabel documentele pentru CARS-uri și CARP-uri, deoarece acestea respectă prevederile din cazul asociațiilor și fundațiilor.

Tabelul nr. 3
Setul de documente necesar constituirii
unei întreprinderi de economie socială

Nr.	Documente	Coop.	Coop. credit	Asociație/ fundație
1.	Cerere de înregistrare		x	
2.	Verificarea disponibilității și rezervării denumirii firmei și/sau emblemei	x	x	x
3.	Act constitutiv	x	x	x
4.	Act doveditor pentru sediu/sediul social	x	x	x
5.	Acte doveditoare pentru constituirea patrimoniului			x
6.	Autorizația de constituire a cooperativei de credit		x	
7.	Dovezi pentru efectuarea vărsămintelor aporturilor subscrise și/sau vărsate	x	x	
8.	Acte de identitate pentru membrii fondatori, administratori, cenzori, persoanele împuternicite	x	x	
9.	Declarații pe proprie răspundere ale membrilor fondatori, administratori, cenzori, persoane împuternicite, doveditoare că îndeplinesc condițiile legale pentru deținerea calităților în întreprinderea de ES	x	x	
10.	Declarații pe proprie răspundere ale membrilor fondatori, administratori, cenzori, persoane împuternicite, doveditoare ale acceptării exprese a mandatului în întreprinderea de ES	x	x	

Nr.	Documente	Coop.	Coop. credit	Asociație/ fundație
11.	Certificate de cazier fiscal pentru asociați sau reprezentanți legali	x	x	x
12.	Obținerea specimenelor de semnătură	x	x	
13.	Aprobarea prealabilă pentru conducători emisă de casa centrală sau, după caz, de BNR		x	
14.	Certificat eliberat de cenzori pentru depunerea garanției	x		
15.	Dovada de plată a taxelor și tarifelor legale	x	x	x
16.	Cererea de înregistrare	x	x	
17.	Cerere de înscriere în vederea dobândirii personalității juridice a unei asociații/fundații			x
18.	Actul de înregistrare a fondatorilor persoane juridice		x	
19.	Documente suplimentare (dacă e cazul, la solicitarea ORC)	x		
20.	Dovada deciziei de asociere		x	

Sursa: Legislația în vigoare.

Analiza documentelor necesare constituirii unei întreprinderi de ES evidențiază o procedură aparent mai facilă din punct de vedere birocratic în cazul înființării asociațiilor și fundațiilor. La polul opus, înființarea unei cooperative de credit ca întreprindere de ES se confruntă cu necesitatea elaborării unui număr mai mare de documente. Așadar, în ceea ce privește strict **procedura de înființare**, toate întreprinderile de ES au un proces relativ simplu de înființare, cu excepția cooperativei de credit, care presupune obținerea unor documente suplimentare de la casa centrală/BNR.

Din punctul de vedere al **obiectului de activitate** pentru întreprinderea de ES, în timp ce societățile cooperative de grad 1 au avantajul că pot desfășura orice activitate prevăzută în Nomencla-

torul CAEN din România, asemenea oricărei societăți comerciale reglementate de Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, cooperativele de credit pot desfășura o serie limitată de activități aferente domeniului lor financiar (tranzacții financiare, creditare, depozite, fonduri rambursabile etc.). Activitățile asociațiilor și fundațiilor sunt limitate la un obiect principal de activitate care nu este de natură economică și care poate fi de interes general, local, de grup sau personal, dar fără conținut economic. În schimb, asociațiile și fundațiile pot desfășura și activități economice, dar cu caracter secundar, pentru obținerea unor venituri suplimentare destinate realizării scopului principal declarat. CARS-urile au un singur obiect de activitate, respectiv acordarea de împrumuturi cu dobândă către membrii salariați. Activitățile ce pot fi desfășurate de CARP-uri sunt mai variate, ele fiind în scopul sprijinirii membrilor lor (pensionari, beneficiari de VMG și membrii lor de familie), prin acordarea de împrumuturi rambursabile, ajutoare nerambursabile și ajutoare pentru acoperirea cheltuielilor cu înmormântarea foștilor membri. Activitățile pot fi desfășurate și în alte scopuri, cum ar fi: organizarea de activități culturale, artistice, turistice și de agrement; prestarea de servicii contra unei plăți reduse pentru membri; organizarea de magazine pentru desfacerea de produse alimentare la prețuri de producție etc.

În momentul inițierii unei analize cu privire la oportunitatea înființării unei întreprinderi de ES, un factor decisiv în stabilirea formei de întreprindere de ES îl reprezintă categoria din care provin **membrii** ce urmează să o constituie. Astfel, dacă o societate cooperativă meșteșugărească de grad 1 are nevoie de membri care să desfășoare activități meșteșugărești (confecții textile și tricotaje, confecții din piele, produse din lemn, artă populară și artizanat, produse din sticlă și ceramică etc.), pentru a fi membru al unei cooperative de credit trebuie să fi vărsat cel puțin numărul minim de părți sociale care este stabilit prin actul constitutiv-cadru al cooperativei de credit respective. Diferențe există și între categoriile de membri ai CAR-urilor. Dacă în cazul CARS-urilor este imperativ

ca membri să fie persoane fizice salariate, CARP-urile oferă calitatea de membru pensionarilor, beneficiarilor de VMG și membrilor de familie ai acestora.

Pentru înființarea unei întreprinderi de ES trebuie constituit **capitalul social** sau, după caz, **patrimoniul**. Dacă pentru o cooperativă de grad 1, capitalul social trebuie să fie în valoare de minimum 500 lei, în cadrul unei rețele cooperatiste de credit, acesta trebuie să fie de minimum 5 milioane de euro. Patrimoniul asociației trebuie să fie de minimum 700 lei, iar al fundației de 70.000 lei. Patrimoniul CAR-urilor variază de la 700 lei la 70.000 lei, în funcție de forma aleasă pentru constituire.

În funcție de activitatea care se dorește a fi realizată de către membri, de categoria sau categoriile din care fac parte membrii și în funcție de capitalul social/patrimoniul disponibil, orice persoană interesată va putea să înființeze o întreprindere de ES. Comparativ, societățile cooperative de grad 1 prezintă avantajul numărului minim cel mai mic de membri necesari pentru înființare, respectiv minimum cinci membri și un capital social subscris în valoare de 500 lei, precum și avantajul unui domeniu vast de activități ce pot fi prestate de către membri.

Înființarea unei cooperative de credit necesită un număr minim de membri de 1.000 de persoane, iar capitalul necesar pentru rețeaua cooperatistă este de 5 milioane de euro. Domeniul de activitate este limitat la domeniul financiar, fiind întreprinderea de ES care necesită cel mai mare capital social. Dacă pentru înființarea unei asociații este necesar un număr de trei membri, în cazul fundației, numărul minim este unu, în schimb patrimoniul unei asociații este de minimum 700 lei și de 70.000 lei pentru fundație. CAR-urile au același număr minim de membri (trei membri în cazul înființării ca asociație sau un membru în cazul înființării ca fundație), alegerea uneia dintre cele două forme fiind determinată de categoriile de membri care doresc constituirea lor.

Înființarea unei întreprinderi de ES nu este condiționată de existența unor membri care să facă parte din anumite grupuri vulnerabile. Orice persoană interesată, indiferent dacă face parte sau nu din grupuri vulnerabile, are dreptul să constituie o întreprindere de ES, cu condiția respectării prevederilor legale cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea ei.

ES, prin întreprinderile sale, joacă un rol important în dezvoltarea economiei în general și în crearea de noi locuri de muncă. Analiza practicilor lor de funcționare și a cadrului normativ de organizare oglindește îmbinarea domeniului economic cu cel social. Întreprinderile de ES combină mecanismele necesare obținerii profitului și creșterii veniturilor membrilor cu promovarea solidarității sociale, crearea locurilor de muncă stabile. Realizarea unei legături strânse la nivel social și regional contribuie la dezvoltarea sustenabilă comunitară, la utilizarea eficientă a resurselor locale și, nu în ultimul rând, la protecția mediului înconjurător. Întreprinderile de ES reprezintă un instrument util în punerea în aplicare a obiectivelor Strategiei Europa 2020 asumate de țara noastră în calitate de stat membru cu privire la creșterea durabilă și creșterea ponderii de ocupare a forței de muncă. Aceste argumente recomandă o grijă mai crescută la nivelul elaborării politicilor sectoriale cu impact asupra întreprinderilor de ES.

ANEXE

Anexa 1

Model de act constitutiv al unei societăți cooperative

ACT CONSTITUTIV al Societății Cooperative „.....”

Subsemnații,

1., cetățean român, fiul lui..... și al lui....., născut în....., la data de.....domiciliat în, str. nr., oraș, sector/județ..... identificat cu CI seria..... nr., eliberată de....., la data de cod numeric personal.....,

2., cetățean român, fiul lui..... și al lui....., născut în....., la data de.....domiciliat în, str. nr., oraș, sector/județ..... identificat cu CI seria..... nr., eliberată de, la data de cod numeric personal.....,

3., cetățean român, fiul lui și al lui....., născut

în....., la data de..... domiciliat în,
str. nr., oraș
sector/județ..... identificat cu CI seria..... nr.,
eliberată de, la data de cod
numeric personal.....,

În conformitate cu prevederile Legii nr. 1/2005 din 21/02/2005
privind organizarea și funcționarea cooperăției, cu modificările și
completările ulterioare, în calitate de membri cooperatori, am
hotărât să constituim o cooperativă, astfel:

1. FORMA ȘI GRADUL SOCIETĂȚII COOPERATIVE

1.1. Forma societății cooperative este:.....

Exemplu:

- a) **societăți cooperative meșteșugărești** - asociații de persoane fizice care desfășoară în comun activități de producție, de comercializare a mărfurilor, de executare de lucrări și prestări de servicii, care contribuie, direct sau indirect, la dezvoltarea activităților meșteșugărești ale membrilor lor cooperatori;
- b) **societăți cooperative de consum** - asociații de persoane fizice care desfășoară în comun activități de aprovizionare a membrilor cooperatori și a terților cu produse pe care le cumpără sau le produc și activități de prestări de servicii către membrii lor cooperatori și către terți;
- c) **societăți cooperative de valorificare** - asociații de persoane fizice care se constituie în scopul de a valorifica produsele proprii sau achiziționate prin distribuție directă sau prin prelucrare și distribuție directă;
- d) **societăți cooperative agricole** - asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a exploata în comun suprafețele agricole deținute de membrii cooperatori, de a efectua în comun lucrări de îmbunătățiri funciare, de a utiliza în comun mașini și instalații și de a valorifica produsele agricole;

- e) **societăți cooperative de locuințe** - asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a construi, cumpăra, conserva, renova și administra locuințe pentru membrii lor cooperatori;
- f) **societăți cooperative pescărești** - asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a înființa ferme piscicole și de acvacultură, de a produce, repara, întreține și cumpăra echipamente, utilaje, instalații, ambarcațiuni de pescuit, precum și de a pescui, prelucra și distribui produse piscicole;
- g) **societăți cooperative de transporturi** - asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a realiza activități de transport și activități conexe acestora, pentru membrii cooperatori și pentru terți, pentru îmbunătățirea tehnică și economică a activităților de transport desfășurate de membrii cooperatori;
- h) **societăți cooperative forestiere** - asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a amenaja, exploata, regenera și proteja fondul forestier deținut de membrii cooperatori, ținând seama de condițiile impuse de regimul silvic;
- i) **societăți cooperative de alte forme**, care se vor constitui cu respectarea dispozițiilor prezentei legi.

1.2. Societatea cooperativă constituită este de gradul 1, respectiv persoană juridică constituită de persoane fizice și înregistrată în conformitate cu prevederile Legii nr. 1/2005.

2. DENUMIREA SOCIETĂȚII COOPERATIVE

2.1. Societatea cooperativă va purta denumirea de „.....” însoțită de mențiunea „societate cooperativă”.

3. SEDIUL SOCIETĂȚII COOPERATIVE

3.1. Societatea cooperativă are sediul în....., str. nr....., orașul.....sector/județ.....

4. OBIECTUL DE ACTIVITATE AL SOCIETĂȚII COOPERATIVE

4.1. Societatea cooperativă „.....” are ca obiect de activitate:

a) domeniu principal de activitate¹:

b) activități principale²:

c) activități secundare³:.....

5. CAPITALUL SOCIAL SUBSCRIS ȘI VĂRSAT ȘI PĂRȚILE SOCIALE

5.1. Capitalul social este de lei în total, din care în natură lei și în bani lei, subscris în totalitate de către membrii cooperatori fondatori, reprezentând părți sociale a câte 10 lei fiecare. La data înscrierii se va vărsa 30% din părțile sociale subscrise, iar diferența în maximum 12 luni.

6. DURATA SOCIETĂȚII COOPERATIVE

6.1. Durata de funcționare a cooperativei este nelimitată.

7. ADMINISTRATORI

7.1. Administratorul societății cooperative este:

DI/Dna, cetățean român, fiul
lui și al lui....., născut
în....., la data de domiciliat în,
str. nr., oraș

¹ Exemplu: Cod CAEN: 14. Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte.

² Exemplu: Cod CAEN: 14.39. Fabricarea prin tricotare sau croșetare a altor articole de îmbrăcăminte. Cod CAEN: 14.13. Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp).

³ Cod CAEN 96.01. Spălarea și curățarea (uscată) a articolelor textile și a produselor din blană.

sector/județ..... identificat cu CI seria..... nr., eliberată de....., la data decod numeric personal.....

8. CENZORII

8.1. Cenzorii societății cooperative sunt:

DI/Dna, cetățean român, fiul lui..... și al lui....., născut în, la data de..... domiciliat în, str. nr., oraș sector/județ identificat cu CI seria..... nr., eliberată de, la data de cod numeric personal.....

DI/Dna, cetățean român, fiul lui..... și al lui....., născut în, la data de..... domiciliat în, str. nr., oraș sector/județ identificat cu CI seria..... nr., eliberată de, la data de cod numeric personal.....

9. CALITATEA DE MEMBRU COOPERATOR

9.1. Numărul membrilor cooperatori este nelimitat. În afara membrilor fondatori, la cooperativă pot adera și alții care sunt de acord cu principiile din prezentul act constitutiv și cu statutul propriu al cooperativei. Condițiile de aderare sunt stabilite în statutul cooperativei.

9.2. Poate fi membru cooperador orice persoană fizică care a împlinit vârsta de 16 ani, care depune o cerere de înscriere și subscrie la capitalul social al societății cooperative aportul prevăzut de actul constitutiv.

9.3. La data înscrierii în societatea cooperativă, fiecare membru cooperator trebuie să verse minimum 30% din valoarea părților sociale subscrise. Diferența se varsă de către membrul cooperator în termen de 12 luni de la data înscrierii în societatea cooperativă.

9.4. Cererea de înscriere se soluționează la prima adunare generală a membrilor cooperatori întrunită după data înregistrării cererii. Hotărârea adunării generale, prin care se soluționează cererea, se comunică în scris solicitantului, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, în termen de 10 zile de la data la care cererea a fost soluționată.

9.5. Calitatea de membru cooperator încetează în oricare dintre următoarele situații:

- a) retragerea membrului cooperator din societatea cooperativă;
- b) excluderea membrului cooperator din societatea cooperativă;
- c) decesul membrului cooperator persoană fizică, respectiv încetarea, în condițiile legii, a activității membrului cooperator persoană juridică;
- d) încetarea, în condițiile legii, a calității de persoană juridică a societății cooperative, în condițiile prevăzute de prezenta lege și de actul constitutiv al societății cooperative.

9.6. Membrii cooperatori pot fi excluși din societatea cooperativă în unul dintre următoarele cazuri:

- a) nu au vărsat diferența din valoarea părților sociale subscrise în termenul legal, după ce au fost puși în întârziere prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire;
- b) nu mai îndeplinesc condițiile prevăzute de actul constitutiv sau de Legea nr. 1/2005 pentru a fi membri în societatea cooperativă;
- c) devin membri cooperatori în societăți cooperative concurente sau desfășoară activități concurențiale pe cont propriu ori în contul altei persoane.

9.7. Membrii cooperatori au următoarele drepturi:

- a) să participe la adunările generale, să își exercite dreptul de vot la adoptarea hotărârilor și să propună măsuri pentru îmbunătățirea activității societății cooperative;
- b) să aleagă și să fie aleși în organele de conducere ale societății cooperative;
- c) să beneficieze de facilitățile și serviciile oferite de societatea cooperativă;
- d) să primească dividende din profitul anual, proporțional cu participarea la capitalul social;
- e) să solicite și să primească din partea administratorilor informații privind activitatea economico-financiară a societății cooperative;
- f) să consulte registrul de procese-verbale al adunărilor generale;
- g) să solicite convocarea adunării generale extraordinare a membrilor cooperatori, conform prevederilor actului constitutiv și ale prezentei legi;
- h) să solicite includerea pe ordinea de zi a adunării generale a membrilor cooperatori a unor noi probleme;
- i) să atace în justiție hotărârile adunării generale a membrilor cooperatori în condițiile prevăzute de prezenta lege;
- j) să se retragă din societatea cooperativă în condițiile prevăzute de actul constitutiv și de prezenta lege;
- k) să exercite orice alte drepturi prevăzute de actul constitutiv al societății cooperative și de prezenta lege.

9.8. Membrii cooperatori au următoarele obligații:

- a) să verse la termenele stabilite valoarea aportului subscris în societatea cooperativă;
- b) să ducă la îndeplinire hotărârile adunării generale și ale celorlalte organe de conducere ale societății cooperative;

- c) să nu fie în același timp membri cooperatori în societăți cooperative concurente și să nu exercite același comerț sau altul concurent pe cont propriu ori în contul altei persoane;
- d) să respecte valorile și principiile mișcării cooperatiste;
- e) să respecte prevederile actului constitutiv al societății cooperative.

10. ORGANELE DE CONDUCERE ALE COOPERATIVEI

10.1. Organele de conducere ale cooperativei sunt: adunarea generală ordinară și extraordinară a membrilor cooperatori cu drept de vot care au subscris și vărsat părțile sociale în conformitate cu statutul cooperativei, consiliul de administrație ales de adunarea generală a cooperabilor, directorul executiv numit de consiliul de administrație și cenzorii mandatați de adunarea generală.

10.2. Toate organele de conducere ale cooperativei funcționează în baza statutului propriu al cooperativei.

10.3. Convocarea la adunarea generală se face fie prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, fie prin semnarea convocatorului de fiecare membru cooperator și publicarea cu cel puțin 15 zile înainte de data adunării generale în unul dintre ziarurile de largă răspândire din localitatea în care se află sediul societății cooperative sau din cea mai apropiată localitate.

10.4. În societatea cooperativă de gradul 1, fiecare membru cooperator are dreptul la un singur vot, oricare ar fi numărul părților sociale pe care le deține.

10.5. Administrarea și gestionarea societății cooperative sunt asigurate de către administratorul unic sau consiliul de administrație, alcătuit dintr-un număr impar de membri, aleși prin vot secret pe o perioadă de 4 ani, stabiliți prin actul constitutiv, în funcție de complexitatea activității societății cooperative și de numărul de membri cooperatori.

10.6. Președintele societății cooperative este de drept președintele consiliului de administrație sau administratorul unic, după caz.

10.7. Conducerea societății cooperative, cu aprobarea adunării generale a membrilor cooperatori, se poate încredința unui director executiv, pe baza unui contract de management în care sunt prevăzute criteriile de performanță; directorul executiv poate să nu fie membru cooperador.

11. SEDII SECUNDARE

Societatea cooperativă poate înființa sucursale, agenții, reprezentanțe sau alte asemenea unități fără personalitate juridică, atunci când se înființează odată cu societatea cooperativă, sau stabilește condițiile pentru înființarea lor ulterioară, dacă se are în vedere o atare înființare.

12. MODUL DE DIZOLVARE ȘI DE LICHIDARE A SOCIETĂȚII COOPERATIVE

12.1. Societatea cooperativă se dizolvă prin:

- a) împlinirea termenului pentru care a fost constituită, dacă nu s-a hotărât continuarea activității de către adunarea generală;
- b) imposibilitatea realizării obiectului de activitate sau realizarea acestuia;
- c) hotărârea adunării generale;
- d) falimentul societății cooperative;
- e) scăderea numărului membrilor cooperatori sub minimul legal;
- f) reducerea capitalului social sub minimul legal;
- g) alte cauze prevăzute de lege.

Subsemnații, membri cooperatori, împuternicim pe Dl/Dna, cetățean român domiciliat în, str. nr....., sector/județ, identificat cu CI seria..... nr., eliberată de, la data de, CNP să îndeplinească toate formalitățile necesare și să semneze oriunde va fi necesar în relația cu Registrul Comerțului în scopul de a dobândi personalitatea juridică, inclusiv deschiderea contului bancar și depunerea capitalului social inițial, înscrierea cooperativei în Registrul Comerțului și alte documente necesare (declarații). De asemenea, Dl/Dna..... este împuternicit/ă să semneze și să depună orice documente, să reprezinte cooperativa în fața judecătorului delegat, să plătească onorarii, taxe și să desfășoare orice alte activități necesare pentru aducerea la îndeplinire a obiectivelor susmenționate, inclusiv să delege puterile conferite prin prezenta oricărei alte persoane fizice pe care o consideră potrivită, semnătura sa în limitele acestei împuterniciri fiindu-ne pe deplin opozabilă.

Anexă la actul constitutiv al unei societăți cooperative de gradul 1

Din data de.....

Membri cooperatori

Nr. crt.	Nume și prenume	Locul și data nașterii	Domiciliul	Cetățenia	CNP	Valoarea părților sociale subscrise	Procent părți sociale %	Accept de înscriere prin semnătură
1								
2								
3								
4								
5								

Anexa 2

Model de cerere pentru acordarea disponibilității denumirii unei asociații sau fundații

Cerere pentru acordarea disponibilității denumirii

1. Solicitantul:
 - Numele/denumirea
 - Domiciliul/sediul
2. Categoria de persoană juridică fără scop patrimonial (asociație, fundație, federație) pentru care se solicită verificarea
3. Denumirea a cărei verificare se solicită
4. Temeiul juridic al cererii: Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații
5. Tariful achitat* lei, conform
6. Data.....
7. A se specifica dacă se dorește răspunsul prin poștă
8. Semnătura solicitantului.....

* Tariful este de **5 lei** și se achită la trezorerie în contul bugetului de stat nr. 20360150.

Anexa 3

Model de act constitutiv al unei asociații/fundații

Act constitutiv al Asociației/Fundației.....

Subsemnații,

1., cetățean român, fiul
lui..... și al lui.....,
domiciliat în, str. nr., oraș.....
sector/județ..... identificat cu CI seria..... nr.,
eliberată de....., la data decod numeric personal

2., cetățean român, fiul
lui..... și al lui.....,
domiciliat în, str. nr., oraș.....
sector/județ..... identificat cu CI seria..... nr.,
eliberată de....., la data decod numeric personal

3., cetățean român, fiul
lui..... și al lui.....,
domiciliat în, str. nr., oraș.....
sector/județ..... identificat cu CI seria..... nr.,
eliberată de....., la data decod numeric personal

În conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, în calitate de membri fondatori, am hotărât să constituim o asociație/fundație astfel:

Art. 1. Denumirea

Asociația/fundația va fi numită “.....”, conform disponibilității denumirii nr., eliberată de Ministerul

Justiției la data de și este persoană de drept privat fără scop patrimonial.

Art. 2. Sediul

Asociația/fundația are sediul în, str. nr., oraș sector/județ

Art. 3. Scopul constituirii

Scopul asociației/fundației „.....” este de a:

-
-
-

Art. 4. Durata

Asociația/fundația se constituie pe perioadă de funcționare nelimitată/limitată pentru o perioadă de.....ani.

Art. 5. Patrimoniul inițial

- (1) Patrimoniul social al asociației/fundației este format dintr-un activ patrimonial în valoare de lei și este alcătuit din următoarele aporturi în bani depuse de membrii fondatori, astfel: fiecare membru a contribuit cu suma de lei.
- (2) Patrimoniul asociației/fundației poate fi majorat prin sponsorizări sau donații de la diverse persoane fizice sau juridice, române sau străine, conform legii.

Art. 6. Conducerea asociației¹

- (1) Organul de conducere al asociației este adunarea generală constituită la înființare din membrii fondatori, cu următoarele atribuții:
 - a) stabilirea strategiei și a obiectivelor generale ale asociației;

¹ Articol valabil doar pentru constituirea asociației.

- b) aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli și a bilanțului contabil;
 - c) alegerea și revocarea membrilor consiliului director;
 - d) alegerea și revocarea cenzorului sau, după caz, a membrilor comisiei de cenzori;
 - e) înființarea de filiale;
 - f) modificarea actului constitutiv și a statutului;
 - g) dizolvarea și lichidarea asociației, precum și stabilirea destinației bunurilor rămase după lichidare;
 - h) orice alte atribuții prevăzute în lege sau în statut.
- (2) Asociația are un consiliu director care asigură punerea în executare a hotărârilor adunării generale și este format din:
1. Președinte: Dl/Dna _____, cetățean _____, domiciliat în _____, identificat cu B.I./C.I. seria ___ nr. ___, eliberat/ă de _____ la data de _____, CNP _____;
 2. Membru: Dl/Dna _____, cetățean _____, domiciliat în _____, identificat cu B.I./C.I. seria _____ nr. ___, eliberat/ă de _____ la data de _____, CNP _____;
 3. Membru: Dl/Dna _____, cetățean _____, domiciliat în _____, identificat cu B.I./C.I. seria ___ nr. ___, eliberat/ă de _____ la data de _____, CNP _____;

Art. 6. Conducerea fundației¹

1. Consiliul director este format din cel puțin 3 persoane și este condus de un președinte, care este membru fondator. Primul consiliu director se compune din:

¹ Articol valabil doar pentru constituirea fundației.

- a) Președinte: DI/Dna _____, cetățean _____, domiciliat în _____, identificat cu B.I./C.I. seria ___ nr. ___, eliberat/ă de _____ la data de _____, CNP _____;
- b) Membru: DI/Dna _____, cetățean _____, domiciliat în _____, identificat cu B.I./C.I. seria ___ nr. ___, eliberat/ă de _____ la data de _____, CNP _____;
- c) Membru: DI/Dna _____, cetățean _____, domiciliat în _____, identificat cu B.I./C.I. seria ___ nr. ___, eliberat/ă de _____ la data de _____, CNP _____;

2. În calitate de cenzor este numit/ă DI/Dna _____, cetățean _____, domiciliat/ă în _____, identificat/ă cu B.I./C.I. seria ___ nr. ___, eliberat/ă de _____, la data de _____, CNP _____.

Art. 7. Subsemnații, membri fondatori, împuternicim pe DI/Dna _____, cetățean român domiciliat în _____, str. _____ nr. _____ oraș _____, sector/județ, identificat cu CI seria _____ nr. _____, eliberată de _____, la data de _____, CNP _____ să îndeplinească toate formalitățile necesare și să semneze oriunde va fi necesar în relația cu Ministerul Justiției în scopul de a dobândi personalitatea juridică, inclusiv deschiderea contului bancar și depunerea patrimoniului inițial, înscrierea organizației în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor și alte documente necesare (declarații). De asemenea, DI/Dna _____ este împuternicit/ă să semneze și să depună orice documente, să reprezinte organizația în fața judecătorului delegat, să plătească onorarii, taxe și să desfășoare orice alte activități necesare pentru aducerea la îndeplinire a obiectivelor sus-menționate, inclusiv să delege puterile conferite prin prezenta oricărei alte persoane fizice pe care o consideră potrivită, semnătura sa în limitele acestei împuterniciri fiindu-ne pe deplin opozabilă.

Art. 8. Presentul act constitutiv a fost redactat în exemplare,
din care s-au eliberat părților.

.....

[semnătura]

.....

[semnătura]

.....

[semnătura]

Anexa 4

Model de statut al unei asociații/fundații

Secțiunea I

STATUTUL ASOCIAȚIEI/ FUNDAȚIEI „.....”

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Art. 1. - Asociația/fundația „.....” este fondată, potrivit actului constitutiv, de următorii membri:

1., cetățean român, fiul lui..... și al lui....., domiciliat în, str. nr., oraș..... sector/județ..... identificat cu CI seria..... nr., eliberată de....., la data decod numeric personal

2., cetățean român, fiul lui..... și al lui....., domiciliat în, str. nr., oraș..... sector/județ..... identificat cu CI seria..... nr., eliberată de....., la data decod numeric personal

3., cetățean român, fiul lui..... și al lui....., domiciliat în, str. nr., oraș..... sector/județ..... identificat cu CI seria..... nr., eliberată de....., la data decod numeric personal

Art. 2. - Scopul

(1) Scopul asociației/fundației „.....” îl constituie

(2) Pentru a-și realiza misiunea, asociația/fundația.....:

- promovează
- sprijină
- dezvoltă
-
-
-

Art. 3. - Denumirea

Denumirea asociației/fundației este „.....”

Art. 4. - Sediul

- (1) Asociația/fundația are sediul în....., str.
nr....., orașul.....sector/județ.....
- (2) Sediul asociației/fundației poate fi schimbat pe baza deciziei consiliului director.

Art. 5. - Patrimoniul inițial

- (1) Patrimoniul social al asociației/fundației este format dintr-un activ patrimonial în valoare de lei și este alcătuit din următoarele aporturi în bani depuse de membrii fondatori astfel: fiecare membru a contribuit cu suma de lei.
- (2) Întregul patrimoniu va fi evidențiat și păstrat, în conformitate cu legislația română în materie, pe numele asociației și va fi folosit exclusiv pentru realizarea obiectivelor ei.

Art. 6. - Durata

Asociația/fundația se constituie pe perioadă de funcționare nelimitată/limitată pentru o perioadă de.....ani.

Capitolul II

MEMBRII ASOCIAȚIEI¹

Art. 7. - Asociația se compune din următoarele categorii de membri:

- a) asociați fondatori;
- b) membri asociați – care se asociază ulterior fondării și constituirii asociației;
- c) membri de onoare.

Art. 8. - Calitatea de membru asociat se acordă de adunarea generală cu votul a 2/3 din totalul membrilor.

Art. 9. - Poate fi membru asociat orice persoană juridică de drept privat română sau străină care are printre scopuri și care este înființată și funcționează în conformitate cu legislația țării în care se află.

Art. 10. - Membrii asociați care se retrag sau sunt excluși nu au niciun drept asupra patrimoniului social.

Art. 11. - Membrii asociației au următoarele drepturi:

- a) să participe la discutarea și adoptarea oricărei hotărâri a adunării generale a asociației;
- b) să aleagă și să fie aleși în organele de conducere;
- c) să participe la activitățile organizate de asociație;
- d) să exprime liber opinii, recomandări, sugestii și critici pentru activitatea asociației.

Art. 12. - Membrii asociației au următoarele obligații:

¹ Acest capitol este valabil doar pentru asociații.

- a) să respecte, fără rezerve statutul, hotărârile adunării generale și deciziile consiliului director;
- b) să participe la activitățile asociației.

Capitolul III

RESURSELE PATRIMONIALE¹

Art. 13. - Patrimoniul social inițial al asociației se completează cu venituri din cotizațiile membrilor; dobânzile și dividendele rezultate din plasarea sumelor disponibile, în condiții legale; dividendele societăților comerciale înființate de asociații; venituri realizate din activități economice directe; donații, sponsorizări sau legate; resurse obținute de la bugetul de stat sau de la bugetele locale; alte venituri prevăzute de lege.

Art. 14. - Patrimoniul social inițial al fundației se completează cu venituri din dobânzile și dividendele rezultate din plasarea sumelor disponibile în condiții legale și din alte venituri prevăzute de lege.

Capitolul IV

CONDUCEREA ȘI CONTROLUL ASOCIAȚIEI/FUNDAȚIEI

Adunarea generală²

Art. 15. - (1) Adunarea generală este organul de conducere alcătuit din totalitatea membrilor asociației.

(2) Adunarea generală are următoarele atribuții:

- a) stabilește strategia și obiectivele generale ale asociației;
- b) aprobă bugetul de venituri și cheltuieli și bilanțul contabil;

¹ Se va completa cu articolul aferent organizației, respectiv asociație sau fundație.

² Acest capitol este valabil doar pentru asociații.

- c) alege și revocă membrii consiliului director;
- d) decide primirea de noi membri, alege și revocă cenzorul;
- e) înființează filiale;
- f) modifică actul constitutiv și statutul;
- g) dizolvă și lichidează asociația și stabilește destinația bunurilor rămase după lichidare;
- h) orice alte obligații prevăzute de lege sau statut.

Art. 16. - Adunarea generală se întrunește cel puțin o dată pe an și are drept de control permanent asupra consiliului director.

Art. 17. - Adunarea generală se convoacă cu cel puțin zile înainte de data fixată pentru desfășurarea ei sau, în cazuri de urgență, cu cel puțin zile înainte de data stabilită pentru desfășurarea ei, în acest din urmă caz, dacă:

- a) se impune în mod necesar modificarea statutului;
- b) apar situații ce pun în pericol buna desfășurare a activității asociației;
- c) la cererea scrisă a unui număr de cel puțin 1/3 din numărul membrilor fondatori și al membrilor asociați.

Art. 18. - (1) Adunarea generală se convoacă de consiliul director prin convocator scris care va cuprinde data, locul și ordinea de zi și care se va aduce la cunoștința membrilor în termenele prevăzute. Convocarea se poate face prin scrisoare sau prin e-mail.

- (2) Participanții pot solicita introducerea pe ordinea de zi a unor cereri formulate – în scris sau oral – chiar la data la care are loc adunarea generală.

Art. 19. - (1) La adunarea generală participă:

- a) asociații fondatori;
 - b) membrii asociați;
 - c) invitații.
- (2) În cadrul adunării generale, fiecare asociat fondator și fiecare membru asociat are un vot cu caracter deliberativ.
- (3) Asociații, care, într-o anumită problemă supusă hotărârii adunării generale, sunt interesați personal sau prin soții lor, ascendenți sau descendenți, rudele în linie colaterală și afinii lor până la gradul al patrulea inclusiv nu pot lua parte la deliberare și nici la vot, iar asociatul care încalcă aceste dispoziții este răspunzător de daunele cauzate asociației dacă fără votul său nu s-ar fi putut obține majoritatea cerută.

Art. 20 - Hotărârile luate de adunarea generală în limitele legii, ale actului constitutiv și ale statutului sunt obligatorii chiar și pentru membrii asociați care nu au luat parte la adunarea generală sau au votat împotriva.

Art. 21. - Alegerile pentru consiliul director au loc o dată la 4 ani, cu excepția cazurilor de retragere sau revocare, când se pot organiza la prima adunare generală ce se va organiza.

Art. 22. - Hotărârile adunării generale contrare legii, actului constitutiv sau dispozițiilor cuprinse în statut pot fi atacate în justiție de către oricare dintre membrii asociați care nu au luat parte la adunarea generală sau care au votat împotriva și au cerut să se insereze aceasta în procesul-verbal de ședință, în termen de 15 zile de la data când au luat cunoștință despre hotărâre sau de la data când a avut loc ședința, după caz.

Art. 23. - (1) Adunarea generală poate avea loc dacă sunt prezenți cel puțin jumătate plus unul dintre asociați.

(2) Dacă nu se îndeplinește cvorumul prevăzut la alineatul (1), adunarea generală se convoacă după o perioadă de 7 zile și este legal statutară oricare va fi numărul asociaților prezenți.

Art. 24. - Hotărârile adunării generale se iau cu majoritatea simplă a celor prezenți, cu excepția celor care au ca obiect dizolvarea asociației sau modificarea statutului ei, când este nevoie de votul a 2/3 din totalul asociaților.

Art. 25. - (1) Adunarea este condusă de președinte sau, în lipsa acestuia, de înlocuitorul său.

(2) Conducătorul adunării are obligația să comunice situația prezenței asociaților și lista nominală a celor prezenți.

Secțiunea a II-a¹

CONSILIUL DIRECTOR AL ASOCIAȚIEI

Art. 26. - (1) Consiliul director asigură punerea în executare a hotărârilor adunării generale și este alcătuit astfel:

1. a) Președinte: DI/Dna _____, cetățean _____, domiciliat în _____, identificat cu B.I./C.I. seria ___ nr. ____, eliberat/ă de _____ la data de _____, CNP _____;

b) Membru: DI/Dna _____, cetățean _____, domiciliat în _____, identificat cu B.I./C.I. seria ___ nr. ____, eliberat/ă de _____ la data de _____, CNP _____;

¹ Se va completa cu secțiunea aferentă organizației, respectiv asociație sau fundație.

c) Membru: Dl/Dna _____, cetățean _____, domiciliat în _____, identificat cu B.I./C.I. seria ___ nr. _____, eliberat/ă de _____ la data de _____, CNP _____;

(2) În calitate de cenzor este numit/ă Dl/Dna _____, cetățean _____, domiciliat/ă în _____, identificat/ă cu B.I./C.I. seria ___ nr. _____, eliberat/ă de _____, la data de _____, CNP _____.

(3) Membrii consiliului director se aleg prin vot de adunarea generală.

Art. 27. - Consiliul director are următoarele atribuții:

- a) prezintă adunării generale raportul de activitate pe perioada anterioară, executarea bugetului de venituri și cheltuieli, bilanțul contabil, proiectul bugetului de venituri și cheltuieli, proiectul programelor asociației;
- b) încheie acte juridice în numele asociației;
- c) aprobă organigrama și politica de personal a asociației;
- d) facilitează prezentarea proiectelor și a activităților;
- e) distribuie informațiile și comunicările între membri;
- f) gestionează activitățile administrative;
- g) gestionează și desfășoară proiectele;
- h) organizează adunarea generală;
- i) menține contactul și comunică cu alte organizații internaționale;
- j) îndeplinește orice alte atribuții stabilite de adunarea generală.

Art. 28. - Consiliul director poate împuternici una sau mai multe persoane cu funcții executive, inclusiv persoane care nu au calitatea de asociat sau străine de asociație, pentru a exercita următoarele atribuții:

- a) să încheie acte juridice în numele și pe seama asociației;
- b) să îndeplinească orice alte atribuții prevăzute în statut sau stabilite de adunarea generală.

Art. 29. - Consiliul director se întrunește ori de câte ori nevoile asociației o impun.

Consiliul director al fundației

Art. 30. - Consiliul director al fundației este organul de conducere și de administrare al acesteia.

1. a) Președinte: DI/Dna _____, cetățean _____, domiciliat în _____, identificat cu B.I./C.I. seria __ nr. ____, eliberat/ă de _____ la data de _____, CNP _____;
- b) Membru: DI/Dna _____, cetățean _____, domiciliat în _____, identificat cu B.I./C.I. seria __ nr. ____, eliberat/ă de _____ la data de _____, CNP _____;
- c) Membru: DI/Dna _____, cetățean _____, domiciliat în _____, identificat cu B.I./C.I. seria __ nr. ____, eliberat/ă de _____ la data de _____, CNP _____;

Art. 31. - Consiliul director asigură realizarea scopului și obiectivelor fundației, exercitând următoarele atribuții:

- a) stabilirea strategiei generale și a programelor fundației;
- b) aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli și a bilanțului contabil;
- c) alegerea și revocarea cenzorului sau, după caz, a membrilor comisiei de cenzori;
- d) înființarea de filiale;
- e) încheierea de acte juridice, în numele și pe seama fundației;
- f) executarea bugetului de venituri și cheltuieli;

- g) aprobarea organigramei și a strategiei de personal ale fundației;
- h) modificarea statutului fundației.

Art. 32. (1) - Comisia de cenzori este alcătuită dintr-un număr impar de membri.

(2) În realizarea competenței sale, comisia de cenzori:

- verifică modul în care este administrat patrimoniul fundației;
- întocmește rapoarte și le prezintă consiliului director;
- poate participa, prin membrii săi, la ședințele consiliului director, fără drept de vot;
- îndeplinește orice alte atribuții prevăzute în statut sau stabilite de consiliul director.

(3) Membrii consiliului director nu pot fi cenzori.

Art. 33. - Consiliul director poate împuternici una sau mai multe persoane cu funcții executive, inclusiv persoane care nu au calitatea de asociat ori sunt străine de fundație pentru a încheia acte juridice în numele și pe seama fundației sau orice alte atribuții prevăzute în lege sau în statut.

Art. 34. (1) Consiliul director se întrunește cel puțin o dată pe lună sau ori de câte ori nevoile fundației o impun.

(2) Convocarea consiliului director se face de președinte, iar în lipsa acestuia, de înlocuitorul său, cu cel puțin zile înainte de data fixată.

(3) Consiliul director deliberează, în mod valabil, în prezența a 2/3 din numărul membrilor săi și adoptă hotărâri cu jumătate plus unul din voturi.

Secțiunea a III-a

Capitolul V¹

Art. 35. - Veniturile asociației provin din:

- a) cotizațiile membrilor;
- b) dobânzile și dividendele rezultate din plasarea sumelor disponibile, în condiții legale;
- c) dividendele societăților comerciale înființate de asociații sau de federații;
- d) venituri realizate din activități economice directe;
- e) donații, sponsorizări sau legate;
- f) resurse obținute de la bugetul de stat sau de la bugetele locale;
- g) alte venituri prevăzute de lege.

Art. 36. - Veniturile fundației provin din:

- a) dobânzile și dividendele rezultate din plasarea sumelor disponibile, în condiții legale;
- b) alte venituri prevăzute de lege.

Capitolul VI

DIZOLVAREA ȘI LICHIDAREA

Art. 37. - (1) Asociația se dizolvă

- a) de drept;
- b) prin hotărârea judecătoreiei sau a tribunalului, după caz;
- c) prin hotărârea adunării generale.

(2) De drept, prin:

¹ Se va completa cu secțiunea aferentă organizației, respectiv asociație sau fundație.

- a) imposibilitatea realizării scopului pentru care a fost constituită dacă în termen de trei luni de la constatarea acestui fapt nu se produce schimbarea acestui scop;
 - b) imposibilitatea constituirii adunării generale sau a constituirii consiliului director în conformitate cu statutul, dacă această situație durează mai mult de un an de la data la care, potrivit statutului, adunarea generală sau, după caz, consiliul director trebuia să se constituie;
 - c) reducerea numărului de asociați sub limita fixată de lege, dacă acesta nu a fost completat timp de 3 luni.
- (3) Prin hotărâre judecătorească, la cererea oricărei persoane interesate, atunci când:
- a) scopul sau activitatea au devenit ilicite sau contrare ordinii publice;
 - b) realizarea scopului este urmărită prin mijloace ilicite sau contrare ordinii publice;
 - c) urmărește un alt scop decât cel pentru care s-a constituit;
 - d) a devenit insolubilă.
- (4) Prin hotărâre a adunării generale, în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare.

Art. 38. - (1) În cazul dizolvării asociației, bunurile rămase în urma lichidării nu se pot transmite către persoane fizice.

(2) Aceste bunuri se pot transmite către persoane juridice de drept privat sau de drept public cu scop identic sau asemănător, prin hotărâre a adunării generale.

(3) Dacă, în termen de 6 luni de la terminarea lichidării, lichidatorii nu au reușit să transmită bunurile în condițiile alin. (2), bunurile rămase după lichidare vor

fi atribuite de instanța competentă unui persoane juridice cu scop identic sau asemănător.

- (4) Dacă asociația a fost dizolvată prin hotărâre judecătorească, bunurile rămase după lichidare vor fi preluate de către stat, prin Ministerul Finanțelor, sau, după caz, de comuna sau orașul în a cărei rază teritorială își are sediul asociația, dacă aceasta era de interes local.
- (5) Data transmiterii bunurilor este cea a întocmirii procesului-verbal de predare-preluare, dacă prin acesta nu s-a stabilit o dată ulterioară.

Art. 39. (1) - Fundația se dizolvă:

- a) de drept;
 - b) prin hotărârea judecătoreiei sau a tribunalului, după caz.
- (2) De drept, prin:**
- a) împlinirea duratei pentru care a fost constituită;
 - b) realizarea sau, după caz, imposibilitatea realizării scopului pentru care a fost constituită, dacă în termen de 3 luni de la constatarea unui astfel de fapt nu se produce schimbarea acestui scop;
 - c) în situația imposibilității constituirii consiliului director în conformitate cu statutul fundației, dacă această situație durează mai mult de un an de la data la care, potrivit statutului, consiliul director trebuia constituit.
- (3) Constatarea dizolvării se realizează prin hotărârea judecătoreiei în a cărei circumscripție se află sediul fundației, la cererea oricărei persoane interesate.**
- (4) Dizolvarea fundației prin hotărâre judecătorească se face în condițiile următoare:**
- a) când scopul sau activitatea fundației au devenit ilicite sau contrare ordinii publice;

- b) când realizarea scopului este urmărită prin mijloace ilicite sau contrare ordinii publice;
- c) când fundația urmărește un alt scop decât cel pentru care s-a constituit;
- d) când fundația a devenit insolubilă;
- e) dacă fundația, prin natura scopului sau obiectivelor propuse, urmează să desfășoare activități pentru care, potrivit legii, sunt necesare autorizații administrative prealabile, aceste activități nu vor putea fi inițiate, sub sancțiunea dizolvării pe cale judecătorească, decât după obținerea autorizațiilor respective.

Art. 40. - (1) În cazul dizolvării fundației, bunurile rămase în urma lichidării nu se pot transmite către persoane fizice.

(2) Aceste bunuri pot fi transmise către persoane juridice de drept privat sau de drept public cu scop identic sau asemănător, printr-o procedură stabilită în statutul fundației.

(3) Dacă, în termen de 6 luni de la terminarea lichidării, lichidatorii nu au reușit să transmită bunurile în condițiile alin. (2), precum și în cazul în care statutul fundației nu prevede o procedură de transmitere a bunurilor ori dacă prevederea este contrară legii sau ordinii publice, bunurile rămase după lichidare vor fi atribuite de instanța competentă unei persoane juridice cu scop identic sau asemănător.

(4) În cazul în care fundația a fost dizolvată pentru motivele prevăzute la art. 31 alin. (4) lit. a) - c), bunurile rămase după lichidare vor fi preluate de către stat, prin Ministerul Finanțelor, sau, după caz, de comuna sau orașul în a cărui rază teritorială fundația își avea sediul, dacă aceasta era de interes local.

- (5) Data transmiterii bunurilor este cea a întocmirii procesului-verbal de predare-preluare, dacă prin acesta nu s-a stabilit o dată ulterioară.

Capitolul VII

DISPOZIȚII FINALE

Art. 41. - Toate cheltuielile ocazionate de constituirea prezentei asociații/fundații vor fi evidențiate în contabilitatea corespunzătoare a primului an de activitate.

Art. 42. - Prevederile prezentului statut se completează cu dispozițiile legislației privind asociațiile și fundațiile.

..... [semnătura]

..... [semnătura]

Redactat în.....exemplare, dintre carerevin fiecărei părți.

Anexa 5
Model de cerere de înscriere în vederea dobândirii
personalității juridice a unei asociații/fundații

CERERE DE ÎNSCRIERE

în vederea dobândirii personalității juridice

1. Persoana împuternicită să efectueze procedura:

Numele

Domiciliul

2. Asociații:

• Numele/denumirea

Domiciliul/sediul

• Numele/denumirea

Domiciliul/sediul

• Numele/denumirea

Domiciliul/sediul

3. Denumirea persoanei juridice fără scop patrimonial

4. Sediul:

• județul

• localitatea

• adresa

• telefon

• fax

• e-mail

5. Patrimoniul inițial

6. Actul constitutiv autentificat, atestat de sub
nr..... din data de

7. Statutul autentificat, atestat desub
nr.din data de.....

8. Temeiul juridic al cererii: Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații.

9. Înscrisuri doveditoare:

- statutul autentificat de notar publicnr.
- actul constitutiv autentificat de notar publicnr.....
- dovadă sediu;
- dovadă patrimoniu.

10. Taxa judiciară de timbru lei, conform

11. Timbru judiciarlei.

12. Data

13. Semnătura

Anexa 6

Programul național multianual (2002-2012) pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului

Programul național multianual pe perioada 2002-2012 pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului, denumit în continuare Program, este un program multianual de încurajare și de stimulare a înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, implementat de către Agenția pentru Implementarea Proiectelor și Programelor pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii.

Obiectivul general al Programului îl constituie stimularea dezvoltării meșteșugurilor și a micii industrii din România, a întăririi clasei de mici meșteșugari și artizani care își desfășoară activitatea individual sau organizat prin intermediul asociațiilor ori al altor organizații, în special în localitățile rurale, dar și în cele urbane, protejarea meseriilor care presupun un număr mare de operații executate manual în practicarea lor și relansarea serviciilor și a produselor realizate de aceștia, în special a celor cu specific tradițional, inclusiv obiecte de artă populară și artizanat, promovarea acestor produse și servicii pe piețele naționale și internaționale, precum și creșterea numărului de locuri de muncă prin implicarea în astfel de activități a tuturor categoriilor economico-sociale (tineri, femei, persoane cu nevoi speciale, șomeri etc.), în toate zonele țării.

Bugetul Programului pentru anul 2011 este de 1.000.000 lei pentru acordarea de alocații financiare nerambursabile și a fost aprobat prin anexa nr. 3/35/27 la Legea nr. 286/2010 a bugetului de stat pe anul 2011. Pot beneficia de alocații financiare nerambursabile în cadrul Programului societățile cooperative care sunt organizate în baza Legii nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperatiei.

Criterii de eligibilitate. Pot beneficia de prevederile Programului operatorii economici care îndeplinesc cumulativ la data solicitării următoarele criterii:

- a) au capital social integral privat;
- b) realizează o cifră de afaceri anuală netă de până la 50 milioane euro, echivalent în lei, sau dețin active totale care nu depășesc echivalentul în lei a 43 milioane euro, conform ultimei situații financiare aprobate;
- c) au un număr mediu anual de salariați mai mic de 250 în anul fiscal anterior;
- d) au cel puțin un an de activitate la data solicitării acordului de principiu pentru finanțare, iar la momentul înscrierii on-line, codul CAEN pe care accesează Programul, principal sau secundar, este autorizat de cel puțin 6 luni, conform art. 15 din Legea nr. 359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în Registrul Comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice, cu modificările și completările ulterioare;
- e) au ca obiect de activitate producerea și comercializarea produselor care păstrează specificul execuției manuale și artizanale, prestarea serviciilor care presupun un număr mare de operații executate manual sau au ca scop promovarea meșteșugurilor, a meseriilor, a produselor și a serviciilor cu specific tradițional;
- f) și-au îndeplinit obligațiile exigibile de plată a taxelor și impozitelor către bugetul general consolidat și bugetele locale;
- g) au sediul, sunt înregistrați și își desfășoară activitatea pe teritoriul României;
- h) au obținut cel puțin 7 puncte în urma evaluării formularului de preselectie, conform modelului și criteriilor prevăzute în Program;

- i) nu sunt în stare de dizolvare, reorganizare judiciară, lichidare, insolvență, faliment sau suspendare temporară a activității;
- j) nu sunt în dificultate¹, în conformitate cu prevederile „Liniilor directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea firmelor în dificultate”, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 244/2004²;
- k) nu au fost subiectul unei decizii a Comisiei Europene de recuperare a unui ajutor de stat sau, în cazul în care au făcut obiectul unei astfel de decizii, aceasta a fost deja executată și creanța integral recuperată.

¹ Pct. 9 din Comunicarea Comisiei „Liniile directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate” (2004/C 244/02). Nu există o definiție comunitară a ceea ce constituie „o întreprindere aflată în dificultate”. Cu toate acestea, Comisia consideră că o întreprindere se află în dificultate în cazul în care nu este capabilă, din resurse proprii sau cu fonduri pe care le poate obține de la proprietarul/acționarii sau creditorii săi, să oprească pierderile care, fără intervenția din exterior a autorităților publice, o vor condamna aproape sigur la ieșirea din afaceri în termen scurt sau mediu.

² [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:08:04:52004XC1001\(01\):RO:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:08:04:52004XC1001(01):RO:PDF).

BIBLIOGRAFIE

- Drăgotoiu, A.; Marinoiu, A., 2011, „Incluziunea socială, motorul dezvoltării economiei sociale”, în Stănescu, S.M. și Cace, S. (coordonator), 2011, *Alt fel de ocupare: cererea de economie socială în Regiunile de dezvoltare București-Ilfov și Sud-Est*, Editura Expert, București.
- Drăgotoiu, A.; Marinoiu, A. și Stănescu, S.M., 2011, „Biblioteca este și pentru nevăzători”, în Drăgotoiu, A.; Marinoiu, A. și Stănescu, S.M. (coordonatori); Vasile, V.; Vețan, M.; Gatman, A.; Busi, P.; Dupres, A., 2011, *Solidaritatea, o nouă sursă de putere economică – bune practici din economia socială*, editat de Ministerul Muncii, Familiei și Solidarității Sociale.
- Drăgotoiu, A.; Marinoiu, A. și Stănescu, S.M., 2011, „Bijuterii cu poveste”, în Drăgotoiu, A.; Marinoiu, A. și Stănescu, S.M. (coordonatori); Vasile, V.; Vețan, M.; Gatman, A.; Busi, P.; Dupres, A., 2011, *Solidaritatea, o nouă sursă de putere economică – bune practici din economia socială*, editat de Ministerul Muncii, Familiei și Solidarității Sociale.
- Drăgotoiu, A.; Marinoiu, A. și Stănescu, S.M., 2011, „Întrajutorare financiară bazată pe servicii TIC”, în Drăgotoiu, A.; Marinoiu, A. și Stănescu, S.M. (coordonatori); Vasile, V.; Vețan, M.; Gatman, A.; Busi, P.; Dupres, A., 2011, *Solidaritatea, o nouă sursă de putere economică – bune practici din economia socială*, editat de Ministerul Muncii, Familiei și Solidarității Sociale.

- Drăgotoiu, A.; Marinoiu, A. și Stănescu, S.M., 2011, „Întrajutorarea financiară în localitățile mici, inclusiv mediul rural”, în Drăgotoiu, A.; Marinoiu, A. și Stănescu, S.M. (coordonatori); Vasile, V.; Vețan, M.; Gatman, A.; Busi, P.; Dupres, A., 2011, *Solidaritatea, o nouă sursă de putere economică – bune practici din economia socială*, editat de Ministerul Muncii, Familiei și Solidarității Sociale.
- Drăgotoiu, A.; Marinoiu, A. și Stănescu, S.M., 2011, „Microfermă pentru tineri seropozitivi”, în Drăgotoiu, A.; Marinoiu, A. și Stănescu, S.M. (coordonatori); Vasile, V.; Vețan, M.; Gatman, A.; Busi, P.; Dupres, A., 2011, *Solidaritatea, o nouă sursă de putere economică – bune practici din economia socială*, editat de Ministerul Muncii, Familiei și Solidarității Sociale.
- Drăgotoiu, A.; Marinoiu, A. și Stănescu, S.M., 2011, „Serele orașului”, în Drăgotoiu, A.; Marinoiu, A. și Stănescu, S.M. (coordonatori); Vasile, V.; Vețan, M.; Gatman, A.; Busi, P.; Dupres, A., 2011, *Solidaritatea, o nouă sursă de putere economică – bune practici din economia socială*, editat de Ministerul Muncii, Familiei și Solidarității Sociale.
- Drăgotoiu, A.; Marinoiu, A. și Stănescu, S.M., 2011, „Valorizarea produselor din gospodăriile ecologice certificate”, în Drăgotoiu, A.; Marinoiu, A. și Stănescu, S.M. (coordonatori); Vasile, V.; Vețan, M.; Gatman, A.; Busi, P.; Dupres, A., 2011, *Solidaritatea, o nouă sursă de putere economică – bune practici din economia socială*, editat de Ministerul Muncii, Familiei și Solidarității Sociale.
- Drăgotoiu, A.; Marinoiu, A. și Stănescu, S.M., 2011, „Zâmbetul vârstei a treia”, în Drăgotoiu, A.; Marinoiu, A. și Stănescu, S.M. (coordonatori); Vasile, V.; Vețan, M.; Gatman, A.; Busi, P.; Dupres, A., 2011, *Solidaritatea, o nouă sursă de putere economică – bune practici din economia socială*, editat de Ministerul Muncii, Familiei și Solidarității Sociale.

- Stanciu, M., 2011, „Politicile europene și implicațiile lor în context național”, în Stănescu, S.M. și Cace, S. (coordonator), 2011, *Alt fel de ocupare: cererea de economie socială în Regiunile de dezvoltare București-Ilfov și Sud-Est*, Editura Expert, București.
- Stănescu, S. M., 2006, „Modelul social european”, în Zamfir, C. și Stoica, L. (coordonatori), *O nouă provocare: dezvoltarea socială*, Polirom, Iași, 2006.
- Stănescu, S. M., 2011, „Percepția cadrului instituțional și legislativ de către reprezentanții entităților de economie socială”, în Stănescu, S. M., Cace, S. și Alexandrescu, F. (coordonatori), 2011, *Între oportunități și riscuri: oferta de economie socială în Regiunile de dezvoltare București-Ilfov și Sud-Est*, Editura Expert, București.
- Stănescu, S. M. (coordonator); Asiminei, R.; Rusu, O.; Vârjan D., 2012, *Profit pentru oameni: raport de deschidere în cadrul proiectului Modelul economiei sociale în România*, editat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.
- Stănilă, G., 2011, „Reglementări privind entitățile de economie socială din România”, în Stănescu, S. M.; Cace, S. și Alexandrescu, F. (coordonatori), 2011, *Între oportunități și riscuri: oferta de economie socială în Regiunile de dezvoltare București-Ilfov și Sud-Est*, Editura Expert, București.
- *** Camera Regională a Economiei Sociale și Solidare, 2007, *La place de l'économie sociale et solidaire dans les territoires du Cher*, Proiect de loi d'économie sociale, France, Collectif des associations citoyennes, <http://www.associations-citoyennes.net>, 12 05 2011.
- *** Circulara nr. 35/2002 privind aplicarea reglementărilor emise de Banca Națională a României în domeniul sistemelor de plăți și organizațiilor cooperatiste de credit; Monitorul oficial, nr. 685 din 17 sep. 2002, Banca Națională a României.
- *** Codul civil al României, 2011, republicat în Monitorul oficial, Partea I, nr. 505 din 15/07/2011.

- *** Decretul privind crearea unei delegații a economiei sociale, Jurnalul oficial, Franța, 20 decembrie 1981.
- *** Decretul privind economia socială, 20 noiembrie 2008, Serviciul Public Valon - Guvernul Comunității și al Regiunilor, Belgia.
- *** European Commission, 2010, *Europe 2020. A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth*.
- *** EQUAL, 2006, *Getting Best Value – An EU Colloquium on Social Enterprise and Public Procurement*, http://ec.europa.eu/employment_social/equal/data/document/etg2-med-093-procurement.pdf.
- *** Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul oficial, Partea I, nr. 126 din 17/11/1990.
- *** Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul oficial, Partea I, nr. 116 din 09/06/1995.
- *** Legea nr. 109/1996 din 10/10/1996 privind organizarea și funcționarea cooperăției de consum și a cooperăției de credit, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul oficial, Partea I, nr. 252 din 18/10/1996.
- *** Legea nr. 122/1996 privind regimul juridic al caselor de ajutor reciproc ale salariaților și al uniunilor acestora, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul oficial, Partea I, nr. 262 din 25/10/1996.
- *** Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul oficial, Partea I, nr. 139 din 31/03/2000.
- *** Legea nr. 540/2002 privind casele de ajutor reciproc ale pensionarilor, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul oficial, Partea I, nr. 723 din 03/10/2002.
- *** Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările

ulterioare, publicată în Monitorul oficial, Partea I, nr. 681 din 29/07/2004.

- *** Legea nr. 566/2004 din 09/12/2004 privind cooperăția agricolă, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul oficial, Partea I, nr. 1236 din 22/12/2004.
- *** Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul oficial, Partea I, nr. 172 din 28/02/2005.
- *** Legea nr. 93/2009 din 08/04/2009 privind instituțiile financiare nebancare, cu completările și modificările ulterioare.
- *** Legea nr. 5 a economiei sociale, publicată în Buletinul oficial al statului, nr. 76, din data de 30 martie 2011, Spania.
- *** Legea nr. 292 din 20/12/2011 a asistenței sociale, publicată în Monitorul oficial, Partea I, nr. 905 din 20/12/2011.
- *** MMFPS 2010a, *Raport de cercetare privind economia socială în România din perspectivă europeană comparată*, www.mmuncii.ro www.inovatiesociala.ro.
- *** MMFPS 2010b, *Anexele raportului de cercetare privind economia socială în România din perspectivă europeană comparată*, www.mmuncii.ro.
- *** Norma nr. 7/2002 privind transferurile de fonduri în cadrul unei rețele cooperatiste de credit, Banca Națională a României, publicată în Monitorul oficial, Partea I, nr. 452 din 27/06/2002.
- *** Norma nr. 6/2003 privind fuziunea și divizarea cooperativelor de credit, Banca Națională a României, publicată în Monitorul oficial, Partea I, nr. 447 din 24/06/2003.
- *** OG nr. 26/2000 din 30/01/2000 cu privire la asociații și fundații, cu completările și modificările ulterioare, publicată în Monitorul oficial, Partea I, nr. 39 din 31/01/2000.
- *** OG nr. 75/2001 din 30/08/2001 privind organizarea și funcționarea cazierului fiscal, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul oficial, Partea I, nr. 540 din 01/09/2001.

- *** Ordinul nr. 337/2007 al președintelui Institutului Național de Statistică privind actualizarea Clasificării activităților din economia națională – CAEN, publicat în Monitorul oficial, Partea I, nr. 293 din 03/05/2007.
- *** OUG nr. 99/2006 din 06/12/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul oficial, Partea I, nr. 1027 din 27/12/2006.
- *** Regulamentul nr. 7 din 11 oct. 2006, publicat în Monitorul oficial, Partea I, nr. 861 din 20 oct. 2006, pentru modificarea și completarea Regulamentului BNR nr. 1/2000 privind operațiunile de piață monetară efectuate de BNR și facilitățile de creditare și de depozit acordate de aceasta băncilor, cu modificările și completările ulterioare.
- *** Rezoluția Parlamentului European din 19 februarie 2009 referitoare la economia socială (2008/2250(INI)) 2010/C 76 E/04.

Adrese internet:

<http://www.boe.es/boe/dias/2011/03/30/pdfs/BOE-A-2011-5708.pdf>.

<http://www.cdep.ro>.

http://ec.europa.eu/employment_social/equal/data/document/etg2-med-093-procurement.pdf.

[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:08:04:52004XC1001\(01\):RO:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:08:04:52004XC1001(01):RO:PDF).

<http://www.just.ro/MeniuStanga/PersonnelInformation/tabid/91/Default.aspx>.

<http://www.lne.be/en/ets-aviation/overview-legislation/pubbsver17-1-012.pdf>.

<http://www.onrc.ro/formulare>.